

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Бібліотечка архіву: Випуск 23

СХВАЛЕНО

Протокол науково-методичної ради
державного архіву Херсонської області
20.08.2019 № 4

**СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІ.
З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ
БАВОВНИЦТВА НА ХЕРСОНЩИНІ
у 30–40 роки ХХ століття**

Збірник документів

**Херсон
2019**

Укладачі: Віктор ЛЕБІДЬ, Ірина ЛОПУШИНСЬКА, Сергій ЧЕЧЕТ

Відповідальний за випуск: Віктор ЛЕБІДЬ

Науково-редакційне упорядкування: Ірина ЛОПУШИНСЬКА

Рецензент: Наталя КУЗОВОВА, кандидат історичних наук, доцент,
заступник голови Херсонської регіональної комісії з реабілітації жертв
репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років

СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІ. З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ БАВОВНИЦТВА НА ХЕРСОНЩИНІ
у 30–40 роки ХХ століття: збірник документів / Уклад.: В. О. Лебідь, І. В. Лопушинська,
С. М. Чечет. Відп. за вип. В. О. Лебідь. – Херсон : Державний архів Херсонської області,
2019. – 86 с.: іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 23)

До уваги читачів пропонується збірник документів із фондів державного архіву Херсонської області, що розкриває репресивні механізми органів радянської влади, спрямовані проти селянства. Спільною трагічною сторінкою в історії України та країн Середньої Азії було масове переселення селян для роботи у новостворених бавовняних радгоспах. Представлені документи розкривають процес створення, облаштування та життя «спецпереселенців» на території Херсонщини.

Видання розраховане на краєзнавців, вчителів, журналістів, студентів, учнів старшої школи, усіх, хто цікавиться історією України та Херсонщини.

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Документи з історії переселення розкуркулених у республіках Середньої Азії на Херсонщину.....	11
Облаштування переселенців. Побут. Культура.....	14
Розвиток бавовництва за рахунок примусової праці на Херсонщині.....	33
Репресії щодо переселенців.....	43
Друга світова війна і переселенці.....	55
Повернення спецпереселенців на батьківщину.....	58
Список репресованих спецпереселенців.....	63
Показчик географічних назв.....	81
Перелік скорочень.....	82

Handwritten text in Arabic script, likely a historical document or manuscript fragment. The text is densely packed and covers most of the page. At the top left, there is a date: 27/10/1744. The script is cursive and characteristic of the Ottoman or Persian regions. The paper shows signs of age, including creases and some discoloration.

Handwritten text in Arabic script, continuing the manuscript. The text is written in a cursive style and covers the right side of the page. The paper is aged and shows some wear. The text appears to be a continuation of the previous fragment, discussing various matters in detail.

Держархів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815, арк. 35. Рукопис. Оригінал.

РЕПРЕСОВАНЕ БАВОВНИЦТВО

У лютому 2020 р. виповнюється 90 років від початку запуску в СРСР репресивної машини, спрямованої проти селянства. Постановою ЦК ВКП(б) «Про заходи щодо ліквідації куркульських господарств в районах суцільної колективізації» від 05 лютого 1930 р. було розпочато широкомасштабну операцію з депортації селян. Орієнтовну кількість селянських родин, що підлягали депортації, було визначено у кількості 170 тис. сімей. Як показав подальший розвиток подій, репресивні органи цей показник значно перевищили.

В українській історіографії за останні два десятиріччя з'явилися глибокі наукові розробки з даної проблематики. Зазначимо, що вони, у переважній більшості, стосуються розкуркулення і депортації з України. Водночас достатньо недосліджені архівні документи, пов'язані з депортацією представників інших національностей до нашої країни. Справа у тому, що Українська РСР не підпадала під категорію «віддаленої місцевості СРСР», куди мала відповідно до вищезгаданої постанови, висилалися друга категорія розкуркулених.

Вислання до України спецпереселенців з Середньої Азії (так само і до Північного Кавказу) переслідувало як політичні, так і економічні цілі. Наприкінці 20-х – початку 30-х років ХХ ст. після проведення наукових досліджень вирощування бавовника на величезних територіях Північнокавказького краю і Півдня України почалося створення нових бавовняних районів СРСР.

Загалом Україна має свою історію випробувань і вирощування бавовника протягом майже двох століть.

Перші спроби ентузіастів – шанувальників цієї культури носили аматорський характер. У 1827 р. у Херсонському повіті було висіяно 5 гектарів бавовника, врожайність на яких склала 4-5 центнера.

Досліди з вивчення бавовника на науковій основі проведені у Херсонській губернії впродовж 1904–1915 р., але були перервані Першою світовою війною.

У 1924 р. дослідження відновлено на Херсонській дослідній станції. До 1928 р. за їхніми підсумками вчені обґрунтували економічну доцільність вирощування цієї культури в умовах степу.

З 1929 р. у південних областях України бавовник почали вирощувати у промислових масштабах. Важлива технічна культура внаслідок економічної блокади СРСР набувала стратегічного значення для розвитку багатьох галузей промисловості. І вже у 30-ті роки бавовнику було присвоєно статус «Культура Степу», а посівні площі з 1930 по 1935 р. зросли у 8 разів.

Розвиток нової галузі сільського господарства був перерваний нацистською окупацією і відновлений у 1945 р. До 1954 р. посівні площі бавовника на півдні України досягли 220 тис. гектарів. З цього року його припинили вирощувати, оскільки собівартість отриманого сирцю була значно вищою, ніж середньоазійського.

У другій половині 1990-х рр. науковці Херсонської області повернулися до вирішення проблеми відновлення вирощування бавовника на Півдні України у промислових масштабах. Поновлення цієї важливої технічної культури в Україні було пов'язано з тим, що найбільший у Європі Херсонський бавовняний комбінат після розпаду Радянського Союзу припинив отримувати сировину з країн Середньої Азії за економічно вигідною ціною. Проте зміна підходів у розвитку сільського господарства області, переорієнтація на вивезення зернових і масличних культур за межі країни,

занепад текстильного виробництва і зупинка потужностей, відсутність обґрунтованої державної програми розвитку бавовництва закрили перспективу його відродження.

Зазначимо, що розширення посівів нехарактерної, нетрадиційної для українського селянина культури, здійснювалося суто адміністративним шляхом. Особливо значними ці заходи були у 30-ті рр. минулого століття. В організованих колгоспах новоспечені колгоспники в різний спосіб саботували вирощування бавовника, починаючи від нехтування науково обґрунтованими агротехнологіями до невиходу на збирання коробочок. Відомості про загальні процеси, які відбувалися в галузі бавовництва, відображені у документах фонду Р-433 «Управління Уповноваженого Всеукраїнської кооперативної спілки технічних культур і бавовництва» («Укрбавовна») в м. Херсоні, Р-453 «Бавовницький сектор Всеукраїнської спілки сільськогосподарських колективів» («Укрколгоспцентр»), м. Херсон Одеської області, Р-3121 Управління Уповноваженого тресту Одеської області «Союзрадгоспбавовна» на Україні Народного Комісаріату землеробства СРСР», м. Херсон Одеської області.

Спротив колективізації, зміні традиційного укладу життя носив повсюдний характер. За такої ситуації адміністративно-командна система застосовувала примус до праці у вигляді спецпоселень із фактичним обмеженням свободи спецпереселенців, депортованих з інших республік Союзу РСР.

Бавовництво в нових районах потребувало високої продуктивності, що на початку запровадження цієї технічної культури неможливо було досягти місцевим трудовим ресурсом. Проблема розв'язувалась шляхом виселення із республік Середньої Азії працездатного населення, що традиційно займалося вирощуванням бавовника.

Характерною особливістю адміністративно-господарського статусу спецпоселень у Голопристанському, Каховському та Скадовському районах було їх включення до складу бавовнярських радгоспів. На 1930 р. маємо статистичні відомості про незначну кількість виселених 159 родин і 157 чоловік.¹ Основна компанія припала на 1931 р., коли з метою завершення суцільної колективізації у Туркестані Середньоазійське бюро ЦК ВКП(б) на початку року затвердило перспективний план виселення з Середньої Азії до Північного Кавказу і України 6 тисяч бай-манапських і куркульських господарств.

У 1931 р. станом на вересень місяць з Середньої Азії до України було переселено 3444 родини і 15111 чоловік². Відповідно до документів, які відображають дислокацію розселення спецпереселенців територіально і за галузевим принципом, в Україні станом на 20 жовтня 1931 р. було розселено 14914 чоловік з Середньої Азії. З них на вирощуванні бавовника задіяно 5898 чоловік (39,5%), спеціальних технічних культур 1502 чоловік (10,1%), радгоспних об'єднаннях зернового і тваринницького напрямку 7514 чоловік (50,4%).³ В основу такого розподілу, на нашу думку, було покладено види занять спецпереселенців на батьківщині.

Питання фінансування переселення куркульських господарств врегульовано Постановою Ради Народних Комісарів СРСР від 20 березня 1931 р. Заходи здійснювалися за рахунок союзного бюджету. Іншою постановою уряду про облаштування спецпереселенців від 01 липня 1931 р. управління всіма

¹ Державний архів Російської Федерації, ф. Р-374, оп. 28, спр. 4055, арк. 47.

² Теж, ф. Р-374, оп. 28, спр. 4055, арк. 34.

³ Теж, ф. Р-374, оп. 28, спр. 4055, арк. 26.

спецпереселенцями і господарське використання їх праці доручалося ОДПУ при Раді Народних Комісарів СРСР.

Відповідно до «Титульного списку будівництва селищ для спецпереселенців у бавовнорадгоспах України на 1932 р.» загальні асигнування склали 2 млн. 314 тис. 672 карбованця⁴. Під час будівництва об'єктів соціального призначення передбачалося спорудження житла для співробітника комендатури⁵.

Протягом 1931-1932 рр. для обслуговування спецпереселенців додатково виділялися кошти з резервного фонду союзного уряду. Зокрема, у 1932 р. для Української РСР на культурне обслуговування спецпереселенців було виділено 100 тис. карбованців.

З 1933 р. підходи змінюються. Постановою РНК СРСР від 25 лютого 1932 р. витрати, пов'язані з обслуговуванням спецпереселенців, мали включатися у загальні бюджети відомств і місцевих рад.

У 1934 р. розпочався процес поновлення прав спецпоселенців. Постановою Центрального виконавчого комітету від 27 травня 1934 р. встановлено порядок відновлення у громадянських правах висланих куркулів. Статус спецпереселенців не скасовувався і звільнення з місць поселення не відбувалося. Це викликало масові звернення, створило політичну напругу.

Каральні органи розглядали селянське заслання як безстрокове. Тому 25 січня 1935 р. з'являються доповнення до постанови. Воно дозволяло спецпереселенцям вільно пересуватися поза селищами, але лише в межах адміністративного району, підконтрольного комендатурі. Відновлення у громадянських правах без виїзду було одним із дієвих механізмів, через який керівництво комендатур врегульовувало відносини у спецпоселеннях. І саме ця норма була використана при фабрикуванні справ щодо трудпоселенців бавовняних радгоспів у 1937-1938 рр., коли викривалися «контрреволюційні організації», членами яких були спецпереселенці з різних населених пунктів радгоспів⁶.

Відправка виселених з Середньої Азії до України здійснювалася ешелонами, кінцевими пунктами їх слідування, ймовірно, були Якимівка, Новоолексіївка. Підтвердженням є документи державного архіву, у яких містилася інформація про очікування прибуття спецпереселенців з Якимівки, а також свідчення спецпереселенців про їх перебування у Генічеському районі. Зокрема у матеріалах архівно-слідчої справи Абдалова Амара вказується, що у 1931 р. він разом з іншими підозрюваними у справі проживав у селищі Белград [Болград] Генічеського району⁷.

У 1931 р. бавовнорадгоспи Голопристанського (імені Комінтерна), Каховського (№ 2), Скадовського (№ 1) не були готові прийняти спецпереселенців. Не було побудовано житло, лікарські амбулаторії, школи. Не виконувалися плани постачання будівельних матеріалів, не вистачало робочої сили. За таких умов приймалися рішення розселити прибулих у пристосованих приміщеннях на хуторах. Ймовірно, мова йшла про споруди і будинки, з яких було виселено розкуркулених українських селян.

У 1932 р. врожайність бавовника у бавовнорадгоспах склала 1,5-2 центнера з гектара. Згодом, у другій половині 30-х років врожайність значно зростає завдяки праці трудпоселенців і досягає 6-7 центнерів. Представники Каховського радгоспу

⁴ Державний архів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 3.

⁵ Теж, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 2-6.

⁶ Державний архів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31

⁷ Теж, ф. Р-4033, оп. 6, спр. 1, арк. 15зв.

№ 2 як передовики були рекомендовані Каховським райвиконкомом для поїздки на виставку досягнень народного господарства (ВДНГ) до Москви саме за високі виробничі показники.

У документах держархіву є різночитання щодо присвоєння бавовнорадгоспам номерів. Зокрема, щодо Скадовського радгоспу зустрічаються два номери: № 1 та № 29⁸. Архівно-слідчі справи дають підстави стверджувати, що на 1938 р. існувало два радгоспи – Скадовський № 1 та Скадовський № 2. В Радянському Союзі при створенні радянських господарств (радгоспів) виділялися значні земельні площі. На 1931 р. Скадовський радгосп № 1 мав у своєму користуванні 23 тисячі гектарів площ, з яких бавовником було засіяно 6 тисяч га⁹, тому, можливо, на його базі було створено два радгоспи. Через відсутність документів не вдається простежити процеси реорганізації та структурування виробничих підрозділів бавовнорадгоспів. В умовах адміністративно-командної системи радгоспи керувалися типовим положенням про радгоспи і мали центральну садибу, відділення і дільниці. Однак у деяких архівно-слідчих справах по радгоспу імені Комінтерна зустрічається назва «база» як місце проживання репресованих.

За документами органів управління радгоспами, райвиконкомів, окупаційної влади, що зберігаються у державному архіві, встановлені населені пункти, які адміністративно-територіально входили до бавовнорадгоспів. Не беремося стверджувати, що він повний, оскільки документи Голопристанського, Каховського, Скадовського бавовнорадгоспів не збереглися.

Бавовнорадгосп імені Комінтерна: центральна садиба село Олексіївка (Облої);¹⁰ населені пункти Покрово-Облої, Облої 1 частина, Збуро-Келегеї, Облої 4 частина, Лиманівка, Михайлівка, Суворовка, Костогризова, Голянка¹¹.

Бавовнорадгосп № 2 Каховського району: центральна садиба село Кам'янка; населені пункти Червоний Подол, Цукури, Сергіївські хутори, Єрмаковські хутори.¹²

Бавовнорадгосп № 1 Скадовського району: центральна садиба село Птахівка і чотири дільниці.¹³ Іншого не встановлено.

До цих населених пунктів були переселені узбеки і туркмени для роботи на бавовняних полях.

Окремо зазначено, що на території області у 30-ті роки у Хорлівському районі (територія сучасного Чаплинського району) було створено м'ясний спецрадгосп «Скотовод» № 366, де працювали вислані киргизи. До радгоспу відносилися населені пункти Хлібодарівка, Хрестівка, Ясна Поляна.

У Чалбасах Скадовського району (сучасне Виноградово Олешківського району) спецпереселенці з Середньої Азії працювали у колгоспі «Новий Шлях», який мав статус позастатутної сільгоспартілі. За архівно-слідчими справами фонду Р-4033 можна встановити, що спецпереселенці киргизи з Хорлівського району були переміщені до Чалбас.

В офіційних документах поступово відбувається зміна найменування висланих «куркулів». У 1930–1934 рр. вони називалися «спецпереселенцями», 1934–1944 рр. – «трудопоселенцями», 1944–1956 рр. – «спецпоселенцями». В архівно-слідчих справах по бавовнорадгоспу № 2 підслідні визначені як трудопоселенці.

⁸ Теж, ф. Р-433, оп. 1, спр. 101, арк. 58.

⁹ Теж, ф. Р-433, оп. 1, спр. 125, арк. 16.

¹⁰ Теж, ф. Р-1501, оп. 1, спр. 20, арк. 23.

¹¹ Теж, ф. Р-1501, оп. 1, спр. 21, арк. 36.

¹² Державний архів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, арк. 81, 86, 113, 128.

¹³ Теж, ф. Р-433, оп. 1, спр. 101, арк. 121.

У другій половині 30-х років житлово-побутові умови, матеріальний стан трудпоселенців покращився, але все одно не були достатніми, людськими.

Необлаштованість, чужде економічне та етнічне середовище вплинуло і на виробничі показники. Не було повної зайнятості протягом року, нерегулярно виплачувалася заробітна плата, не організовано дозвілля. На побутовому ґрунті виникали етнічні конфлікти, доволі часто керівництво радгоспів у матеріальному забезпеченні віддавало перевагу місцевим вільнонайманим робітникам. Це спонукало трудпоселенців до втеч, незважаючи на віддаленість селищ від доріг, залізничних станцій і річкових пристаней.

Масштабні репресії проти розкуркулених та висланих за межі своїх республік поновилися у 1937 р., згідно з оперативним наказом НКВС, затвердженого рішенням Політбюро ЦК ВКП(б) 31 липня 1937 р. Він передбачав початок з 5 серпня у всіх республіках операції репресування колишніх куркулів, активних антирадянських елементів та кримінальників.

За архівно-слідчими справами, які зберігаються у державному архіві області, жертвами репресій у 30-50-х роках ХХ століття стали 7777 чоловік, з них 293 переселенців з Середньої Азії. 224 переселенці були засуджені до вищої міри покарання – розстрілу. У збірнику надається повний список репресованих, складений на підставі архівно-слідчих справ фонду Р-4033. Зазначено, що вища міра покарання найчастіше серед інших категорій репресованих застосовувалась до трудових поселенців.

В період нацистської окупації бавовнорадгоспи продовжували свою виробничу діяльність. В документах органів окупаційної влади, зокрема Голопристанської районної управи, відкладено рішення від 20 листопада 1941 р. про консервацію колишнього Бехтерського сільгосптехнікуму та його учбового господарства. Орна земля, посіви, городи та сади, а також жива і механічна тяглова сила передавалися бавовнорадгоспу «Комінтерн».

У перші повоєнні роки починається процес поетапного зняття з обліку спецпоселенців.¹⁴ 16 травня 1947 р. наказом МВС СРСР скасовано особливий режим у спецпоселеннях та звільнення з них «колишніх куркулів». На підставі циркулярів центральних органів влади партійні комітети і облвиконкоми областей, де знаходилися такі поселення, приймають рішення про скасування особливого режиму.

Можна говорити про створення умов повернення спецпоселенців на батьківщину. З 1946 р. вони починають звертатися до районних відділів МВС з заявами про отримання дозволів на повернення. Заяви і результати розгляду були позитивними і зберігаються у справах спецпоселенців в архіві УМВС Херсонської області.

У 1947 р. Херсонський облвиконком приймає рішення про закриття узбецьких шкіл. Рішення обґрунтоване поверненням спецпоселенців до республік Середньої Азії. Була перегорнута остання ганебна сторінка 16-ти річного вигнання, незаконних репресій узбеків, туркменів і киргизів на теренах Херсонської області.

Всього у збірнику розміщено 76 документів, які систематизовані за тематично-хронологічним принципом і є найбільш характерними для розкриття теми.

Археографічне опрацювання документів здійснене відповідно до сталих правил в археографічній практиці сучасної України традицій передавання текстів ХІХ–ХХ ст.

¹⁴ Теж, ф. Р-1501, оп. 1, спр. 47, арк. 1-3.

Тексти російськомовних документів (у т.ч. із використанням українізмів) передані з дотриманням норм сучасного правопису при збереженні їх стилістичних та мовних особливостей. Документи українською мовою подаються згідно з оригіналом, з максимальним відтворенням їх мовної специфіки (за винятком очевидних помилок, котрі виправлені беззастережно). Розділові знаки проставлені згідно з правилами сучасної пунктуації.

Увесь масив документів публікується у повному обсязі. Пропуски документів, втрачені частини текстів позначено трьома крапками у квадратних дужках. Різничитання та плутанина у географічних назвах не виправлялись, власні назви подано відповідно до текстів документів.

Підкреслення, виділення, зміна шрифтів зроблена авторами документів.

У квадратних дужках відтворено нетипові скорочення слів, пропуски дат і назв, які ускладнюють сприйняття змісту документів. Розшифровані підписи вказуються у документах поряд із посадою через прізвища, а нерозбірливі – словом «підпис» у дужках.

У заголовках документів вказано порядковий номер, час його створення. У випадках, коли в документі відсутнє його чітке датування (час створення) для датування обирався загальний рік справи.

Назви документів дано упорядниками.

Усі документи публікуються вперше.

В архівній легенді документа вказується місце його знаходження, ступінь автентичності та спосіб відтворення.

Основний масив документів зосереджено у державному архіві Херсонської області. З метою всебічного висвітлення теми були опрацьовані документи, що зберігаються у державному архіві Миколаївської області, в архіві Управління Служби безпеки України у Херсонській області та архіві Управління Міністерства Внутрішніх Справ в Херсонській області.

*Віктор ЛЕБІДЬ, директор
Державного архіву Херсонської області,
лауреат премії імені Василя Веретенникова*

ДОКУМЕНТИ З ІСТОРІЇ ПЕРЕСЕЛЕННЯ РОЗКУРКУЛЕНИХ У РЕСПУБЛІКАХ СЕРЕДНЬОЇ АЗІЇ НА ХЕРСОНЩИНУ

№ 1 ДОВІДКА ОСОБЛИВОГО ВІДДІЛУ ОДПУ ПРО ВИСЕЛЕННЯ КУРКУЛІВ-БАЇВ З СЕРЕДНЬОЇ АЗІЇ, НАПРАВЛЕНА ДО СПЕЦІАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ЦК ВКП (б)

30 серпня 1931 р.

По состоянию на 28/VIII/31 <г.>

Совершенно секретно

1. Операция по изъятию кулаков-баев была начата 21-22 августа одновременно по всем районам, – в целях предупреждения бегства баев, подлежащих выселению.

Выселение баев из Туркменистана (за исключением Ташаусских районов) отложено до проведения операции по разоружению басм[аческо]-повстанческого элемента.

По поступившим данным, на 27/VIII изъято из байских хозяйств:

а) в Узбекистане	3328 хоз.
б) " Таджикистане	638 "-,
в) " Киргизии	619 "-,
г) " Ташаусских районах	430 "-
ВСЕГО	5015 хоз.

Изъятие выселяемых байских хозяйств полностью закончено по следующим секторам: в Бухарском, Самаркандском, Термезском, в ряде районов Ферганы, Киргизии и Таджикистана. По Фергане на 27 августа недобрано 193 хозяйства.

2. По состоянию на 28 августа отправлено 5 эшелонов – 1217 хозяйств, из них:

а) в УССР	3 эшел.	698 хоз.	3640 чел.
б) " СКК	2 эшел.	519 хоз.	3262 чел.
ВСЕГО	5 эшел.	1217 хоз.	6.902 чел.

Во время пути – бежавших, больных и умерших – не было. Погрузка и движение эшелонов идет нормально. Положение с продовольствием удовлетворительное, запасы на дорогу обеспечены. Остро обстоит [дело?] со снабжением обувью.

3. Политсостояние районов – удовлетворительное. Выселение байских хозяйств во всех районах края сопровождается высокой активностью колхозников, бедноты и низового партактива, – в виде прилива в колхозы, усиления темпов хлебосдачи, подачи заявлений о приеме в партию и массовых рапортов в адреса парторганизаций.

4. Отрицательные моменты: в Термезе выселяемые байские семьи поступают почти босые, обувь приносится родственниками под нажимом. Кулаки сами просят отпустить их в кишлак за запрятанной одеждой и деньгами.

В Ново-Бухарском районе отмечено 10 случаев перегибов – выселяемым не разрешали брать с собою постельные принадлежности, одежду и обувь.

Имели место случаи выявления при проверке во время погрузки семей бедняков, следовавших под фамилиями подлежащих выселению баев, – вследствие подкупа их со стороны баев.

В Фергане и Бухаре отмечено распространение провокационных слухов о войне, о предстоящем раскулачивании середняков и бедняков. В Шехристанском районе Таджикистана отмечаются массовые случаи продажи скота и разбазаривания имущества, чем пользуется спекулятивный элемент.

В Киргизии отмечена неудавшаяся попытка группы выселяемых обезоружить конвой. Отмечена попытка организованного бегства кулаков со сборных пунктов Старой Бухары, – попытка предотвращена. В Сарай[-]Комаре отмечено 3 случая эмиграции в Афганистан.

5. Мероприятия: Средазбюро ставит вопрос о привлечении виновных в допущении искажений при проведении операции, – к ответственности. ПП ОГПУ Средней Азии даны на места директивы: о недопущении перегибов при проведении выселения, об обеспечении

выселяемых положенным запасом продовольствия, об аресте активного к-р элемента, ведущего активную антисов[етскую] агитацию, о проведении разъяснительной работы, аресте спекулянтов и аннулировании сделок.

ПОМ НАЧ ОО ОГПУ

(підпис)

Николаев

Російський державний архів соціально-політичної історії, ф. 17, оп. 120, спр. 52, арк. 244-245. Машинопис, оригінал. Оприлюднено: Политбюро и крестьянство: Высылка, спецпоселение. 1930–1940 гг. Книга II. – М.: РОССПЭН, 2006. – С. 288-289.

**№ 2 ТЕЛЕГРАМА ДО НАРКОМЗЕМУ СРСР ВІД ПРАВЛІННЯ «УКРБАВОВНА»
ПРО ЗБІР ЗБИЖЖЯ ТА КІЛЬКІСТЬ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

16 грудня 1931 р.

Имеющихся трех совхозов посева зерновых имел один Скадовский тчк. Собрано валового центнерах ржи 6163, пшеницы 33023, ячменя 4325, овса 1062, всего 44533 тчк. План хлебосдачи 65520 зпт сдано Союзхлебу ржи 1752, пшеницы 29950, всего 31702 тчк. Остальное оставлено потребности совхоза нормами Наркомзема тчк Совхозе имеется спецпереселенцев 2968 человек рабочего скота 450 зпт человекомесяцев постоянных сезонных рабочих служащих 56169.

Укрхлопок

Ильчикес

Херсон, Укрхлопок, оп. №143 16.XII.31 (печатка)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 105, арк. 12. Оригінал, машинопис, рукопис.

**№ 3 ТЕЛЕГРАМА ПРАВЛІННЯ «УКРБАВОВНА» КАХОВСЬКОМУ
БАВОВНЯНОМУ РАДГОСПУ ПРО ПРИБУТТЯ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

1 лютого 1932 р.

Скадовск Хлопкосовхозу Ясменко

Подготовьтесь к приему десятому февраля 146 семей спецпереселенцев из Акимовского района зпт двадцатому февраля 158 семей и пятнадцатого апреля 426 семей

Ткаченко

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 12, арк. 3. Копія, машинопис.

**№ 4 ЛИСТ СКАДОВСЬКОГО БАВОВНЯНОГО РАДГОСПУ № 1
ПРО КІЛЬКІСТЬ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ТА БУДИНКІВ ДЛЯ НИХ**

10 березня 1932 р.

№ 3458. м. Херсон – Укрбавовкому

На В/№ 210/0 від 8.III-32 г.

Сообщаю следующее: По участку № 1: домов – 45, семейств – 146, кубатура – 8148, человек – 694. Участок № 2, домов – 76, семейств – 235, кубатура – 6085, человек – 965. Участок № 3: домов – 78, семейств – 146, кубатура – 6694, человек – 570. Участок № 4: домов – 52, семейств – 137, кубатура – 3641, человек – 574.

Директор

(підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 20. Машинопис.

**№ 5 ЛИСТ ДО ОДЕСЬКОГО ОБЛАСНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОЧОЮ СИЛОЮ В РАДГОСПАХ
ЗА РАХУНОК СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

27 квітня 1932 р.

До Одеського Облзу Пляновий сектор

На Ваш лист № 41-10 з 21/IV.32 р. с[ектор] е[економіки] п[раці] та кадрів Укрбавовкому відповідає, що робочою силою в наших радгоспах ми цілком забезпечені за рахунок узбеків, спецвиселенців, вони роблять на спеціальних умовах, згідно умови, яку ми склали з спецчастиною ДПП.

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 91, арк. 49. Оригінал, рукопис.

**№ 6 ДОПОВІДНА ВІД НАРКОМЗЕМУ ДО УКРБАВОВКОМУ
ЩОДО КОМПЛЕКТУВАННЯ РАДГОСПІВ РОБОЧОЮ СИЛОЮ**

4 травня 1932 р.

Наркомзем союзу

С[ектор] Економіки труда

В ответ на Ваше письмо от № 340/28 сектор экономики труда и кадров Укрхлопка сообщает, что наши совхозы рабочей силой полностью укомплектованы за счет узбеков, спецвыселенцев, подробно о количестве рабсилы и условиях работы через Вашу спецчасть

СЭТ кадров

(підпис)

Тавровская

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 91, арк. 59. Оригінал, рукопис.

**№ 7 ЛИСТ ПРАВЛІННЯ УКРБАВОВКОМУ ПРО ЗАБОРОНУ КОМПЛЕКТУВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СЛУХАЧАМИ ЗІ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

травень 1932 р.

Сектор економіки праці та кадрів Укрбавовкому вважає за неможливе укомплектування школи бригадирів та взагалі будь-яких учбових закладів за рахунок спецвиселенців, а тому, з одержанням цього пропонується Кахівському радгоспу негайно повернути назад курсантів спецвиселенців та надіслати повністю норму курсантів до школи агро-бригадирів в Бехтерах за рахунок робітників радгоспу.

Останнім радгоспам не повторювати помилки Кахівського радгоспу та негайно виконати норму укомплектування, яка припадає по вашому радгоспу.

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 93, арк. 57. Копія, машинопис.

**№ 8 ДОПОВІДНА КЕРІВНИКА СЕКТОРУ ПРАЦІ ДО НАРКОМЗЕМУ УСРР
ЩОДО ОСНОВНОГО СКЛАДУ РОБОЧОЇ СИЛИ У РАДГОСПАХ**

3 червня 1932 р.

В ответ на В/отношение от 10.V.32 г. инц. 98-6, ставим Вас в известность: в наших совхозах основной рабочей силой являются узбеки (спецвыселенцы) и обслуживаются согласно договора специальным врачом.

Руководитель сектора

(підпис)

Референт

(підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 91, арк. 264. Оригінал, машинопис.

№ 9 ІЗ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ СКАДОВСЬКОГО РАЙОНУ

12 жовтня 1948 р.

[...] Район в основному сільськогосподарський, зерноводського напрямлення, а так же вирощується технічна культура хлопок і займаються скотоводством. Крім того займаються огородинством, бахчеводством і садоводством місцевого значення і виробляються спроби по вирощуванню каучукових рослин.

[...] В 1929 році в районі почалась колективізація. Спочатку організації колхозів і ліквідації кулацтва як класу в селі Виноградів (бывше село Чалбаси) місцевим кулаком Засименко було організовано повстання, яке повністю було ліквідовано в 1931 році.

В 1933 році в Скадовський район були поселені кулаки-узбеки строком на 10 років. В період тимчасової німецької окупації на території району була організована націоналістическа організація узбек, яка ставила своєю задачею готувати узбекські націоналістическі легіони і вести боротьбу проти совєтської влади за створення самостійного узбекського державства. В 1944 році вказана організація була відкрита РО НКГБ і ліквідована. В 1947 році населення узбекської національності з території району виїхало в Середню Азію.

В 1936-1937 гг в районі діяла контрреволюційна троцькістсько-кулацка організація во главе з бывшим секретарем Скадовського РК КП(б)У Данінбургом, яка була відкрита і ліквідована.

Возглавляемая верхушка контрреволюційної організації була арештована і передана суду, а частина кулаків виселена в віддаленні райони Совєтського Союзу.[...]

И. о. начальника скадовского РО МГБ – капитан (підпис) Анохин
Скадовск

Управління Служби безпеки України в Херсонській області Оперативна і політико-економічна обстановка. 1948 р., т. 1, арк. 2-4. Оригінал, машинопис.

ОБЛАШТУВАННЯ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ. ПОБУТ. КУЛЬТУРА

№ 10 АКТ ПРО ОБСТЕЖЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ЩОДО БУДІВНИЦТВА ПОСЕЛЕНЬ ДЛЯ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

02 лютого 1932 р.

1932 року, лютого II дня, м. Херсон. Ми, нижчепідписані, директор радгоспу Укрбавовкому ім. «Комінтерна» т. Завецький ст[арший] агроном радгоспу тов. Залужний, та інспектор УЗУ НКЗС Гуренко, цього числа на підставі переведеного в натурі він з II-1932 р. обстеження, обміркували питання й на організацію нових посольків для спецпереселенців та й питання про розміщення спецпереселенців тимчасово по межуючим посолькам, й прийшли до такого висновку.

I. Ураховуючи можливість максимального використання існуючих будівель та виходячи з потреби розташувати нові посольки в таких місцях, які б територіально були розташовані найближче до ділячок землі радгоспу на яких спецпереселенці будуть використовувати як постійна робоча сила; вважаємо за потрібне для цієї мети визначити такі для їх утворення точки:

- а) пос. Н. Михайлики на 200 родин
- б) пос. Суворівка на 200 родин

в) пос. Збуру-Келегейські хут. на 200 род.

г) пос. Покрово-Облойське на 229 род.

В помічених вище пунктах потрібно точно встановити кількість існуючих житлових будинків та кількість будинків, потрібних, щоб приступити добудувати заново. До будівництва нових житлових будинків потрібно приступити з весни 1932 року.

II. При кожному поселку за рахунок земель радгоспу потрібно відвести площі для організації допоміжних городніх господарств для родин спецпереселенців з розрахунку 0,33 га на кожную родину.

Поскільки будівництво намічених вище поселків буде закінчено протягом будівельного сезону 1932 р., а до того часу в цих поселках немає можливості розмістити всіх господарств спецпереселенців, тимчасове розміщення таких перевести в такий спосіб:

Зараз живе	Додатково вміститься	Разом буде
98	42	140 Ново-Михайлівка
62	24	88 Суворівка
-	37	37 Покрово-Облойське
-	65	65 Облої I
-	42	42 Облої IV
III	16	127 Збуру-Келегей.
96	-	96 Каланч. (Чалбас.)
30	-	30 Голянський
397	226	625

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 21. Копія, машинопис.

№ 11 ВІДОМОСТЬ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ВИЛУЧЕННЯ МІШКІВ ЗЕРНА ПО ЦЕНТРАЛЬНОМУ РАЙОНУ «КОМІНТЕРН»

[1941 р.]

№	Прізвище, ім'я та по батькові	Виявлено незаконно присвоєно		Число їдців у сім'ї		Залишено хліба, зерна задля власного споживання	Вилучено зерна, хліб, як лишки	
		Зерно	Борошно	До 14 років	Від 14 років		Найменування ульт.	Вага в кг
1	Парполіт Пелагея Иван.	140	—	—	1	112	—	28
2	Нестеренко Иван Иванович.	460	—	—	3	336	—	124
3	Дубровам Люба Дмитр.	260	—	—	1	112	—	148
4	Степаненко Вас. Ст.	775	—	3	4	724	—	51
5	Аскарів Мамазолан.	265	—	—	2	224	—	41
6	Подпал[ий] Я. Яков.	270	—	—	2	224	—	46
7	Гриценко Ив. Яков.	269	—	—	2	224	—	45
8	Шемкова Параскова Ив.	660	—	1	3	432	—	228
9	Черненко Александр. Ив.	516	—	—	2	416	—	100
10	Курякинова Даша	165	—	—	1	112	—	53
11	Шило Евдокия	145	—	—	1	112	—	33
12	Королевич Ф.А.	240	—	1	1	208	—	32
							ИТОГО	929

Комісія
Директор
Староста

(підпис)

(підпис)

Риндаль Гузорь Німич

Держархів Херсонської області, ф. Р-1501, оп. 3, спр. 3, арк. 41. Оригінал, рукопис.

№ 12 ПРОТОКОЛ НАРАДИ ПРИ НАРКОМЗДРАВІ УСРР ЩОДО БУДІВНИЦТВА КУЛЬТУРНИХ ОСЕРЕДКІВ В ПОСЕЛЕННЯХ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

21 лютого 1932 р.

Присутствовали: тт Коневский, Поверин, Граевский, Лисанский, Чекало, Суетин и Федотова.

Председательствует т. Поверин

Секретарствует т. Лисанский.

Слушали: Строительство культурных учреждений в поселках для спецпереселенцев в Совхозах Украины.

Постановили: Учитывая близость некоторых поселков, считать возможным сократить число единиц строек из расчета для школ расстояние обслуживания 2-2 (1/2) километра, а для клубов 2-5 км. В результате чего выявится необходимость строить:

А – Школы

По Каховскому Совхозу

1. В Червоном Подоле
2. В Поселке Алешковских Хуторов
3. В Поселке Сергеевских Хуторов
4. В Поселке Цукурной приспособить существующие здание.

По Скадовскому Совхозу

1. В Поселке за № 3
2. В Поселке за № 4
3. В Поселке за № 7 с обслуживанием Поселка № 5
4. В Поселке за № 2 с обслуживанием Поселка № 1

По Голопристанскому Совхозу

1. В Поселке Покровско-Облойске с обслуживанием Поселка Сбурьево-Колегейск
2. В Поселке Михайловке – приспособить существующие здания
3. В Поселке Суворове – приспособить существующие здания

Б – Клубы

По Каховскому Совхозу

1. В Поселке Червоный Подол с залом на 150 человек.
2. В Поселке Сергеевских Хуторов с залом на 250 человек с обслуживанием Алешковских и Цукурных Хуторов.

По Скадовскому Совхозу

1. В Поселке за № 5 с залом на 250 чел. с обслуживанием Поселков №
2. В Поселке № 3 с залом на 150 чел.
3. В Поселке № 8 с залом на 150 чел.
4. В Поселке № 2 с залом на 250 чел. с обслуживанием Поселка № 1

По Гопринскому Совхозу

1. В Поселке Покровске-Облойске с залом на 250 чел. с обслуживанием Поселка Сбурьево-Колегейско
2. В Поселке Суворове с залом на 250 чел. с обслуживанием Поселка в Михайловке.

В – Хаты-читальни

1. В Поселке Алешковских Хуторов
2. В Поселке Цукурной приспособить существующие здания

По Скадовскому Совхозу

1. В Поселке за № 4
2. В Поселке за № 1
3. В Поселке № 6 приспособить существующие здания
4. В Поселке за № 7

По Голопристанскому Совхозу

1. В Поселке Сбурьево-Колегейска приспособить существующие здания
2. В Поселке Михайловка приспособить существующие здания

1. Слушали:

Обсуждение вопроса возможного комбинирования учреждений ясел и детсадов для обслуживания детей до 8-ми лет и о типе такового комбината.

2. Постановили. В целях экономичности затрат на строительство и содержание обслуживающего аппарата и медицинского и педагогического обслуживания считать целесообразным устройство Комбината с охватом не больше 75-ти детей в одной единице. На случай необходимости охвата поселком больше 75-ти детей, то по эпидемиологическим причинам и возможности правильного обслуживания считать целесообразным строить отдельно ясли и детсады. Типом проекта может служить проект Наркомздрава УССР, подлежащим утверждению МТС 25/II.

Слушали: Строительство мед[ицинско]-лечебных учреждений.

Постановили:

А) Необходимо строить амбулатории и медпункты в нижеследующих местах:

По Голопристанскому Совхозу

1. В Поселке Покровско-Облойской амбулатории
2. В Поселке Михайловке амбулатория
3. В Поселке Сбурьево-Колегейском медпункт
4. В Поселке Суворове медпункт

По Каховскому Совхозу

1. В Поселке Червоный Подол – амбулатория
2. В Поселке Цукурной – амбулатория
3. В Поселке Алешковских хуторов – амбулатория
4. В Поселке Сергеевских хуторов – медпункт

По Скадовскому Совхозу

1. В Поселке за № 2 – амбулатория
2. В Поселке за № 4 – амбулатория
3. В Поселке за № 5 – амбулатория
4. В Поселке за № 8 – амбулатория
5. В Поселке за № 1 – медпункт
6. В Поселке за № 3 – медпункт
7. В Поселке за № 6 – медпункт
8. В Поселке за № 7 – медпункт

Б) Детские комнаты строить во всех 16-ти поселках по типу НКЗдрава на 75 детей.

В) Представленный Укрхлопом проект медпункта за № 12 от 3/II 31 г. принять и согласиться строить все медпункты по названному типу.

Слушали: Строительство заразных барачков.

Постановили:

Учитывая близость наличия заразных барачков по Скадовскому и Голопристанскому Совхозам (Скадовске, Бехтерах, Алешках, Голой Пристани, проч.) в посадках названных Совхозов строить, исходя из расчета центрального расположения и возможного медобслуживания, в поселке Цукурной.

Председатель

Секретарь

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 11-13. Оригінал, машинопис.

**№ 13 ПРОТОКОЛ НАРАДИ ПРИ ПРАВЛІННЯ УКРХЛОПОБ'ЄДНАННЯ
ЩОДО БУДІВНИЦТВА СЕЛИЩ СОВХОЗІВ ДЛЯ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

8 березня 1932 р.

Присутствовали: тт. Ткаченко, Шепелинський, Ефриель, Лисанський, Рындич и Мехеда.

Слушали: I. Рассмотрение намеченных точек строительства поселков в совхозах для переселенцев.

Постановили:

1. а) По Скадовскому совхозу оставить четыре населенных пункта, где сконцентрировать все строительство, считая по 350 семейств в каждом.

б) По Голопристанскому совхозу сосредоточить строительство в одном населенном пункте, объединяя два поселка – Суворовка и Лимановка, доведя расселения до 750 семейств.

2. Просить гг. Ефриеля и Шепелинского выяснить в Голопристанском совхозе количество существующих строений на двух поселках (Суворовка, Лимановка), как жилых, так могущих быть приспособлены под жилье.

3. Гг. Рындичу и Мехеде написать письмо директору Скадовского совхоза г. Ясьменко с целью получения сведений о количестве существующих жилых помещений и возможных приспособить под жилье в участках, намечаемых по 4 поселка. Письмо отправить 8/III-32 г. нарочным для получения с ним же необходимого ответа.

4. Тов. Лисанскому по телефону затребовать от Каховского совхоза сведения о наличии жилых помещений по Сергеевским хуторам и Цукурной.

5. В связи с вышеозначенным, на основе сведений, каковые должны поступить, предложить тов. Лисанскому пересоставить титульные списки на новое строительство по совхозам для спецпереселенцев. Одновременно учесть строительство культурно-бытовых и медлечебных зданий по новому варианту строительства. Бараки на участке не нужно проектировать, имея ввиду возможность использовать для названных целей дома хуторов.

6. Жилостроительство и культурно-бытовое по совхозам на ассигнованные суммы наркомзема в размере 505000 руб. учесть при составлении новых титульных списков на строительство по спецпереселенцам.

7. Стройсектору и Совхозсектору предложить организовать приемку участников предназначенных под новое строительство по совхозам в течении декадного срока.

Председатель

(підпис)

Ткаченко

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 18-19. Оригінал, машинопис.

№ 14 ЛИСТ ЩОДО ВІДСУТНОСТІ УМОВ ДЛЯ ПРОЖИВАННЯ І НАВЧАННЯ СЛУХАЧІВ ТА УТОЧНЕННЯ ПИТАННЯ ЩОДО НАЦІОНАЛЬНОГО СКЛАДУ СЛУХАЧІВ І ВИКЛАДАЧІВ

29 травня 1932 р.

На В[ашу] телеграмму № 0502 по поводу весеннего набора в Совхозуч, Укрхлопком сообщает, что разнарядка на весенний прием в Совхозуч нами дана совхозам своевременно, но полное отсутствие помещения для общежития и аудиторий в Скадовском Совхозе не дали нам возможности провести своевременно весенний набор и организовать занятия.

Кроме того, невзирая на наши письменные запросы Вам и Сектору кадров НКЗ Союза на счет контингента набора – мы Вашего принципиального ответа не получили. Дело в том, что основной контингент рабочих наших совхозов – узбеки, спецпереселенцы; для нас был не совсем ясен вопрос о том из кого мы должны комплектовать учащихся.

Мы совершенно не обеспечены преподавателями – узбеками.

Разрешение этого вопроса значительно тормозит оформление дела.

Просим срочно сообщить свое принципиальное мнение.

Директор

Сектор кадров

(підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 92, арк. 205. Оригінал, рукопис.

**№ 15 ЛИСТ ДО БАВОВНЯНИХ КОЛГОСПІВ ЩОДО ПОСТАЧАННЯ ЗАЛІЗА
ДЛЯ БУДІВНИЦТВА СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

21 травня 1932 р.

Согласно наряда Всеукраинской Конторы Стальбыта для строительства спецпереселенцев Вы имели получить сортовое железо.

Настоящим просим подтвердить получение последнего и сообщить в каком количестве Вами получено, а так же напоминаем, что указанное железо должно быть использовано исключительно по назначению.

Технорук Стройсектора
Деловод

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 131, арк. 35. Оригінал, машинопис.

**№ 16 ВІДПОВІДЬ КЕРІВНИКА СЕКТОРУ КАДРІВ ГОЛОВНОГО БАВОВНЯНОГО
УПРАВЛІННЯ НА ЛИСТ ЩОДО ВІДСУТНОСТІ УМОВ
ДЛЯ ПРОЖИВАННЯ І НАВЧАННЯ СЛУХАЧІВ**

4 червня 1932 р.

Комплектовать Совхозучи необходимо исключительно из основных кадров рабочих, ни в коем случае не спецпереселенцев, что касается общежитий и аудиторий Совхозуча в совхозе Скадовском, то еще раз напоминаем, что курсанты проходят курс обучения без отрыва от производства, а стало быть имеют жилую площадь.

Второе. Совхоз Скадовский гораздо лучше благоустроен по отношению других хлопковых совхозов и только неповоротливостью сектора кадров Укрхлопка и Дирекции совхоза Скадовск, можно объяснить неукomплектованность и нормальный ход занятий Совхозуча.

Предлагаем под личную ответственность Зав.сектора кадров Укрхлопка обеспечить нормальное функционирование Совхозуча на 1933 г. Включить в контрольную цифру сумму о постройке учебной коробки для Совхозуча в Скадовске, а также для других.

Нач сектора кадров
Секретарь

(підпис)
(підпис)

Епанешников

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 92, арк. 260. Оригінал, рукопис.

**№ 17 ВІДПОВІДЬ ДИРЕКТОРА УКРБАВОВКОМУ СКАДОВСЬКОГО КОЛГОСПУ
СЕКТОРУ КАДРІВ ЕПАНЕШНИКОВУ ЩОДО НЕМОЖЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАННЯ ДЛЯ СПЕЦПОСЕЛЕНЦІВ БЕЗ ВІДРИВУ ВІД ВИРОБНИЦТВА**

14 червня 1932 р.

Не подлежит оглашению
Москва Главхлопком

Сектору кадрoв т. Епанешникову

В Вашем письме от 4.VI-32 г. № 0510, имеется неясность для нас, по вопросу организации Совхозуча без отрыва от производства.

Скадовский совхоз состоит из 4-х производственных участков и 5-го участка центральной усадьбы.

Радиус расстояния между участками и центральной усадьбой 25-28 километров.

Основные мастерские расположены в центральной усадьбе.

Рабочая сила, распределена по всем участкам.

Кроме того, мы полагаем организовать совхозуч для всех наших совхозов, так что без отрыва от производства даже в пределах рабочих – подростков только Скадовского совхоза – не осуществим, по причинам уже изложенным ранее. Распределения всей рабочей силы по участкам и большой отдаленности участков. Кроме того, основным контингентом рабочих хлопковых совхозов Украины являются узбеки, спецпереселенцы, по договору с ГПУ УССР, мы обязаны готовить квалифицированные кадры из их рядов. Проектировку учебной коробки совхозуча Стройсектор Укрхлопкома заканчивает, в контрольную цифру сумма для постройки совхозуча включена.

Кроме того, мы не получили Вашей установки в части профиля совхозуча.

Директор Укрхлопка (підпис)
Сектор кадров (підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 92, арк. 259. Оригінал, машинопис.

№ 18 ВІДОМОСТІ ПРО ХІД РЕМОНТУ ЖИТЛОВИХ ПРИМІЩЕНЬ ДЛЯ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ПО БАВОВНОКОЛГОСПУ № 1

20 вересня 1932 р.

	Участ. №1	Участ. №2	Участ. №3	Участ. №4	Всего
Отремонтировано домов	70	73	28	25	196
Неотремонтированных	36	13	120	32	201
Необходимо печей	50	56	84	48	238
[...]кирпича	15000	16000	25200	14400	70600
Помещается семей в отремонтированных домах	245	256	98	88	687
В домах не отремонт.	126	46	270	112	554
Отремонтированные бани	50%	–	–	–	12%
Количество занятых таб.на строительстве	52	44	60	45	20%
Срок окончания ремонта	15/X	1/X	15/XI	15/X	–
Школы	3	5	5	4	нет пор
из них неотремонтированных	–	–	2	1	около 50%

Местные материалы имеются как песок, глина и калыба. Лесоматериала для оконных рам и дверей неимеются, а также недостает гвоздей и стекла.

Оновной недостаток это лес, кирпич, отсутствие тягловой силы.

Верно: Пом/комендант ГПУ по с/п
Скадовской комендатуры (підпис) (Васильцов)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 94. Оригінал, машинопис.

№ 19 ТИТУЛЬНИЙ СПИСОК БУДІВНИЦТВА СЕЛИЩ ДЛЯ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В БАВОВНОКОЛГОСПАХ УКРАЇНИ

[1932 р.]

Наименование объектов стройки	Очередь	Кол-во зданий	Кубатура зданий в м ²	Общая кубатура	Цена м ³	Общая стоимость в рублях
Домов 6-ти квартирных	I	61	1000	61000	12.9	786900

Наименование объектов стройки	Очередь	Кол-во зданий	Кубатура зданий в м ²	Общая кубатура	Цена м ³	Общая стоимость в рублях
Общежитий на 24 чел. кажд.	I	12	700	8400	10.1	84840
Амбулаторий – врачпункт на 100 чел.	II	6	1160	6960	12.9	89784
Медпунктов – фельшер. пункт. I-ой помощи	III	6	620	3720	12.9	47988
Детдомов с охватом детей с 3-х летн. возраста	II	8	3900	31288	1210	374400
Школ 2-х компл. 4-х летн.	I	9	1675	15075	1210	180900
Клубов с зрительным залом на 250 чел.	II	3	1700	5100	1110	56100
Хат-читален (приспособлен)	II	5	–	–	1000	5000
Бани с пропускной способностью чел. с прачешной	II	16	800	10800	15.2	164160
Пекарень на 1,5 тонны хлеба в смену	I	6	800	4800	10.1	48480
Столовых на 400 обедающих	I	6	1600	9600	10.1	96960
Навесов столовых	I	16	200	22000	3.2	10240
Конюшен на 24 лошади	I	6	800	4800	7.8	37480
Коровников на 20 коров	I	6	300	4800	8.3	39840
Ремонт и переоборудование существующих зданий жилых общественного назначения						
1) капитальный		200	–	–	500	100000
2) текущий		500	–	–	150	75000
Артезианские колодцы		16	–	–	6000	96000

Всего: 2314672

Директор УХО
Технорук Стройсектора
Ответственный исполнитель

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 3. Копія, машинопис.

№ 20 ПОЯСНЮВАЛЬНА ДО ТИТУЛЬНОГО СПИСКУ БУДІВНИЦТВА СЕЛИЩ ДЛЯ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ У БАВОВНОРАДГОСПАХ УКРАЇНИ

[1932 р.]

Разработать план дальнейшего расселения с/п который должен удовлетворять следующим принципам:

а) максимальное укрупнение спецпереселенцев за счет полной концентрации на каждом совхозе семей с/п.

б) каждый поселок должен быть обеспечен всеми видами обслуживающих и подсобных учреждений (школы, больницы, бани, денкамеры, хлебопекарни, кооперативы, склады для товаров, почта, сберкасса, кр[асные] уголки или клубы, интернаты, помещ[ения] для детских яслей и общежитие 30 чел. одиночек и ударных бригад, обществ, столовые, телефон[ная] связь с поселками).

в) расположение поселков должно находится вблизи мест работы (не превышая как правило 2-3 км).

г) вблизи мест расселения должно быть достаточное количество земли для с/х устройства спецпереселенцев расселенных в поселке семей с/п.

д) во время работ на полях должны быть обеспечены временные помещения легкого типа (для укрытия от непогоды, приема пищи), где должна находиться посуда для умывания и кипятильник, помещения для охраны.

е) помещения должны строиться в соответствии с национальными особенностями с/п. В тех случаях, когда последние отказываются пользоваться приспособлениями и устройством типа русских хат (печи, плиты, казаны), сливные ямы.

ж) при строительстве должны быть предусмотрены удобства в смысле соблюдения санитарных условий и противопожарных мероприятий.

При выборе места для строительства спецпоселков учесть необходимость максимальной отдаленности и изолированности от окружающих сел, где проживает вольное население, отдаленность от ж.д. станций и проч. моменты, затрудняющие связи за пределами поселков.

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 4. Копія, машинопис.

**№ 21 ЛИСТ ДО ТРУДОВОГО КОМІТЕТУ КОЛГОСПУ
«БАВОВНЯК» № 31 ЩОДО ВІДСУТНОСТІ ФІНАНСУВАННЯ
ДЛЯ БУДІВНИЦТВА НОВИХ ПРИМІЩЕНЬ**

2 лютого 1933 г.

На Ваше письмо в копии Облкомусоюза РЗС сообщаем, что помимо предусмотренного титульным списком строительства в Скадовском совхозе в 1933 году никакие другие объекты строиться не будут. За исключением дополнительной каменной постройки чайханы, т/к при имеющемся на строительство ассигнования весьма ограничены.

Что касается помещений под культурные нужды, Вам надлежит договориться с дирекцией совхоза на приспособление старых крестьянских построек под таковые, из сумм ассигнований на капитальный ремонт.

Техкорук стр[оительного] сектора

Держархів Херсонської області, ф. Р-3121, оп. 1, спр. 1, арк. 27. Оригінал, рукопис.

**№ 22 ЛИСТ ДО ОБКОМУ СПІЛКИ РЗС М. ОДЕСА
ЩОДО БУДІВНИЦТВА КУЛЬТУРНИХ ОСЕРЕДКІВ**

1933 р.

Надісланий вами титульний список будівництва на 1933 р. Вами не передбачено майже ні жодного приміщення під культурні очаги. Недивлячись на те, що в нашому радгоспі таких немає по дільницях [...] дільниці № 1, на якій мається клуб. Крім цього, ураховуючи що населення Нашого радгоспу в основному спецпереселенці (узбеки). Які по обичаю звичні до громадських чаченів (чайханов).

Яких ми на сьогоднішній день не маємо можливості устаткувати більш менш в культурному вигляді за відсутністю відповідних приміщень. А також прохаємо з нашого боку дати додатковий титульний список на будівництва культ. установ, клубів, чайні, які в нашому радгоспі на сьогоднішній день відсутні. Про наслідки прохаємо повідомити.

[...]
Секретар

Білий
(підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-3121, оп. 1, спр. 1, арк. 28. Оригінал, рукопис, машинопис.

**№ 23 ЛИСТ ДИРЕКТОРУ ТРЕСТУ СОЮЗРАДГОСПБАВОВНА м. ХЕРСОН
ПРО СТАН ЖИТЛОВО-ПОБУТОВИХ УМОВ РОБІТНИКІВ**

25 квітня 1933 г.

Щоб дати основні соц[іально-]гігієнічні положення для планування оздоровчих заходів на 2-у 5-літку в справі житлово-комунального побутового обслуговування робітників сектору села (радгоспів та МТС) Всеукраїнському Інституту соціалістичної Здравоохорони (ВІСОЗу) потрібні поглиблені дані про стан житлово-побутових умов робітників.

Надаючи виключно важливого політичного і соц[іально-]гігієнічного знання цій роботі, ВІСОЗ звертається до Вас з проханням взяти найактивнішу участь у знайденні всіх питань щодо цього і зокрема дати нам потрібні відомості про житло-побутові умови.

Прохання відповідь на всі запитання подати за додаваною при цьому формою не пізніше як це 5/V ц.р.

Адреса Інституту: Харків, вул. Трінклера, № 6, Всеукраїнський інститут соціалістичної здравоохорони, Сектор оздоровних заходів.

Директор інституту
Керівник сектору оздоровних заходів
Секретар

[підпис]

проф. С. С. Каган
М. С. Горомосов

Держархів Херсонської області, ф. Р-3121, оп. 1, спр. 1, арк. 114. Оригінал, машинопис.

**№ 24 ПРО СТАН ОБЛАШТУВАННЯ ПОБУТУ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ
В КОЛГОСПАХ УКРБАВОВНИ**

[1932 р.]

Скадовский совхоз

Имеется в наличии семейств 1317 с общим количеством 4804 человека. Приведенное количество с/п размещено в 377 старых крестьянских постройках, имеющих общую площадь 15209 кв/м., обеспечивающую на 1 чел. в среднем 3 кв/м., жилой площади. Обеспеченность с/п культурно-бытовыми и пр. учреждениями характеризуются следующими данными.

- 1) школы – 14 на 500 учащ. в смену;
- 2) ясел: постоян[но действующих] – 4; б/дет., площадок – 8;
- 3) амбулаторий – 5;
- 4) медпунктов – 4;
- 5) помещения для установки банно-прачечного отряда – 5.

Каховский совхоз

Имеется в наличии семейств 850, с общим количеством 3212 чел. Приведенное количество спецпереселенцев размещено, в имеющихся в распоряжении хозяйства помещениях, следующим образом: всего в помещении 271, из коих 41 занято общественными учреждениями и 230 – жилых помещений. Общее количество зданий 271 состоит из 210 собственно жилых крестьянских домов и 61 приспособлено из старых служебных крестьянских построек. Обеспеченность с/п культурно-бытовыми и пр. учреждениями характеризуются следующими показателями:

- 1) школы – на 230 учащ[ихся] в смену
- 2) медпунктов – 4
- 3) больниц – 1
- 4) детясел – 5
- 5) помещ[ений] для установки банно-праче[чных] отрядов – 2

Голопристанский совхоз

Имеется в наличии семейств 587. Общее количество 2000 чел. Расселение спецпоселенцев также, как и в предыдущих совхозах, произведено по имеющимся в распоряжении хозяйства постройкам, общим числом 311 и в коих приспособленных – 136

удовлетворение площадью на 1 чел. выражается в 4 кв/м при общей площади 10400 кв/м
удовлетворение нужд с/п культурно-бытовыми и пр. учреждениями может быть охарактеризовано следующими показателями:

- 1) школ 7 на 300 чел. учащихся
- 2) ясел – 2
- 3) детплощадок – 1
- 4) амбулатории – 1
- 5) медпунктов – 2
- 6) помещений для установки банно-прач[ных] отрядов – 2

Все перечисленные здания благодаря их капитальному ремонту и частью полного переобустройства работы, связанных с приведением построек к виду годному для эксплуатации, выполнены к 5/XI с.г. полностью, за исключением некоторых работ, как застекление, которое не могло быть выполнено в виду отсутствия материалов, как-то: стекла и незначительная часть дверей – отсутствием леса и печей в связи с частыми переселениями населения.

Несмотря на все произведенные работы, часть зданий имеет ряд дефектов, благодаря как частному отношению к эксплуатации помещений проживающих в них спецпоселенцев.

Улучшение бытовых условий с/п было намечено строительной программой текущего года по следующей схеме

Виды построек в совхозном разрезе	Намечено	Выполняется	Примечания
I. По ассигнованиям НКЗдрава УССР			
Каховский совхоз			
Больница на 10 к[оек]	I	I	В связи со знач. и с доставк. стройматериалов
Амбулатория	I	н/отр	сут. фондир. мат. амбулат. должно перейти на весну 1933 г.
Голопристанский			
Больница на 10 к[оек]	I	I	
Амбулатория	I	н/отр	
Скадовский Совхоз			В связи с чрезмерн. затр. испыт. с-зом, как транспорта, так и со стро-мат., намечено осуществл. в первое полугодие
Больница на 10 к[оек]	I		
Амбулатория	I		

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 92. Оригінал, машинопис.

**№ 25 ЛИСТ ОДЕССЬКОМУ ОБЛПОСТАЧУ, ОБЛЗЕМВІДДІЛУ,
ОБЛРАДГОСПСЕКЦІЇ ПРО ШКОЛУ ТРАКТОРИСТІВ У М. ХЕРСОН**

28 листопада 1933 р.

Для получения Вами более ясной картины необходимости открытия и существования этой школы считаем своим долгом сообщить Вам следующее:

1. Школа открыта с целью обеспечения трех совхозов хлопковой системы кадрами трактористов, совхозы будут иметь в 1934 году общее количество площади под посев в обработку 38672 га в т.ч под хлопок 9000 га, для обработки каковой площади имеется по всем совхозам 141 трактор и будет завезено в 1-ом квартале [19]34 года 81 трактор; таким образом, общее количество тракторов в 1934 году будет 222; наличие же трактористов по всем совхозам на сегодняшний день выражается в 224 человека, и те из-за своей плохой квалификации не полностью справляются с работой на тракторах, в силу чего для поднятия квалификации трактористов нами открыта в Скадовском хлопкосовхозе школа переподготовки в 100 человек, и требуется трактористов на [19]34 год 444 человек. Таким

образом нестача трактористів в 200 чоловік к наявності і буде забезпечена школою в Херсоні і школою перепідготовки в Скадовському хлопкосовхозі.

2. Школа існує з 15/ІХ с. г на засади Госбюджета, які забезпечать існування такої.

3. Загальним школа забезпечена завдяки тому, що нами взято в оренду в Херсонському Комуноотделі пошкоджений будинок, який нашими силами відремонтовано і тепер відповідає вимогам загального.

4. Для проведення заняття в приміщенні нами укладено договір з Херсонським ФЗУ заводу імені Петровського на предмет оренди нами належачого їм приміщення, в якому і проводяться зараз заняття. В цьому приміщенні встановлено невелика тракторна майстерня в якій проводяться практичні заняття з курсантами-трактористами, а також 4 клас.

5. Лекторським складом і обслуговуючим апаратом школа забезпечена повністю.

6. Єдиним, чим школа не забезпечена – це забезпеченням продовольственным (загальним харчуванням), одягом і взуттям.

В силу чого ми просимо Вас про прикріпленні нашої тракторної школи в Херсоні на планове, регулярне забезпечення всіма видами продуктів і товарів, згідно додаваних нами при заявках.

Додаток: Таблиця потреби в продовольстві і промтоварів по курсам трактористів в г. Херсоні.

Викон. ССХ на Україні

Пальчиков

Держархів Херсонської області, ф. Р.-Р3121, оп. 1, спр. 38, арк. 182. Оригінал, машинопис.

**№ 26 ВИСНОВОК МИКОЛАЇВСЬКОГО ВІДДІЛУ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ
ДО ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР ПО МИКОЛАЇВСЬКІЙ
ОБЛАСТІ ПРО ДОПОМОГУ БАГАТОДІТНІЙ МАТЕРІ ІБАДАТ АДИЛОВОЇ**

28 грудня 1939 р.

Отдел актів громадянського стану направляє справу багатодітної матері громадянки Адилової Ібадат Талибановни на затвердження їй державного пособия по багатодітності на дитину народженого в 1937 році 26 травня.

Одночасно повідомляємо, що в 1937 році Одеським оргкомітетом затверджалося державне пособие по багатодітності на дитину народженого в 1935 році 12 травня.

Будучи справою ще не затвердженою, даний дитина, народжений 12/V – 35 років, помер в лютому місяці 1937 року, а постановлення оргкомітету від 12/ІІІ-37 г., т. є. дитина помер до постановлення.

В тому ж 1937 році 26/V – народився знову дитина, на котрого Одеським оргкомітетом була виписана книжка, в той час як державне пособие на нього не затверджалося, ввиду цього багатодітна мати громадянка Адилова І.Т. в періоді 1937-1938 гг. отримала не законно 4000 рублів.

Просимо винести своє рішення по справі даного обставлення.

Начальник ОАГС УНКВД

Старший Лейтенант Госбезпеки (підпис)

Белов

Райинструктору ОАГС УНКВД (підпис)

Оришак

Держархів Миколаївської області, ф. Р-992, оп. 1, спр. 80, арк. 128. Оригінал, машинопис.

№ 27 НАЯВНІСТЬ СПОРУД НА ТЕРИТОРІЇ КАХОВСЬКОГО БАВОВНОРАДГОСПУ

[1939 р.]

Виды построек	Объем кб/м
Производственные постройки	81910
Электрост. и электр.	—
Индустр. предприятия	225
Ремонтные мастерские	2802
Животноводческие постройки	
В т.ч. скотные дворы	309
Конюшни	3126
Молочарня	56
Овчарни	715
Птичники	—
Крольчатники	261
Сушилка	176
Склады	1894
Нефтехранилища	—
Навесы	—
Сараи	6797
Гаражи	222
Пр. служебные и пр. постройки	1452
В т.ч. торговых помещений	335
Жилые бытовые и соц. культурные постройки	
Всего:	
В том числе жилые дома кбм	54146
Кухня	387
Общежития	256
Столовые	3230
Хлебопекарни	319
Бани и прачечные	835
Школы	2888
Детдома и ясли	953
Амбулатории	201
Больницы	361
Клубы, читальни, кр. уголки	584
Прочие, почта и комендант.	408
Оборудован.	—

Держархів Херсонської області, ф. Р-3121, оп. 1, спр. 46, арк. 2-3. Копія, машинопис.

**№ 28 ІЗ ДОПОВІДНОЇ ЗАПИСКИ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ШКІЛЬНОЇ МЕРЕЖІ
КАХОВСЬКОГО РАЙОНУ НА 1939-1940 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

[1939 р.]

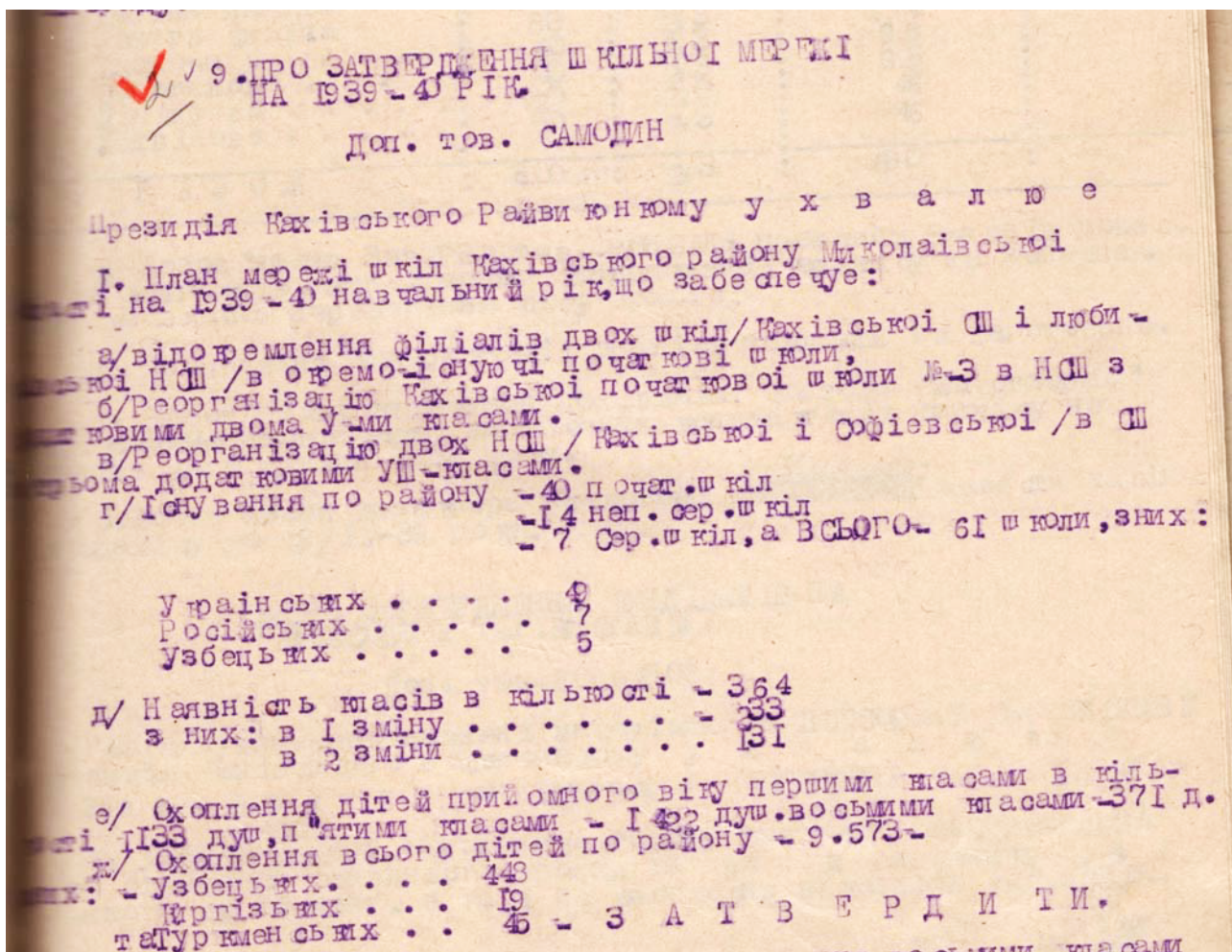
Доп[овідач]. тов. Самодін

Президія Кахівського Райвиконкому ухвалює:

План мережі шкіл Кахівського району Миколаївської області на 1939-
[19]40 навчальний рік, що забезпечує:

А) відокремлення філіалів двох шкіл (Кахівської СШ і Любимівської НСШ) в окремо існуючі початкові школи.

- Б) Реорганізацію Кахівської початкової школи № 3 в НСШ з початковими двома V-ми класами.
- В) Реорганізацію двох НСШ (Кахівської і Софіївської) в СШ з трьома додатковими VIII-ми класами.
- Г) Існування по району
- 40 початкових шкіл
  - 14 неп[овних] сер[едніх] шкіл
  - 7 середніх шкіл, а всього – 61 школи, з них:
    - українських – 49
    - російських – 7
    - узбецьких – 5
- Д) Наявність класів в кількості – 364
- З них:
- в I зміну – 233
  - в II зміну – 131
- Е) Охоплення дітей прийомного віку
- першими класами в кількості 1133 душ
  - п'ятими класами – 1422 душ
  - восьмими класами 371 дітей
- Ж) Охоплення всього дітей по району – 9573 з них:
- узбецьких – 448
  - киргизьких – 19
  - та туркменських – 45 – Затвердити [...]

Держархів Херсонської області, ф. Р-221, оп. 2, спр. 7, арк. 157. Копія, машинопис.

**№ 29 ІЗ ПРОТОКОЛУ НАРАДИ ПРИ НАРКОМЗДРАВІ УРСР ЩОДО БУДІВНИЦТВА
КУЛЬТУРНИХ ЗАКЛАДІВ У СЕЛИЩАХ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ
У РАДГОСПАХ УКРАЇНИ**

21 лютого 1932 р.

[...] В хаты-читальни по Каховскому совхозу

1. В поселке Алешковских хуторов
2. В поселке Цукурной приспособить существующие здания

По Скадовскому совхозу

1. В поселке за № 4
2. В поселке за № 1
3. В поселке № 6 приспособить существующие здания
4. В поселке за № 7

По Голопристанскому совхозу

1. В поселке Сбурьево-Колегейска приспособить существующие здания
2. В поселке Михайловка приспособить существующие здания

1. Слушали:

Обсуждение вопроса возможного комбинирования учреждений ясел и детсадов для обслуживания детей до 8-ми лет и о типе такового комбината.

2. Постановили:

В целях экономичности затрат на строительство и содержание обслуживающего аппарата и медицинского и педагогического обслуживания считать целесообразным устройство Комбината с охватом не больше 75-ти детей в одной единице. На случай необходимости охвата поселком больше 75-ти детей, то по эпидемиологическим причинам и возможности правильного обслуживания считать целесообразным строить отдельно ясли и детсады. Типом проекта может служить проект Наркомздрава УССР, подлежащим утверждению МТС 25/II.

Слушали:

Строительство мед[ицинско]-лечебных учреждений.

Постановили:

А) Необходимо строить амбулатории и медпункты в нижеследующих местах:

По Голопристанскому совхозу

1. В поселке Покровско-Облойской амбулатории
2. В поселке Михайловке амбулатория
3. В поселке Сбурьево-Колегейском медпункт
4. В поселке Суворове медпункт

По Каховскому совхозу

1. В поселке Червоний Подол – амбулатория
2. В поселке Цукурной – амбулатория
3. В поселке Олешковских Хуторов – амбулатория
4. В поселке Сергеевских Хуторов – медпункт

По Скадовскому совхозу

1. В поселке за № 2 – амбулатория
2. В поселке за № 4 – амбулатория
3. В поселке за № 5 – амбулатория
4. В поселке за № 8 – амбулатория
5. В поселке за № 1 – медпункт
6. В поселке за № 3 – медпункт
7. В поселке за № 6 – медпункт
8. В поселке за № 7 – медпункт

Б) Детские комнаты строить во всех 16-ти поселках по типу НКЗдрава на 75 детей.

В) Представленный Укрхлопком проект медпункта за № 12 от з/п 31 г. принять и согласиться строить все медпункты по названному типу.

Слушали: Строительство заразных барачков.

Постановили:

Учитывая близость наличия заразных барачков по Скадовскому и Голопристанскому совхозам (Скадовске, Бехтерах, Алешках, Голый Пристані, проч.), в посадках, названных совхозов, строить исходя из расчета центрального расположения и возможного медобслуживания, в поселке Цукурной.

Председатель
Секретарь

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 132, арк. 12-13. Копія, машинопис.

№ 30-32 АКТИ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ

10 травня 1939 р.

У. С. С. Р.

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УСРР
Відділ Актів Громадянського Стану

ЗАПИС АКТУ ПРО ШЛЮБ № 2

(другий примірник) Для ЦУНГО

	Він	Вона
Ім'я після шлюбу	Жадринська	Жадринська
Ім'я до шлюбу	Жадринська	Кузнецова
Прізвище	Цукурной	Кузнецова
Вік	Минуло 25 років	Минуло 18 років
Стан	В шлюбі не перебуває, удовець, розведений (підкреслити)	У шлюбі не перебуває, удова, розведена (підкреслити)
Місце шлюбу	М.п. Херсон	М.п. Херсон

10	Чи має засоби до існування, чи живе на кошти іншої особи.	Мая свої засоби (підкреслити)	На утриманні (підкреслити)	Мая свої засоби (підкреслити)	На утриманні (підкреслити)
11	Заняття (спеціальність, ремесло)	Колоніст		Робота	
12	Місце роботи (підприємство, вулиця і т. д.)	Херсон		Херсон	
13	Адреса шлюбної пари після шлюбу	Херсон		Херсон	
14	Особливі позначки	Бос... 137... три...		Херсон	
15	Пред'явлені документи	Місце для колоніст... Херсон		Херсон	
16	Заяви шлюбної пари	ЗАЯВА У шлюб вступаємо добровільно, умови вступу в шлюб, зазначені в арт. 4, 5 і 6 Кодексу про шлюб сім'ю і опіку, нам прочитані і перешкоди щодо нас до реєстрації шлюбу стан здоров'я ми взаємно повідомляємо, арт. 88 і 150 КК про відповідальність за дачу неправдивих відомостей нам оголошено.			
16	Підписи шлюбної пари	[Підписи]			

Засід. Бюро ЗАГС [Підпис]

М. п. [Печатка]

10 число 1939 р.

Держархів Херсонської області, Р-4069, оп. 13, спр. 68, арк. 175. Бланк, рукопис. Оригінал.

07 січня 1939 р.

У. С. Р. Р. Народний Комісаріат
 У. С. С. Р. Народный Комиссариат

Кіровоградська Комендатура
 СКАДОВСКАЯ Райони Комендатура

109
 32

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УСРР
Відділ Актів Громадянського Стану

ЗАПИС АКТА ПРО НАРОДЖЕННЯ № 3

Львівська Комендатура
 Труд. Подполковник

Для ЦУНГО

(другий примірник)

ВІДОМОСТІ ПРО ДИТИНУ

Мадамимов 2. Ім'я Ахмадимова Стать гол.
 1. число 28 вересня місяць 1939 р.

Батьківство Двійня, трійня (підкреслити)

Шеве

ВІДОМОСТІ ПРО БАТЬКІВ

Батько	Мати
Мадамимов Абдальми	Абдурасулова Шурсунбичи
узбека Минуло 51 років	узбека Минуло 23 років

12	Чи має свої засоби існування, чи живе на кошти іншої особи	Має свої засоби (підкреслити)	На утриманні	Має свої засоби (підкреслити)
13 ^a	Заняття (спеціальність, посада, ремесло)	хлопець зборщик	и прочи роботи дворовис.	
	Місце роботи (підприємство, колгосп то-що)	х/совхоз № 2 одел. № 4	х/совхоз № 2 одел. № 4	
14	Місце постійного життя батьків	місто селище район область х/совхоз Сладовскіє м.д.м.с.в.с.в.	місто селище район область х/совхоз Сладовскіє м.д.м.с.в.с.в.	
15	Скільки часу живуть батьки в данному місці	8 год.		
16	Особливі позначки	Видано свідетельство на гербовий за № 188863 получ. за 1939		
17	Прізвище, ім'я та адреса заявника	хлопець совхоз № 2 одел. № 4 Мадамимов Абдальми.		
18	Підпис заявника	за [підпис]		

* Якщо один з батьків або обидва утриманці, то обидві частини графи 13 заповнюються щодо осіб, які волі перебувають.

М. П.

Завід. Бюро ЗАГС [підпис]

Діловод

7 число 28 вересня 1939 р.

Держархів Херсонської області, Р-4069, оп.13, Спр.63, арк.109. Бланк, рукопис. Оригінал.

15 січня 1939 р.

31

НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ВІНУТРІШНІХ СПРАВ УСРР
Відділ Актів Громадянського Стану

м. Ш. СКАДІВСЬКА Район. Командатура Трудових Осель
СКАДОВСКАЯ Район. Командатура Труд. Поселенцев

ЗАПИС АКТА ПРО СМЕРТЬ № 1

(другий примічник) *ЗА* Для ЦУНГО

Прізвище		<i>Нурмаітов</i>	
Ім'я	<i>Хасмат</i>	3	По батькові
Вік	<i>5</i>	Національність	
Час смерті (число, місяць, рік)	<i>26 Декабря 1938 года.</i>		
Вік у роки	Для дітей, що померли до 5 років, вказати додатково: коли народився — числа — місяця — роки <i>57</i>		
Чи мав померлий свої засоби до існування чи на утримання іншої особи	☐ Має свої засоби ☐ На утриманні (підкреслити)		
Професія (спеціальність, ремесло)	<i>Життєзабезпечувальна, шведська</i>		
Місце роботи (назва підприємства, кооперативу)			

10	Місце, де постійно жив померлий	Місто <i>Базо №3</i> селище <i>Николовська</i>	Район <i>Скадовський</i> область <i>Черв.</i>	Край АСРР
11	Скільки часу жив померлий у місці реєстрації смерті	<i>1931 года</i>		
12	Причина смерті	<i>Туберкулез.</i>		
13	Пред'явлені лікарські документи про смерть	<i>Співомреє з двох свідків + 1 с. №2 Скадовського району Николовської обл.</i>		
14	Особливі позначки	<i>Видано свідоцтво за № 1. від 20 лютого 1939 року</i>		
15	Прізвище і адрес заявника	<i>Нурмаітов Атаман. Базо №3 Скадовського району Николовської обл.</i>		
16	Підпис заявника	<i>Нурмаітов</i>		

*) Якщо померлий утриманець, то обидві частини графі 9 заповнюються щодо осіб, на утриманні яких померли і був

Завід. бюро ЗАГС *Мед* Діловод
числа *15* м-ця 1939 р.

Держархів Херсонської області, Р-4069, оп.13, спр.67, арк 31. Бланк, рукопис. Оригінал.

**№ 33 УЧАСНИКИ САМОДІЯЛЬНОГО ДРАМАТИЧНОГО ГУРТКА КИРГИЗІВ-СПЕЦПОСЕЛЕНЦІВ
С. ХЛБОДАРІВКА ХОРЛІВСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

[1933 р.]¹⁵

Держархів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 8, спр. 270. Фотографія. Оригінал.

¹⁵ Фото із архівно-слідчої справи 1933 р.

РОЗВИТОК БАВОВНИЦТВА ЗА РАХУНОК ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ НА ХЕРСОНЩИНІ

№ 34 АКТ ОГЛЯДУ ТЕРИТОРІЇ ТА СТАНУ ҐРУНТІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БАВОВНЯНОГО РАДГОСПУ

22 квітня 1931 р.

1931 року квітня 22-го дня. Комісія в складі представників управління Бавовкому по УСРР т. Бернатовича Н. П., професора Херсонського с[ільсько-]г[осподарського] інституту т. Данилевського К. П., агрономів Кахівського Бавовняного Радгоспу т. Варва К. П. та Ільницької Й. І. переведе огляд землі, яку відведено Кахівським райвиконкомом для організації бавовняного радгоспу, площею в 10173 га. Комісія визначає, що за своїм розташуванням відведена земля буде досить зручною для радгоспу, тому що знаходиться понад шляхами на Черненьку та на Чаплинку, по яких проходять лінії телефону. Можлива майбутня центральна садиба – хутір Кам'янка, знаходиться на віддаленні 14 кілометрів. З боку ґрунту відведену землю можна поділити в грубих рисах на три типи, а саме – верхній участок, який межує з землею Винрадгоспу, комуні «Пам'ять Ілліча» та ком[уною] «Комінтерн», являє собою тип південно-чорноземлі більш легкої, порівнюючи з другим участком, він поступово в верхній частині переходить в чорнопісок, другий участок являє собою тип південної суглинкуватої чорноземлі. Перший участок має більш придатний рельєф, другий участок має невеликий схил на схід та на південний схід, що в деякій мірі є від'ємною рисою участку щодо бавовнику, але взагалі весь участок за своїм рельєфом може бути придатним до можливого в майбутньому штучного зрошення. За ознаками ґрунту всю землю можна визнати за придатну для бавовняного радгоспу.

Члени Комісії

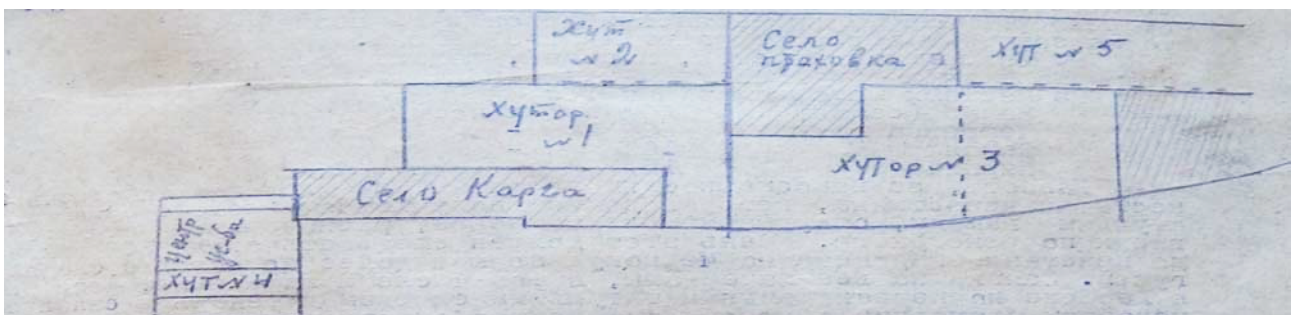
(підпис)	Бернатович
(підпис)	Данилевський
(підпис)	Варва
(підпис)	Ільницький

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 101, арк. 256. Оригінал, машинопис.

№ 35 ІНФОРМАЦІЯ ПРО БУДІВНИЦТВО ТА ОБЛАШТУВАННЯ СКАДОВСЬКОГО БАВОВНЯНОГО РАДГОСПУ

9 травня 1931 р.

Расположен на массиве, лежащем на расстоянии 75 километров от г. Херсона по направлению на юг и в 4 километрах от районного центра Скадовска. Пути сообщения таковы: от г. Херсона на пароходе до Голой Пристани и далее до Скадовска и совхоза на лошадях. Совхоз имеет 21000 га земли, из коих в текущем году засеяно 8150 га под зерновыми культурами и 6000 га под хлопком. Весь совхоз разбит на 5 хуторов и центральную усадьбу, при чем в земли совхоза врезаются два отдельных села. Площадь земель совхоза имеет следующую конфигурацию:

Центральная усадьба заняла бывшую усадьбу совхоза «Червона Зирка», которая имеет достаточно благоустроенный вид с жилыми домами, складочными помещениями, хорошо обустроенными механическими мастерскими, навесами для сельскохозяйственных орудий, четырьмя артезианскими колодцами, фруктовым садом и огородами и т.д. На этой усадьбе оказалось необходимым построить только несколько жилых домов, переоборудовать баню, привести в порядок водоснабжение и сделать капитальный ремонт жилых хозяйственных зданий. (см. Титульный список).

Хутора от центральной усадьбы расположены от 15-45 километров и на каждом из хуторов имеются необходимые для последних количество жилых зданий и помещений, в которых и размещены конторы, склады, лошади, трактора и кроме того вся площадь совхоза покрыта сетью крестьянских хат и усадеб по принципу отрубного хозяйства, но все эти дома только на снос и только незначительная часть их будет отремонтирована и приспособлена под временное жилье полевых рабочих, под столовые, конюшни, коровники и т.д.

Таких домов, по сведениям совхоза, имелось на территории 499 штук, из которых 50 % будут использованы для нужд совхоза впредь до возможности произвести в полном объеме настоящее капитальное строительство типа социалистического советского хозяйства. Наличие такого более или менее благоустроенного хозяйства, позволяет совхозу на строительство в текущем году затрачивать незначительную сумму и уложиться в те 500000 руб., которые выделены трестом. При других условиях, потребовалось бы потратить на строительство этого хозяйства не менее 2 млн рублей.

Совещание, которое было связано по вопросу о строительстве при совхозе, нашло необходимым ассигнование 500000 рублей израсходовать только на самое необходимое как жилье, конюшни и бани, без чего совхоз буквально задыхается. Кроме того, по договоренности с местными районными организациями из суммы строительства выделено 30000 рублей для участия в постройке районной больницы в Скадовске с тем, чтобы при совхозе, отдаленном от крупных центров, своей больницы не строить. Необходимость же в больнице имеется, так как в Скадовске также больницы нет и будет строиться только в текущем году.

В основу титульных списков, составленных теперь, окончательно положены именно эти соображения. Генеральные планы участков имеются. Для центральной усадьбы будет использован старый генплан, на котором нанесены новые постройки, а для участка № 1 и № 3 принят план хуторских усадеб, присланный из Ростова, на № 2, № 4 и № 5 составляется на месте с учетом существующих строений.

Строительство ведется хозяйственным способом в виду того, что Одесская строительная к[онто]ра, взявшая сначала эти работы, после осмотра на месте и установившая, что ей придется вести работы на разных хуторах, категорически отказалась от этой работы, вследствие чего дирекция совхоза вместе с УполНХК по Украине решили вести хозяйственным способом.

Приглашен техник и соответствующее количество десятников, и обслуживающий персонал, и в настоящее время ведется организация работ.

Проекты и сметы для строительства совхоза, заказанные сначала проектной к[онто]ре «Главпроект» в г. Одессе, оказались очень дорогими, и когда в начале апреля об этом стало известно Стройсектору Но[...], последним было рекомендовано от этих проектов отказаться, т.к. проекты изготовленные в Ростове вполне пригодны для совхозного строительства. Заказ Одессе был аннулирован и в настоящее время все строительство будет производиться по проектам Ростова. Часть их уже имеется на месте, а другая часть затребованна дополнительно.

Самым узким местом строительства в совхозе являются стройматериалы и главным образом лес. В настоящее время лесоматериалов в совхозе не имеется совершенно и используется только то, что получено от разборки старых крестьянских домов и те незначительные запасы, которые завезены в особом квартале 2-3 вагона.

Нет совершенно извести, гвоздей, железа сортового и кровельного этернита, и толи, и других, имеется цемента 1 вагон.

Из местных материалов имеется:

Калыб (саман) на	100 % потребностей
Черепица	50 %
Камня	10 %
Кирпича	15 %

Известь, за невозможностью доставки, предполагается обжечь на месте из известняка, который должен получиться вместе с бутовым и штучным камнем, отгружаемым из карьеров, расположенных от Херсона вверх по реке Днепр. Камень этот должен следовать около 300 километров до пристани Скадовска по Черному морю и далее до совхоза следова[ть] гужем. Заявки на все материалы, в том числе и на камень, даны в Херсоне по первоначальным титульным спискам и теперь в связи с изменением титульных списков, высылаются одновременно с титульными списками вновь.

По извещении Хлопснаба камень, в частности и остальные материалы, частью занаряжены и уже отгружены, но на месте пока получено всего камня около 800 кубометров. Имеется опасение, что весь материал [иду]щий в адрес совхоза, будет перехвачиваться Скадовским хлопзаводом, что имеется согласие уполномоченного НХК тов Иллютовича, но это будет возмутительным делом, так как по договору, заключенному между заводом и Стройконторой, местные материалы на постройку завода обязана доставить Стройконтора. Точка зрения тов. Иллютовича не верна и ее нужно осудить самым решительным образом.

Рабочей силой строителей строительство совхоза будет обеспечено. В настоящее время уже имеется до 50 человек плотников и каменщиков. Питание рабочих поставлено, в сравнении с другими местами, прилично. Спецодежды пока не имеется. Все хутора обеспечены в достаточном количестве водой из шахтных и артезианских колодцев для строительных и хозяйственных нужд. Некоторые из колодцев нуждаются в установке насосов на центральной усадьбе центральными, а на хуторах калифорнийскими.

Совхоз Скадовский

(Абальянц)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 101, арк. 279. Копія, машинопис.

**№ 36 ТЕЛЕГРАМА ГОЛОВАМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТРЕСТІВ
ПРО ЗАКУПІВЛІ МАТЕРІАЛІВ
ДЛЯ БУДІВНИЦТВА ПОСЕЛЕНЬ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

17 червня 1931 р.

Дайте немедленно совхозам указания о максимальной закупке кулацких построек как производственных, так и жилых для использования их вместо новых строк, намеченных по плану текущего года.

Народный Комиссар Земледелия Союза ССР (підпис)

Яковлев

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 101, арк. 385. Копія, машинопис.

**№ 37 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ПРАВЛІННЯ «УКРБАВОВНИ» НАРКОМЗЕМУ
СРСР ДО ХЛИБОФУРАЖНОГО БАЛАНСУ
СКАДОВСЬКОГО БАВОВНЯНОГО РАДГОСПУ**

17 грудня 1931 р.

В дополнение и посланному Вам хлебофуражному балансу от 17.XI-31 г. и 16-го с.м. телеграмме, приводим об[ъ]яснительную записку к хлебофуражному балансу Скадовского Хлопкосовхоза на 1932 год:

По пшенице

1. Валовый сбор – 33246 ц.
  2. Списано по акту проросшей на корм свиньям 223 ц
- Остаток – 33023
- Расход до нового урожая
3. Сдано Союзхлебу – 29950 ц
  4. Израсходовано на посев – 2220 ц
  5. Оставлено и израсходовано на продовольствие – 853 ц
- Всего расхода – 33023 ц

По ржи

1. Валовый сбор – 6163 ц
- Расход
2. На посев – 214 ц
  3. Сдано Союзхлебу – 1752 ц
  4. Оставлено и израсходовано на продовольствие – 6352 ц
- Всего расхода – 8218 ц
- Недостает до нового урожая – 2055 ц

По ячменю

1. Валовый сбор – 4325 ц
- Расход
2. На посев – 1317 ц
  3. На продовольствие (крупы) – 799 ц
  4. На фураж – 3627 ц
- Всего расхода – 5743 ц
- Недостает до нового урожая – 1418 ц

По овсу

1. Валовый сбор – 1062 ц
- Расход
2. На фураж потребуется – 2524 ц
- Недостает до нового урожая – 1462 ц

Перечисленные сведения по хлебофуражному балансу Скадовского Хлопкосовхоза, являются результатом проверки 14 актов обмолота по участкам совхоза.

Из вышеприведенных данных следует, что сдача совхозам хлеба, согласно намеченного плана, в количестве 65520 ц невыполнима.

Член Правления Укрхлопка
Референт Совхозсектора

(підпис)

Ильчикес
Дербаремцикер

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 105, арк. 14-15. Копія, машинопис.

**№ 38 ЛИСТ ОДЕСЬКИМ ОБЛАСНИМ УСТАНОВАМ
ПРО СТАН РОБІТНИЧИХ КООПЕРАТИВІВ БАВОВНОРАДГОСПУ**

[серпень 1933 р.]

Рабкоопы н/хлопкосовхозов и особенно хлопкосовхоза «Коминтерн» в настоящий момент переживают большой кризис в топливе для пекарен и столовых.

В связи с тем, что печи указанного Рабкоопа неприиспособлены к отоплению их твердыми породами топлива и переоборудование их сейчас может поставить под угрозу снабжение рабочих хлебом, да и к тому полное отсутствие твердых пород топлива в условиях района деятельности указанного Рабкоопа не позволяет ему переоборудовать в настоящий момент печей и вынуждает Рабкооп отапливать печи исключительно нефтью и керосином.

Обслуживающая Г[оло]-Пристанский район, где находится наш совхоз «Коминтерн», нефтебаза не отпускает последнему нефти и керосина, в виду того, что Рабкооп не имеет наряда, что ставит под угрозу рабочее снабжение хлебом.

Посему просим дать наряд Херсонскому Нефтескладу на отпуск нашему Рабкоопу совхоза «Коминтерн» горючего для отопления пекарни и столовых из расчета потребности в день 300 кг. нефти и керосина на III и IV кварталы 1933 года – 45 тонн.

Уполномоченный ССХ на Украине
Референт

(підпис)

Абдулаев
Билинскис

Держархів Херсонської області, ф. Р-3121, оп. 1, спр. 38, арк. 24. Копія, машинопис.

**№ 39 ДОПОВІДНА СТАРШОГО БУХГАЛТЕРА БАВОВНЯНОГО РАДГОСПУ № 3
ІМ. КОМІНТЕРНА ПРАВЛІННЮ «УКРБАВОВНА» ПРО НЕОБХІДНІСТЬ
ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ РАДГОСПУ**

21 грудня 1931 р.

Настоящим сообщая, что несмотря на Ваши неоднократные предложения о немедленной сдаче Союзхлебу остатков зерна пшеницы от посевматериала, таковые и по сие время не сданы, а со стороны дирекции никаких распоряжений о сдаче не поступало.

Акты на принятую площадь посевов хлопка от артелей и единоличников до сих пор не составлены, тем самым прием не оформляется. Между тем, банком предъявлена задолженность артелей по контрактации хлопка и [...] хлопковым скуппунктом задолженность за семена; все это приходится погашать за счет увеличения дебиторских счетов.

Инвентаризация на 1/І 1932 г. несмотря на то, что создана инвентаризационная комиссия под председательством т. Упыря, до сего времени не приступила к работе, почему инвентаризация на 1/І не будет закончена и не известно еще будет ли вообще закончена.

С своей стороны, что ввиду того, что совхоз в этом году организован, инвентаризацию необходимо провести. Со стороны дирекции никаких мер не принимается.

Доводя до Вашего сведения о вышеизложенном, прошу принять соответствующие меры.

Ст[арший] бухгалтер
Секретар

(підпис)

(підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 105, арк. 49. Оригінал, рукопис.

**№ 40 ЛИСТ НАРКОМЗЕМСПРАВ УССР ДО ПРАВЛІННЯ «УКРБАВОВНА»
ПРО СТВОРЕННЯ ТА ФІНАНСУВАННЯ ЯСЕЛ ДО ПОЧАТКУ ВЕСНЯНОЇ СІВБИ**

26 грудня 1931 р.

В додаток до нашого листа V/12 з 9/XII ц.р. (про організацію дитясел) пояснюємо, що кошти, що їх повинні відрахувати радгоспи та МТС згідно з постановою ВУЦВК у з 5/III-30 р. 4 % від фонду зарплати, витрачаються місцевими органами охорони здоров'я на зарплату персоналові ясел і на медобслуговування останніх.

Витрати на ремонт ясел, устаткування ліжками та іншим інвентарем, придбання іграшок і педагогічних приладь, харчування дітей та на комунальні послуги переводяться за рахунок радгоспів і МТС, які, крім того, повинні надати всьому персоналові ясел житло й комунальні послуги. Отже, Ви повинні передбачити в своїх промфінпланах певні суми на всі ці витрати (поверх відрахування 1/4 з фонду зарплати).

Одержання цього листа, а також листа V/12 з 9/XII ц. р. просимо підтвердити негайно.

Одновременно нагадуємо про необхідність дати відповідь про те, що Вами зроблено згідно нашого листа V/XII з 9/XII ц. р. для забезпечення радгоспів і МТС до початку весняної сівби яслами та відповідним персоналом для них.

За керівника сектора праці
Референт лікар

Белкін
Міхельсон

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 105, арк. 63. Копія, машинопис.

№ 41 ВІДОМОСТІ ПРАВЛІННЯ «УКРБАВОВНА» ЩОДО ВІДРЯДНОЇ РОБОТИ У СКАДОВСЬКОМУ БАВОВНЯНОМУ РАДГОСПІ

27 грудня 1931 р.

Все основные работы – полевые и транспортные по Скадовскому хлопкосовхозу были переведены на сдельную оплату, начиная с весенней посевной компании. Так из общей выплаченной за весеннюю посевную компанию суммы зарплаты 45235 руб. – 31615 руб. падает на сдельную оплату труда, что составляет 69,9 % от общей суммы зарплаты; в июле из 54700 руб. выплаченной зарплаты, – 41157 руб. падает на сдельную оплату труда (79 %).

Во время уборочной компании по совхозу работали 13 ударных бригад с 136 ударниками. При комплектовании бригад по их численности и составу выявилась их оптимальная численность в среднем 12-15 чел.

Ударничество и сдельщина при должном внимании со стороны администрации совхоза дали возможность значительно повысить производительность труда. Нормы производительности превышались ударными бригадами от 42 до 49 %. Вне ударных бригад были случаи невыполнения норм выработки до 34 %.

В результате анализа показателей по труду по Скадовскому хлопкосовхозу установлено, что потребность в рабочей силе, для полной обработки одного гектара хлопка при существующей степени механизации можно понизить и вместо нормы 47 чел[овека]дней предполагающихся на 1 га полной обработки хлопка в 1931 году, установлено для 1932 г. с включением в промфинпланы совхоза 35,5 человекодней при 8-ми часовом рабочем дне и в перерасчете на 10-ти час. рабочий день – 26 человекодней.

Референт совхозсектора

(підпис)

Цербаремцикер

Держархів Херсонської області, ф. Р-433, оп. 1, спр. 105, арк. 32. Копія, машинопис.

№ 42 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ПЛАНУ ЗБИРАЛЬНОЇ КАМПАНІЇ БАВОВНИ У РАДГОСПАХ УКРАЇНИ НА 1933 РІК

[1933 р.]

1. План сдачи хлопка.

План сдачи хлопка-сырца для совхозов Украины установлен в 18000 центнеров. По совхозам план сдачи установлен:

По Скадовскому – 9882 центнера

По Каховскому – 3906 центнера

По Г[оло]-Пристанскому – 4212 центнера

2. Уборочные площади.

Уборочные площади по совхозам установлены:

Скадовский – 5663

Каховский – 2038

Г[оло]-Пристанский – 4112

Всего 9551

3. Сроки сбора.

Период раскрытия и сбора хлопка в % установлены для всех совхозов следующие:

I-й сбор доморозный 20 % с 5/X по 20 %

II-й послеморозный 25 % с 20/X по 10/XII

III-й коробочек 35 % с 10/X по 10/XII

4. Нормы сбора.

Нормы ручного сбора установлены следующие:

1-й сбор – 10 кг на 1 сбор в день

2-й – 20

3-й 40

Для турман-вакуумов¹⁶ взята норма в 180 кг за 10 час рабдень.

Для сбора коробочек норма сбора на 1 слединг– 4 га в день.

5. Механизация.

Для сбора сырца на период с 15/X и по I/XI проектируется пустить в работу 11 турманов. Коробочки запроектировано собрать следингами¹⁷ с 45 % площади.

6. Рабочая сила.

Для сбора проектируемого урожая наличие постоянной рабочей силы в совхозах вполне достаточно.

Задача сводится к правильной расстановке рабочей силы с целью наиболее рационального ее использования, сбора в установленные сроки.

7. Очистка вороха.

В связи с большим % коробочного сырца огромную роль играет вопрос очистки коробочек в совхозах. Для этой цели будет использовано все наличие ворохоочистителей, в совхозах с Каховского и Г[оло]-Пристанского совхозов. При условии 16 час[ов] работы в сутки. Наличие машин по Г[оло]-Пристанскому и Каховскому совхозам все коробочки могут быть очищены и только Скадовский совхоз должен будет сдать коробочками 2472 центнера.

Держархів Херсонської області, ф. Р-3121, оп. 1, спр. 33, арк. 5. Оригінал, машинопис.

№ 43 ТЕЛЕГРАМА ПРО СТАН ВИКОНАННЯ ПЛАНУ ЗАГОТІВЕЛЬ БАВОВНИ ГОЛОВІ ОРГКОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР ПО МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

[1937 р.]

Николаев Киева 23 02 74 13/2 1749

Строк збирання бавовни минув першого грудня між тим вашій області до цього часу бавовна повністю не зібрана псується, гине на ланах крп план заготівель бавовни на перше грудня виконаний на 93,3 % не зважаючи на те, що ви мали всі можливості повністю виконати план крп зобов'язую вас максимум протягом п'яти днів повністю закінчити збирання бавовни в кожному колгоспі, також вживіть всіх заходів найшвидшого закінчення виконання плану заготівель бавовни всіх надходжень.

Заступник голови РНК УРСР

Марчак

Згідно:

Зав секретаріатом

(підпис)

Слущка

Держархів Миколаївської області, ф. Р-2764, оп. 1, спр. 759, арк. 102. Копія, машинопис, рукопис.

¹⁶ Турман-вакуум – бавовнозбиральна машина, винайдена американським інженером Турманом

¹⁷ Следінг – проста бавовнозбиральна машина для останнього збору бавовни

**№ 44 ПОСТАНОВА ОРГКОМІТЕТУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ПРО СТАН ОБСЛУГОВУВАННЯ СПЕЦПОСЕЛЕНЦІВ В ТРУДПОСЕЛЕННЯХ**

28 грудня 1937 р.

Заслушав доклад тов. Вайнермана о состоянии обслуживания трудпоселенцев в трудпоселках НКВД Николаевской области, оргкомитет констатирует, что директорами хлопкосовхозов, районными и областными организациями (райкомы, облсовхозсекция, облнаробраз, облздрав и т. д.) нарушаются директивные указания и постановления советских партийных органов по вопросу обслуживания трудпоселенцев и срывает выполнение поставленной партией и правительством политической задачи по освоению и закреплению трудпоселенцев на постоянном местожительстве в местах поселения.

Оргкомитет постановляет:

Обязать директоров хлопкосовхозов:

1. Обеспечить бесперебойной работой в течении круглого года всех поселенцев, не допуская задолженности по зарплате. Штат рабочих и служащих хлопкосовхозов укомплектовать трудпоселенцами, за исключением руководящего состава админтехперсонала.

2. Заключить с организациями, совхозами, кустпромартелями договора на дачу для трудиспользования в кустпромартелях неполноценной рабочей [силой] специалистов кустарных промыслов, а также трудоспособных трудпоселенцев освобождающихся от работы в хлопкосовхозах на период неполной загрузки сельхозработами, строго их выполняя.

3. Создавать из трудпоселенцев постоянные производственные бригады, в числе специальные молодежные бригады и звенья, всемерно поощрять стахановцев и ударников.

4. Обеспечить трудпоселенцев на отдаленных от поселков участках полевых работ таборами, создавая в них нормальные культурно-бытовые и санитарные условия.

5. Наметить конкретные мероприятия по повышению производственной квалификации трудпоселенцев, имеющих соответствующую квалификацию использовать на работе по их специальности.

6. Организовать доброкачественное общественное питание трудпоселенцев занятых на работе по доступным ценам.

7. Строго соблюдать заключенные с совхозкоопами договора о предопределении рабкоопам для подвозки продуктов и товаров на трудпоселки транспорта, помещений для торговых единиц и складов.

8. Принять меры к дальнейшему развитию в трудпоселках индивидуального животноводства и птицеводства, оказывая трудпоселенцам помощь в приобретении скота, а также обеспечив скот трудпоселенцев соответствующими помещениями, кормами (отпуская их по себестоимости) и ветобслуживанием. Заготовки кормов закончить к 15/1-38 г.

9. Закончить полностью ремонт жилпомещений трудпоселенцев к 1/II-38 г.

10. До 25/1-38 г. закончить заготовку топлива для трудпоселенцев.

11. Для создания условий проведения мелкого текущего ремонта квартир для трудпоселенцев обеспечить бесперебойное снабжение их необходимыми для ремонта материалами (известь, глина, кирпич, проч.)

12. Для всех культмедработников и учителей школ трудпоселенцев создать нормальные жилищно-бытовые условия, предоставляя им по мере надобности транспорт.

13. Отремонтировать и привести в надлежащий порядок все бани, прачечные, минсектора, своевременно обеспечить их дезсредствами, мылом и т.д., обеспечить их топливом. Срок 15/1-38 г.

14. На основе взаимных расчетов с главврачами отпускать необходимые продукты питания для детясель и больниц. [...]

Держархів Миколаївської області, ф. Р-992, оп. 1, спр. 3, арк. 41. Оригінал, машинопис.

**№ 45 ЛИСТ КЕРІВНИКУ МИКОЛАЇВСЬКОГО ОБЛЗО ТОВ. ГРИШКО
ЩОДО НЕВИКОНАННЯ ПЛАНІВ ЗБОРУ ТА ОБРОБКИ БАВОВНИ
ПО МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

[квітень 1938 р.]

На 1-е июня обработка хлопчатника в Николаевской области должна быть полностью закончена, тем более, предельный срок ее окончания – не позже 15 мая.

Однако, на 1-е июня эта обработка выполнена по Николаевской области менее чем на 41 %, т. е. хуже чем во всех других хлопкосеющих республиках, краях и областях.

Такого положения с вегетационными обработками хлопчатника на Украине за последние годы еще не было (напр[имер] в 1937 г. Николаевская обл. на I.VI выполнила первую обработку на 100 %).

Заращение сорняками более половины хлопковых площадей Вашей области, тем более в первый период вегетации, угрожает огромными потерями урожая (по данным Украинской хлопковой станции до 80 % и более).

Поэтому прошу Вашего личного вмешательства с целью обеспечить немедленный перелом в темпах вегетационных обработок хлопчатника.

О принятых Вами мерах прошу информировать к 25.VI.

Начальник Главного Хлопкового
Управления НКЗ СССР

Чуенков

Держархів Миколаївської області, ф. Р-2764, оп. 1, спр. 773, арк. 33. Оригінал, машинопис.

**№ 46 ПОСТАНОВА ОРГКОМІТЕТУ ПО МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПРО ПЛАН КОНТРАКТАЦІЇ БАВОВНИ-СИРЦЮ ВРОЖАЮ 1938 РОКУ**

[1938 р.]

Відповідно до постанови Раднаркому УРСР від 27-го березня № 390 затвердити план контрактації бавовни-сирцю 53900 тонн та натуроплати 3200 тонн з таким розподілом по окремим районам та МТС.

1. Скасувати діявший раніше порядок, по якому, крім плану контрактації бавовника, затверджувався на передодні уборки також і план заготівель бавовника.

Встановити, що здача бавовни-сирцю по натуроплаті провадиться по рахункам відповідно фактично виконаним роботам МТС.

2. Доручити Облуполнаркомзагу та Облземвідділу уточнити по окремим МТС розмір здачі бавовника-сирцю по натуроплаті в кінці року.

3. Зберегти без змін на 1938 рік діявши в 1937 році.

а) Строки здачі бавовни по місяцям;

б) Систему премій і надлишок;

в) Розмір та порядок видачі грошових авансів;

г) Норми відпустки масла, жмиха та вати по пільговим цінам.

4. Вирахування премій – надлишок за перевиконання плану здачі бавовни-сирцю (контрактація разом з натуроплатою) провадиться по кожному колгоспу фактично засіяній площі, але не нижче площі передбаченої договором по контрактації.

5. Зобов'язати облземвідділ представити в декадний термін оргкомітету на затвердження розподіл затвердженого Раднаркомом плану заготівель 4980 тонн бавовни-сирцю по Радгоспному сектору в розрізі по окремих радгоспах.

6. Зобов'язати райвиконкоми в 3-х денний термін довести план контрактації бавовни-сирцю до окремих колгоспів.

7. Зобов'язати бавовнозаводи в 5-ти денний термін закінчити контрактацію по колгоспам та видати їм грошові та натуральні аванси.

8. Зобов'язати райвиконкоми та бавовнозаводи забезпечити проведення контрактації в колгоспах на засадах широкої масово-роз'яснювальної роботи.

Держархів Миколаївської області, ф. Р-992, оп. 1, спр. 9, арк. 94. Оригінал, машинопис, рукопис.

**№ 47 ПОСТАНОВА № 1435 ОРГКОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР
ПО МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРО ТИМЧАСОВЕ ПЕРЕБУВАННЯ
БАВОВНЯНОЇ ГРУПИ У м. ХЕРСОН**

17 вересня 1938 р.

1. Ураховуючи клопотання ОБЛЗВ та погодження цього питання в Наркомзему СРСР, дозволити тимчасово перебування бавовняної групи бавовно-радгоспів Облземвідділу в м. Херсоні.

2. Зобов'язати Херсонську міськраду звільнити приміщення, що належало Скадовському бавовнорадгоспу № 1 для розміщення бавовняної групи бавовнорадгоспу облземвідділу

Голова оргкомітету
ТВО Секретаря

(підпис)
(підпис)

Філіпов
Шалахман

Держархів Миколаївської області, ф. Р-992, оп. 1, спр. 25, арк. 83. Оригінал, машинопис, рукопис.

**№ 48 ПОСТАНОВА № 1641 ОРГКОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР
ПО МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРО НАДАННЯ ТРУДПОСЕЛЕНЧЕСЬКІЙ АРТІЛІ
«НОВИЙ ШЛЯХ» СКАДОВСЬКОГО РАЙОНУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВІДСТРОЧКИ ПЛАТИЖІВ ПО ССУДАХ СІЛЬГОСПБАНКУ**

23 жовтня 1938 р.

Ураховуючи, що артіль «Новий шлях» знаходиться в тяжкому фінансовому стані та наявність щорічного прибутку в суммі 350 т. крб. на відрахування в неподільні фонди від цього прибутку в суммі 350 т. крб. не забезпечують повернення позики по с/г банку в сумі 459 т. крб. просити Раду Народних Комісарів СРСР надати зазначеній артілі пролонгацію на три роки, починаючи з 1938 р., після чого розстрочити виплату заборгованості банку на 10 років з перших платежів у 1941 р.

Голова
ТВО Секретаря

(підпис)
(підпис)

Філіпов
Шалахман

Держархів Миколаївської області, ф. Р-992, оп. 1, спр. 31, арк. 50. Оригінал, машинопис, рукопис.

**№ 49 НАКАЗ ПО СКАДОВСЬКОМУ РАЙОНУ
ЩОДО СВОЄЧАСНОГО ЗБОРУ БАВОВНИ**

14 листопада 1942 р.

Для ускорення збору, сушки и сдачи х[лопка]-сырца приказываю:

1. Все трудоспособные члены с/х, незанятые на зяблево и вспашки, проведения других с/х работ, обязаны ежедневно работать на хлопковых плантациях по окончательному сбору х[лопка]-сырца.

Сбор х[лопка]-сырца в раскрытых и полураскрытых коробочках производить раздельно, вслед за чем собирать все нераскрытые коробочки.

Разлушивание собранных коробочек и сортировку полученного с них х[лопка]-сырца, производят члены общин по своим домам. Окончательный срок сбора всего урожая х[лопка]-сырца с плантаций устанавливаю I-го декабря с.г.

2. Обязать всех старост с/х общин закончить сушку всего х[лопка]-сырца до 10 декабря с.г для чего, прекращая сушку х/сырца в общинных сушарках, разрешить выдачу собранного х[лопка]-сырца с повышенной влажностью для просушки непосредственно членам с/х общины.

При выдаче следить, чтобы в каждый двор был выдан х[лопка]-сырец лишь одного промышленного сорта.

Приемку просушенного х[лопка]-сырца от членов общины производить, сортируя партии х/сырца розданного по пром.сортам.

3. Отдачу всего урожая х[лопка]-сырца в х[лопко]-завод закончить до 20 декабря с. г. старостам с/управ проследить за неуклонным выполнением настоящего приказа.

С.Х. комендант

(підпис)

Иннен

Держархів Херсонської області ф. Р-1520, оп. 1, спр. 72, арк. 149. Копія, машинопис.

РЕПРЕСІЇ ЩОДО ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

№ 50 СУПРОВІДНИЙ ЛИСТ ДО НАРОДНОГО СЛІДЧОГО СКАДОВСЬКОГО РАЙОНУ ДО СПРАВИ ПРО ЗВИНУВАЧЕННЯ ІБРАГІМОВА ДЛЯ СКЛАДАННЯ ЗВИНУВАЧУВАЛЬНОГО ВИРОКУ

[7 серпня 1932 р.]

Згідно резолюції прокурора при цьому надсилається крім справа к-ри ДПУ за № 18 про звин. Ібрагімова, для складення винувального висновку. Злочин кваліфікувати за постановою ЦВК та РНК від 7/VIII про охорону соц.власності.

Секретар прокуратури

(підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-1190, оп. 2, спр. 6, арк. 1. Копія, машинопис.

№ 51 ОБВИНУВАЧУВАЛЬНИЙ ВИСНОВОК ПО СПРАВІ ДУСМАТОВА АБДУЖАЛІЛА, МАРМАХМУДОВА МІРВАЛІ, ІБРАШІМОВА МАХМУД-МАХСУМ, ЗВИНУВАЧЕНИХ ПО 2 Ч. ПОСТАНОВИ ЦНК І СНК СРСР

7 серпня 1932 р.

В Скадовском районе расположен большой совхоз хлопковой системы Бавовняк № 1. В уборочную компанию 1932 г. и, главным образом Совхозом, ощущалась большая потеря хлеба от расхищения такового. Совхоз обслуживается спецпереселенцами Узбекской ССР. В процессе уборочной компании было установлено, что расхищения хлеба практикуется спецпереселенцами. Как профилактическая мера борьбы с хищением в совхозе администрацией и комендатурой ГПУ посл. широко было популизировано постановление ЦНК и СНК СССР от 7/VIII-32 г. «Об охране имущества государственных предприятий, колхозов и коопераций и об укреплении общественной (социалистической) собственности», а также проведено было ряд судебных процессов, освещенных в специальной узбекской газете. Однако, это не имело достаточного влияния на особенно злостных лиц и хищения не прекратились.

18 октября комендантом ГПУ по с[пец]п[оселенцам] было получено сообщение от завскладом совхоза на Холодном № 6, о том, что при протравлении пшеницы было обнаружено кражу таковой в количестве 3-х мешков, в чем заподозрено работавших при складе с[пец]п[оселенцев], прибывшим на место кражи Стренком комендатуры тов. Горбанем был организован розыск похищенной пшеницы, в результате какого в 50 метрах от склада у большой насыпи, моллы (прикрытыми травой) было найдено в 3-х мешках пшеницы 150 кг, которую завскладом было опознано. Подозрение на работавших с[пец]п[оселенцев] оказалось реальным и

в процессе расследования, опросив с[пец]п[оселенцев] Касима Ходжаева, Арииджана и Абдулаева, Исобоя, установлено, что на очистке и протравлении пшеницы при вышескладенном работало 10 узбеков спецпереселенцев, и они лично видели как спецпереселенцы Дусматов Абддужалил, первым выкрал до двух пудов зерна, и незаметно для работающих, отнес его к молле, спрятавши в траву. Когда Дусматов возвратился считая, что он остался незамеченным, Касим-Ходжаев его упрекнул хищением, тогда Дусматов пригрозил ему, сказал, что если он об этом кому-либо скажет, то он ему всадит «нож». Боясь высказанной угрозы Касим-Ходжаев молчал и после этого видел как в то же место снесли пуда по два пшеницы приятели Дусматова Мирмахмуда Мирвалли и Ибрашов Махмут-Махсумдали, с[пец]п[оселенцы]. Показание Касим-Ходжаева Абдулаев Исобой. При опросе Михмармудов Мирвалли, сознавшихся в краже заявил, что инициатором таковой был Дусматов, который предложил украсть пшеницы и первым украл. Он, и собравшиеся, после последователи его примеру. Дусматов, также сознавшийся в краже, только лишь открывает то, что он является инициатором, заявляет, что его уговорили, не указывает, кто именно. Однако, последнего он доказать нечем не может и посему в этой части его показания не заслуживают доверия. Ибрагимова Махмут-Махсум категорически отказывается в том, что принимал участие в краже пшеницы. Однако, ничем этого доказать не может. Обстоятельствами, указанными выше, он в достаточной степени изоблечен *привлечении на возниканий следствием в качестве обвиняемых*¹⁸ по 54-7 УК. Дусматов и Мирмахмудов признали себя виновными. Ибрашев виновным себя не признал, заявляет, что его ложно оговорили и фактически он не в чем не виновен. По доказательствам в опровержении обвинения не представил, а поэтому его обвинения голословные, не заслуживает доверия. На основании изложенного подлежит Суду:

1) Дусматов Абддужалил, 30 лет, холост, происходит из УзССР Кудашского района с/с караиз, кулак, специально выслан как социально-опасный, со слов не судим.

2) Мирахмедов Мирвалли, 43 года, женат, происходит из УзССР, г. Намагана, части квартала «Азад», кулак, имевший в Намагане маслобойное предприятие, специально высланный как соц[иально-]опасный элемент, со слов не судимый.

3) Ибрашмов Махмуд-Махсум, 50 лет, женат, происходит из УзССР, Кубниского района с/с Байстан, кулак, имевший крупное сельское хозяйство и мукомольные предприятия, выступавший против коллективизации, имевший связи с басмачами за то, что будучи специально высланными на Украину и оселившиеся в совхозе Бавовняк № 1, как кулаки, противники социалистического строительства, работая рабочими совхоза вредили его росту и развитию и 18 октября 1932 г. организованным способом во время протравления и чистки пшеницы таковую крали, чем совершили преступление, предусмотренное постановлением ЦНК и СНК СССР от 7/УШ-32 г. «Об охране имущества государственных предприятий, колхозов, коопераций и укреплении общественной (социалистической) собственности».

г.Скадовск

30 декабря 1932 г. нарследователем Скадовского района (Золотаревым)

Вызову в судебное заседание подлежат обвиняемые:

1. Дусматов Абддужалил – под стражей при комендатуре ГПУ сп., Скадовского района.

2. Мирмахмудов-Мирвалли – Совхоз Бавовнянник № 1 Скад[овского] р-на, комендатура таже:

3. Ибрашмов Махмуд-Махсум

Сведетели:

1. Касим Ходжаев Арпиджан теж.

2. Абдулаев Исакбай теж.

3. Дусматов Ахмед Али теж

Держархів Херсонської області ф. Р-1190, оп. 2, спр. 6, арк. 3-4. Копія, машинопис.

¹⁸ Текст виділений курсивом впорядниками, з огляду на те, що смислове значення тексту не зрозуміле.

**№ 52 ДОВІДКА ДО СПРАВИ ЩОДО ОБВИНУВАННЯ ДУСМАТОВА,
МІХМАРМУДОВА ТА ІБРАШОМОВА**

[1932 р.]

1. Гражданского иска не заявлено.

2. Вещественных доказательств по делу нет, а найденные 41/2 п. пшеницы сданы хозяйству.

3. Обвиняемый Дусматов содержится под стражей при комендатуре ГПУ по сл. Скадовского района, а Михмармудов и Ибрашомов освобождены под подписку о невыезде.

Нар[одный] следователь Скадовского р-на

Золотарьов

Держархів Херсонської області, ф. Р-1190, оп. 2, спр. 6, арк. 5. Копія, машинопис.

**№ 53 ІЗ ОБВИНУВАЧУВАЛЬНОГО ВИСНОВОКУ У СПРАВІ ДУСМАТОВА
АБДУЖАЛІЛА, МІРМАХМУДОВА МІРВАЛІ І ІБРАГІМОВА МАХМУДМАХСУМА**

[1932 р.]

Преступления за преступлениями, противоречащие постановлению ЦК СССР от 7/VIII-32 г., которые возникают со стороны «Врагов Народа» и никак не могут приминиться к настоящей жизни, не могут примириться к директивам Советской власти и партии, строительство, где только можно они вставляют палку в колеса, чтобы затормозить строительство социализма будущую жизнь трудящихся.

Чтобы уничтожить кулачество как класс, советское правительство решило сделать переселение из одного края в другой край Советского Союза классово чуждых элементов, которые на месте, подрывая все мероприятия, которые должны проводиться по директивам.

С момента выселения, называя их с[пец]-переселенцами, Средне-Азиатское переселение, которые по своим национальным навыкам к работе не получили никакого изменения, а также и по климату.

Сорвал их с оседлости и из закоренелой собственности с тем, чтобы опролетаризировать их, приучить к коллективному труду, и перевоспитать в социалистическом духе.

Но из всей этой массы, которая прислана из Ср[едней] Азии на Украину как классово чуждый элемент, часть из которых уже начинает оправдывать себя в процессе социалистического труда, посредством ударничества и соревнования, то есть часть, которая себя оправдали, и получили право голоса.

Часть же, которая не поддается никаким воспитательным, не административным мерам все время делают преступления, то систематически симулируют от работы, то самовольно отлучаются из спецпоселков и наконец занимаются воровством.

[...]

Держархів Херсонської області, ф. Р-1190, оп. 2, спр. 6, арк. 14. Копія, машинопис

**№ 54 ПОСТАНОВА ПРО ПОЧАТОК ПРОВАДЖЕННЯ
У СПРАВІ ДУСМАТОВА АБДУЖАЛІЛА та ін.**

20 жовтня 1932 р.

Хут. Слива октября 20 дня 1932 г. П/коменданта ГПУ Скадовской комендатуры Свистилюк И. К. рассмотрел материалы в отношении кражи пшеницы во время сортировки на посевматериалы, подозреваемых в этом с[пец]п[оселенцев] Дусматова Абдужалила, Мирмахмудова Мирвали и Ибрагимова Магсума.

Все выше усматривая в означенных деяниях наличие признаков преступления предусмотренных ст. 54/7 УК УССР и что согласно ст. 88 УПК есть достаточно оснований для возбуждения уголовного дела, а потому на основании ст. 93 [...] УПК.

Постановил:

Приступитъ по настоящему делу к производству дознания по признакам преступления, предусмотренных ст. 4/7 УК УССР.

Копию настоящего постановления препроводить Скадовскому районному прокурору.

П/Комендатура ГПУ
Согласен Комендант ГПУ
Утверждаю нач.

(підпис)

Свистилюк
Прусс

Держархів Херсонської області, ф. Р-1190, оп. 2, спр. 6, арк. 19. Оригінал, рукопис, машинопис.

№ 55 ПОСТАНОВА ПРО ПОЧАТОК ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВІ ДУСМАТОВА ТА ін. Й ОБРАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ І ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ЗВИНУВАЧЕННЯ

21 жовтня 1932 р.

Хут. Слива 21 октября 1932 г., п/комендант ГПУ Скадовской комендатуры по с[пец]п[оселенцам] ГПУ УССР, рассмотрев материалы о преступной деятельности с[пец]п[оселенцев] Дусматова Абдужалила, Мирмахмудова Мирвали и Ибрагимова Махсума, выразившейся в краже пшеницы во время протрушки и очистки для посевматериалов 18/Х-32 г. и усматривая в означенных деяниях, наличие признаков преступлений, предусмотренных ст. 54/7 УК УССР Постановил:

1. На основании ст. 93 п. 2 и 108 УПК, настоящее дело принять к своему производству и начать предварительное следствие.

2. На основании ст. 126 и, руководствуясь ст. 127 УПК, привлечь гр-на Дусматова, Мирмахмудова, Ибрагимова по настоящему делу в качестве обвиняемого, предъявив ему обвинение по ст. 54/7 УК УССР.

3. На основании ст. 142 и 144 и, руководствуясь ст. 145 и 156 УПК, мерой пресечения способов уклонения от суда и следствия в отношении обвиняемого избрать меру пресечения содержание под стражей до суда при комендатуре ГПУ.

Копии настоящего постановления препроводить прокурору и начальнику места лишения свободы.

Постановление мне объявлено 22 октября 1932 года.

Подпись обвиняемого	1.	(підпис)	Дусматов
	2.	(підпис)	Мирмахмудов
	3.	(підпис)	Ибрагимов

Обвинение предъявлено через переводчика Зиякариева (підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-1190, оп. 2, спр. 6, арк. 20-20зв. Оригінал, рукопис, типографський друк.

№ 56 ПОСТАНОВА ПРО ПЕРЕДАЧУ СПРАВИ ДУСМАТОВА АБДУЖАЛІЛА ТА ін. ДО СУДУ

11 січня 1933 р.

1933 року січня ІІ Прокурор розглянув матеріали попереднього слідства у справі звинувачення громадянина Дусматова Абдужаліла, 30 р. с/п із УзССР, кулака, розкулаченого, висланого із УзССР, кулака як соціально небезпечного, та Ібрагімова Ахмуда Махсума, 50 р., с/п із УзССР, кулака, розкулаченого, звинувачені в злочині, що його передбачено постановою ЦВК та НК від 7-го серпня 1932 р. «Про охорону соціалістичної власності». Звинувачено в злочині, що його передбачено арт.арт. КК та обвинувальним висновком слідчого Скадівського району, м. Скадівськ у цій справі за №

Зважаючи:

- 1) що попереднім слідством справу досить з'ясовано,
- 2) щодо віддання звинуваченого до суду є досить підстав.

Постановив:

1. Вищезгаданий винувальний висновок слідчого затвердити, надавши йому сили винувального акту й гр. Дусматова Абдужаліла, Мирмахмудова Мірвалі та Ібрагімова Махміда Мах сулі віддати до суду, обвинувачуючи в злочині, що його передбачено постановою ЦВК та РНК від 7-го серпня 1932 р.

2. Запобіжний захід щодо звинувачених залишити в силі. Справу для слухання направляти до Одеського облсуду.

3. Участь прокурора в судовому засіданні в цій справі визнати за

Прокурор (підпис)

До Одеського Облсуду

Згідно з постановою Прокурора з 11 січня 1933 р. надсилається справа на розсуд

Секретар (Солідов)

Держархів Херсонської області, ф. Р-1190, оп. 2, спр. 6, арк. 2-2зв. Оригінал, типографський друк, машинопис.

№ 57 ДОВІДКА ІЗ АРХІВНО-СЛІДЧОЇ СПРАВИ НА ГУЛАМОВА ІСМАЇЛА, СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦЯ ТА ПРАЦІВНИКА БАВОВНОРАДГОСПУ № 2

[1937 р.]

Гуламов Исмаил, 1910 года рождения, уроженец г. Ташкента, Таш[кентского] района селения Кунгус, сын крупного кулака, выслан за пределы УзбССР в 1931 году, проживает в х[лопко]совхозе № 2, отделение № 1 поселок Кругляны.

Семья бежала в УзбССР 18 июля 1937 года. Одинок. Со дня прибытия в т/поселок систематически проводит к-р работу, направленную на срыв выполнения хозкомпаний и производственных планов.

В 1931 году призывал т/поселенцев организованно не работать, внушая им, что если будем работать хорошо, то нас отсюда не отпустят на родину, в результате чего работа т/п по сбору хлопка снижалась до минимума, каждый т/поселенец собирал вместо 25-30 кг 4-5 кг в день.

В 1935 году, будучи враждебно настроенным на соцметоды работы (ударничество, соревнование), организовал террористический акт против бригадира, ударника, премированного за хорошие показатели в работе коровой, Исламова Хайталы.

Систематически проводит агитацию среди т/поселенцев против учебы в ликбезе, высказывая, что на востоке идет война, фашизм приходит к власти, Узбекистан будет освобожден от коммунистов, поэтому не нужно учиться латинскому языку, а так как будет введен древний арабский язык.

Проводя систематическую агитацию против существующего строя, всячески охаивает вождей народа т. Ленина, Сталина.

В 1936 году содействовал в побеге семьи т/п Мавляновых и других. В 1937 году организовал побег своего семейства, сам остался с целью отвлечения внимания комендатуры. Женился на т/поселенке Хамдамовой Апгахан, жене бежавшего, готовится к побегу сам.

Начальник Скадовского р/о НКВД

Мл[адший] лейтенант Госбезопасности (підпис)

Гончаров

Пом[ощник] оперуполномоченного (підпис)

Орленко

Держархів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 6, спр. 206, арк. 2. Копія, машинопис.

**№ 58 ДОВІДКА ДО СЛІДЧОЇ СПРАВИ ЩОДО ВИРОКІВ ЗВИНУВАЧЕНИХ
ЗА УЧАСТЬ У ПОВСТАНСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ**

[вересень 1938 р.]

К следделу № 124591

Проходящий по показаниям обвиняемого Абзалова Абдукарыма и других, как активными участниками и организаторы контрреволюционной узбекской националистической повстанческой организации Тагаев Абдумамин, Мамулиев Игитали и Иркубаев Мамаджан в 1937 году репрессированы и осуждены судтройкой УНКВД по Николаевской области, первый по первой категории, а Мадалиев и Иркубаев на разные сроки тюремного заключения.

Пом[ощник] оперуполномочен[ного]

Каховского райотделения НКВД

(підпис)

Володин

Державний архів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 6, спр. 4, арк. 114. Копія, машинопис.

**№ 59 ДОВІДКА ДО СЛІДЧОЇ СПРАВИ ЩОДО ПОКАЗІВ ЗВИНУВАЧЕНИХ
ЗА УЧАСТЬ У ПОВСТАНСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ**

[вересень 1938 р.]

К следделу № 124591

Обвиняемый Халыков Нурмурза, изобличает о причастности обвиняемого Абзалова Абдукарыма к узбекско-националистической повстанческой организации в своих показаниях и очной ставке.

Халыков Нурмурза привлечен к следствию в качестве обвиняемого и проходит по делу узбекской националистической повстанческой организации, которая существовала в трудпоселке Голопристанского района.

Пом[ощник] оперуполномочен[ного]

Каховского райотделения НКВД

(підпис)

Володин

Держархів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 6, спр. 4, арк. 114. Копія, машинопис.

**№ 60 ІЗ ЗАЯВИ ПРОКУРОРУ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ УКРАЇНСЬКОЇ СРСР
ВІД В'ЯЗНЯ САМАРЛАГА МАДАЛІЄВА ІГІТ АЛІ ПРО ВІДСУТНІСТЬ
РЕАГУВАННЯ НА ЙОГО СКАРГИ ЩОДО НЕСПРАВЕДЛИВОГО ЗАСУДЖЕННЯ**

26 серпня 1940 р.

Заявление

[...] июня 1940 г. я обратился с жалбой в порядке надзора к прокурору Союза ССР. Несколько позднее мною на Ваше имя была послана вторая жалоба. Обе жалобы были на решение Тройки НКВД по Николаевской области, Каховского района, неправильно осудившей меня по ст. 58-10 УК к 10 годам лишения свободы. На каждую поданую мной жалобу, я из союзной прокуратуры получал извещения о том, что обе эти жалобы, в разное время направлены по назначению, гл[авному] прокурору Николаевской области. Ни на одну из направленных Вам прокурором СССР жалоб, я никакого извещения не имею. Имея ввиду, что все возможные сроки для получения ответа на эти жалобы истекли, и что дальнейшая судьба этих жалоб мне не известна, прошу В[ашего] распоряжения о скорейшем рассмотрении означенных жалоб и уведомить меня о результатах рассмотрения по указанному адресу.

Неполучение ответа на данный запрос, вынудит меня принести жалобу на медлительность их рассмотрения к сему (підпис)

Держархів Херсонської області ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527, арк. 245. Оригінал, рукопис.

№ 61 РІШЕННЯ УПРАВЛІННЯ КДБ УРСР ПО ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЩОДО ПОВІДОМЛЕННЯ РОДИЧАМ ПРО ДІЛО РЕПРЕСОВАНОГО ЖИДАНОВА К.Р.

7 липня 1956 р.

«Утверждаю»

Зам. Начальника управления КГБ
При Совете Министров УССР по
Херсонской области Майор

(підпис)
Заключение

Ярыловец

Я, начальник учетно-архивного отделения управления КГБ при Совете Министров УССР по Херсонской области, майор Иванов, рассмотрев заявление Жиданова Михаила Кузьмича, проживающего в Киргизской ССР, Иссык-Кульской области, г. Пржевальск, ул. П-я Папанина № 22.

Нашел

Жиданов М. К. просит сообщить местонахождение его отца Жиданова Кузьмы Романовича, арестованного органами НКВД в 1938 году.

Просмотром архивно-следственного дела по обвинению Жиданова Кузьмы Романовича, 1883 года рождения, уроженца Киргизской ССР установлено, что он решением Тройки УНКВД по Николаевской области 9 октября 1938 года осужден к ВМН. Приговор приведен в исполнение 29 октября 1938 года.

Полагал бы:

1. Сообщить заявителю, что его отец Жиганов К.Р., будучи осужденным к 10 годам ИТЛ, умер в местах заключения 29-го октября 1943 года от паралича сердца.

2. О причине смерти и дате объявления об этом заявителю сообщить в 1-й спецотдел МВД СССР и 1-й спецотдел УМВД по Херсонской области для отметки в общесправочной картотеке.

3. Заявление Жиданова М.К. с материалами проверки приобщить к архивно-следственному делу № 10125 хранящемуся в УАО УКГБ при СМ УССР по Херсонской области.

Начальник УАО УКГБ при СМ УССР
по Херсонской области –майор

(підпис)

Иванов

Держархів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 4, спр. 30, арк. 416. Оригінал, машинопис, рукопис.

№ 62 ВИСНОВОК ПРО РЕАБІЛІТАЦІЮ МАМАСАД МУМИНОВА

23 червня 1989 р.

Утверждаю

Прокурор Херсонской области
Государственный советник юстиции
3 класса

(підпис) А.Н.Семенов

Заключение

В отношении Муминова Мамасада по материалам уголовного дела (арх. № 7188 фс)

Фамилия, имя, отчество Муминов Мамасад

Дата и год рождения 1886

Место рождения Коканд-Убидынский р-н, УзССР

Сведения о партийности б/п

Место работы и должность до ареста с-з «Коминтерн», Голопристанского р-на, Николаевской обл., разнорабочий.

Место жительства до ареста пос. Михайловка Голопристанского р-на

Данные о родственниках родственники не установлены

Дата ареста, предъявлявшееся обвинение, когда и каким несудебным органом было вынесено решение по делу. Арестован 30 июля 1938 г., предъявлено обвинение по ст.ст. 54-2, 54-11, 54-10 УК УССР. Постановлением Тройки УНКВД по Николаевской области 13 октября 1938 г. осужден к расстрелу. Приговор приведен в исполнение 22 октября 1938 г.

ФИО Муминов Мамасад

Подпадает под действие ст. 1 Указа Президиума Верховного Совета СССР от 16 января 1989 г. «О дополнительных мерах по восстановлению справедливости в отношении жертв репрессий, имевших место в период 30-40-х и начала 50-х годов».

Ст[арший] помощник прокурора
Херсонской области

(підпис)

Ю. М. Демин

Зам. начальника подразделения УКГБ УССР
по Херсонской области
«05» июня 1989 г.

(підпис)

В. Т. Максимов

Держархів Херсонської області, ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544, арк. 182. Оригінал, машинопис, рукопис.

№ 63 ЗАЯВА С. САЛИМБАЄВА ГОЛОВАМ КДБ СРСР, КДБ УРСР, КДБ УЗРСР ЩОДО ПОШУКУ МІСЦЯ ПОХОВАННЯ РЕПРЕСОВАНИХ РОДИЧІВ

24 січня 1991 р.

Известно то, что узбеки в 1930-[19]31 гг. спецпоселенцы в Каховском районе Херсонской области УССР по возделыванию хлопчатника, около 4000 семей.

Первоначально договоренность в спецпоселениях была на 5 лет, далее повышением урожайности хлопчатника продлили еще на 5 лет.

У нас есть документ НКВД СССР о разрешении выезда на Родину в 1939 г. – не разрешили. Почему? Возвратились только в 1946 году.

После спецпоселения в 1937 г. моего отца Салимбаева Бобоходжи и его братьев ночью забрали сотрудники КГБ и НКВД, дальнейшая судьба которых нам до сих пор не известна. Мне 86 лет, жене – 84 года. Количество детей, внуков и правнуков более 50 человек. Среди них ученые, юристы, руководители хозяйств, работники райкомов и т.д., которые требуют узнать судьбу своего деда, прадеда и др. родственников. Очень обидно.

Сообщите хотя бы место их захоронения.

Сейчас все уже открыто, принята декларация Верховного Совета СССР от 14 ноября 1989 г. «О признании незаконными и преступными репрессивных актов против народов, подвергшихся насильственному переселению, и обеспечении их прав».

6 декабря 1989 года в 15:45 по центральному телевидению показали продукцию Казахнаучфильма о больших ошибках правительства СССР при раскулачивании людей и др., наша судьба очень схожа с ними, ведь их было 40 млн.

Кроме того, при выезде на Родину, руководство совхоза, района, НКВД не обеспечили нас нужными документами, вследствие чего моя жена, сестры не получили ни одного рубля на подобии пенсии.

Пострадали очень здорово. На каком кладбище захоронены отец и его братья. Прошу реабилитировать их.

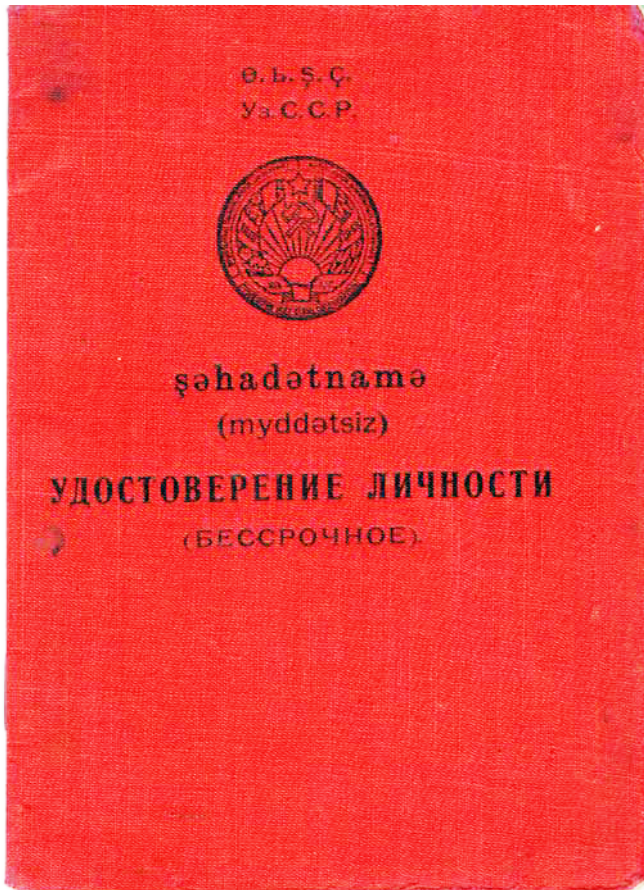
Прошу сообщить о реабилитации по адресу: Ташкентская область Бекабадский район совхоз им. Улугбека Солижону. С большим уважением к Вам пенсионер Салимбаев Соибжон. От моего имени заявление написал сын Салимбаев Соибжон, проживающий в УзССР г. Самарканд, ул. Вильямса 30

(підпис)

Салимбаев

Держархів Херсонської області ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527, арк. 394. Оригінал, машинопис, рукопис.

№ 64 – 67 З АРХІВНО-СЛІДЧОЇ СПРАВИ РЕПРЕСОВАНИХ

— 1 —

1. fəmiliası, özünü və atasının ismi Закирджан
Фамилия, имя и отчество Бадабатов

2. tənəvləşən çaǵı, jəti, aǵ və qajǵı künde (jəni istil ilən)
Год, месяц, число и место рождения (по нов. стилю)
1988 г. 10 Октяб
Азербайджан

3. daǵınıj tıyadırgən çaǵı Думан
Место постоянного жительства Азербайджан

4. kəsbı (əsil hıyətı) девка
Род занятий (основная профессия)

5. təcəvrij əskərij xızmətqə əlaqəsi йер
Отношение к прохождению обязательной военной службы

6. a'vlayıj halatı мечай
Семейное положение

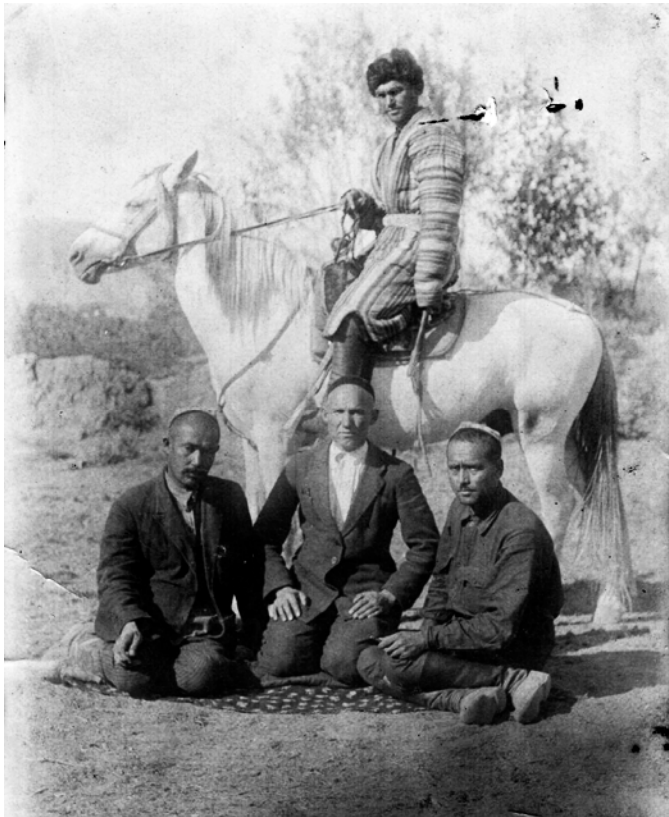
serijə A
Серия А

№ 0268117 ❄

şahadatnamə iǵəsiniñ rəsım
усуи чаǵı
(təcəvrij етəз).
Место для фотографической
карточки
(не обязательно)

şahadatnamə iǵəsiniñ ətəzə
Подпись владельца удостоверения

Держархів Херсонської області, Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815, арк. 35. Оригінал.

۱۹۳۱ گنجی بابی
ذات را آیدره آدر سلطان
عزیزش ارد
ویدره ذوتوزمانه به یون مانی سوز
به نیت نیلارده کورت ده کورتون
به یون کورتون خاوندی نه ریبیون
کوردنه کورتون دولت ایله سوز
ما ایسمان بابی سوز

۱۹۳۱ год.
сфото в октябрѣ м-ч
в казачьих узарѣ.
С лева судьяше председателе
рай кочкоза Жинчаев в середине
заступеле РИК а заринов
рядом седящий зав. Банка захиджан
Бабаев. Бабабев.

Держархів Херсонської області, Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815, арк. 35. Оригінал.

Анкета арестованного

Имя Радыр Кушев

Фамилия и отчество Абдуллаев

Дата рождения: число _____ " _____ " _____ года 1890 года

Место рождения село Ачулабай Чуваш Нарын-
ского уезда Чувашской АССР.

Место жительства (адрес) Кажовский сельсовет
Чувашского уезда

Образование и специальность не имеет

Место работы и должность или род занятий Кажовский сельсовет
труднослужащий
(указать без сокращения название предприятия или учреждения и характер производства)

Место жительства не имеет
(когда и каким органом выдан, номер и категория, где прописан)

Место происхождения Курск
(род занятий родителей и их имущественное положение)

Место рождения Курск
(род занятий и имущественное положение арестованного)

Место революции Курск - трудпоселенец

Общее и специальное образование братнее чувашское
Радыр Кушев

12. Партийность (в прошлом и настоящем) б/п.

13. Национальность и гражданство (подданство) Узбек Мир

14. Категория воинского учета запаса и где состоит на учете не состоит

15. Служба в белых и др. к-р армиях, участие в бандах и восстаниях против Советской власти (когда, где и в качестве кого) но слов не участвовал

16. Каким репрессиям подвергался при Соввласти: судимость, арест и др. (когда, кем, где и за что) Репрессирован в СССР

17. Состав семьи Мена Халилган 38 лет
(близкие родственники, их имена, фамилии, адреса и род занятий)
Авет Абдурашити 21 год

Подпись арестованного Узбек Мир

1. Особые внешние приметы Возраст среднего роста

2. Кем и когда арестован волос и глаза серые
Мирзовакили 1938 год

3. Где содержится под стражей в Кемьском районе

4. Особые замечания

Подпись сотрудника, заполнившего анкету Том

7/X 1938 г.

ПРИМЕЧАНИЕ: Анкета заполняется четко и разборчиво со слов арестованного и проверяется по документам.

Ф. 131. ОГУ 1138-7:00

ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА І ПЕРЕСЕЛЕНЦІ

№ 68 ТЕЛЕГРАМА ДИРЕКТОРУ ГОЛОПРИСТАНСЬКОГО БАВОВНОРАДГОСПУ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇДАЛЬНИ УКРБАВОВНИ ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ

04 грудень 1932 р.

Предлагаю Вам отпустить для закрытой столовой Укрхлопка следующие продукты:

Моркови 90 кг,

Кореньев 90 кг,

Круп 450 кг,

Мяса 150 кг

По себестоимости производства. Обеспечьте переброску перечисленных продуктов из В/совхоза, а также из Бехтерского Т-ма до Голой Пристани автотранспортом таже по себестоимости тонно-километра и тарой.

Счета на оплату расходов за продукты и перевозку предъявите через Укрхлопок столовой.

Директор УХК

(Ткаченко)

Держархів Херсонської області, ф. Р.-433, оп. 1, спр. 46, арк. 184. Копія, машинопис.

№ 69 ПОСТАНОВА № 1 ВИКОНКОМУ КАХОВСЬКОЇ РАЙРАДИ І РкКП (б) У ЩОДО МОБІЛІЗАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ДЛЯ БУДІВНИЦТВА АЕРОДРОМУ

22 червня 1941 р.

В соответствии с Указом Президиума Верховного Совета СССР от 22/VI-41 г. «О мобилизации на 5 дней» для в/ч 21328 гражданского населения по прилагаемой разнарядке для строительства аэродромов обязать пред[седателей] сельсоветов, пред[седателей] колхозов, директоров совхозов представить мобилизованных в пункты по указанию командования 7/XI-43 г. к 10 часам утра.

Всех мобилизованных направить на аэродромы с продовольствием на 5 дней, теплой одеждой, инструментом от каждого колхоза и отделения совхоза.

Люди должны явиться с выделенным старшим.

Разнарядка

1. Царино 100 чел.

2. Раздольное 100 чел.

3. Вольное Запорожье 50 чел.

4. Камышанка 100 чел.

5. Дмитриевка 200 чел.

6. Р-Люксембург 300 чел.

7. Хлопкосовхоз 300 чел.

8. Черненька 500 чел.

9. Н[овая] Маячка 1200 чел.

Предисполкома райсовета
Секретарь РкКП(б) У

(підпис)

Радзисский
Порозовский

Держархів Херсонської області, ф. Р.-221, оп. 8, спр. 2, арк. 118. Оригінал, рукопис.

**№ 70 ПОСТАНОВА ГОЛОПРИСТАНСЬКОМУ РАЙОННОМУ СТАРОСТІ
ЩОДО СКОРОЧЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ І ШТАТУ НЕРЕНТАБЕЛЬНИХ
ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ ТА ПІДПРИЄМСТВ, А ТАКОЖ КОНСЕРВУВАННЯ
ТА ПЕРЕДАЧУ ПРИМІЩЕНЬ ТАКИХ УСТАНОВ
ПІД ПОТРЕБИ БАВОВНОРАДГОСПУ «КОМІНТЕРН»**

20 листопада 1941 р.

В зв'язку з тим, що державні інтереси в період військового часу вимагають мобілізації коштів на утримання державних установ і підприємств, являється потрібним поряд з максимальним скороченням штату і консервація нерентабельних підприємств.

Виходячи з цього – комендатури та управи райвиконкому старостату Голопристанського району постановили:

I. Поставити на консервацію бувший с[ільськогосподарський] технікум і учбове господарство при ньому, як таке, що існувати даліше на власному балансі не може.

II. Передати всі житлові приміщення і учбовий корпус з наявними у ньому матеріальними цінностями та лабораторними приладами в розпорядження радгоспу «Комінтерн».

III. Передати всю рілну землю й посіви, городи та сади, а також живу і механічну тяглову силу згідно інвентаризаційних списків р-ну «Комінтерн».

IV. Запропонувати директору радгоспу в світлі цієї постанови, не пізніше 25/XI-41 р. прийняти це господарство.

Держархів Херсонської області, ф. Р-1501, оп. 3, спр. 6, арк. 2. Оригінал, рукопис.

**№ 71 ІЗ ІНФОРМАЦІЇ ГОЛОПРИСТАНСЬКОЇ РАЙОННОЇ УПРАВИ
ОЛЕШКІВСЬКОМУ ГЕБІТСКОМІСАРУ
ЩОДО ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ У РАЙОНІ**

14 листопада 1942 р.

На Ваше розпорядження від 19 жовтня ц. р. Голопристанська районна управа нижче подає Вам відповідь про стан Голопристанського району за станом на 15 листопада ц. р.

1. ЗАГАЛЬНЕ ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ

В районі проживає 50439 осіб, головним чином українці, з них працездатних – 27431 і дітей разом з стариками та інвалідами (15562), а решта – в індивідуальних господарствах, установах, підприємствах та організаціях.

Некорінне населення, це то прибувші в цю місцевість після 22 червня 1941 року, до загальної кількості населення складає лише 2,1 %.

Серед населення району панує настрій трудової діяльності, випадків злісного ухилення від роботи і саботажу не було. Це стверджується добре проведенними сільськогосподарськими роботами влітку і восени, як по колгоспному, так і по індивідуальному сектору.

Чутки ворожого змісту, що доходять до нас іноді зовні, не знаходять собі співчуття серед населення і впливу на загальний настрій населення не мають.

В районі проживає всього 50439 осіб.

По національності це населення розподіляється так:

Українців.....	47893	94,81 %
Росіян.....	354	0,7 %
Німців.....	217	0,4 %
Узбеків.....	1447	3 %
Туркменів.....	481	0,9 %
Інших (білорусів, поляків та ін.).....	47	0,0,9 %

Як видно з цього населення району в основному українці.
Список німецьких сімей до цього додається [...].

Копія 45

Verwaltung
Pristan (Ukraine)

ДО ОЛЕШКІВСЬКОГО ГЕБІТС КОМІСАРА.

На Ваше розпорядження від 19 жовтня ц.р. Голо. Пристанська районна Управа нижче подає Вам доповідь про стан Голо-Пристанського району за станом на 15 листопада ц.р.

№ 20210
14/8 1941 р.

1. ЗАГАЛЬНЕ ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ.

В районі проживає 50439 осіб головним чином українці, з них працездатних 27431 і дітей разом з стариками та інвалідами 23008. Більша частина населення району працює в колгоспах (15562), а решта - в індивідуальних господарствах, установах підприємствах та організаціях.

Некорінне населення, щоб то прибувши в цю місцевість після 22-го червня 1941 року, до загальної кількості населення складає лише 2,1%.

Серед населення району панує настрій трудової діяльності, випадків злісного ухилення від роботи і саботажу не було. Це стверджується добре проведеними сільсько-господарськими роботами в літку і в осени, як по колгоспному, так і по індивідуальному сектору.

Чутки ворожого змісту, що заходять до нас іноді зовні, не знаходять собі співчуття серед населення і впливу на загальний настрій населення не мають.

3. НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ

В районі проживає всього 50439 осіб.
По національності це населення розподіляється так:

Українців	47893 (94,81%)
Росіян	354 (0,7%)
Німців	217 (0,4%)
Узбеків	1447 (3%)
Туркменів	481 (0,9%)
Інших (білорусів, поляків та ін.)	47 (0,0,9%)

Як видно з цього, населення району в основному українці.
Список німецьких сімей до цього додається.-

**№ 72 ЛИСТ СТРАРОСТІ КАРГИНСКОЇ СІЛЬУПРАВИ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ
СПЛАТИ ЗА КВАРТИРУ РЕПРЕСОВАНИМИ ТА РОЗКУРКУЛЕНИМИ ОСОБАМИ**

9 грудня 1942 р.

Согласно распоряжения Гебитскомиссара, все бывшие репрессированные и раскулаченные при советской власти лица, которые сейчас вселены в бывшие свои здания, обязаны платить квартирную плату.

В связи с этим Вам необходимо все такие здания взять на учет и предупредить занимающих эти здания бывших владельцев, что с 1 сентября 1942 года они обязаны платить квартирную плату. Размер квартирной платы будет установлен в ближайшее время инспектором финотдела, который выедет к Вам.

Райстароста (підпис)

Зав. ФО (підпис)

Держархів Херсонської області, ф. Р-1520, оп. 1, спр. 72, арк. 168. Оригінал, машинопис.

**№ 73 ОБІЖНИК СКАДОВСЬКОГО ФІНВІДДІЛУ ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ
КУСТАРЯМИ ВЕСТИ ОБЛІК ЗАМОВЛЕНЬ**

грудень 1942 р.

Согласно распоряжения Гебитскомиссара все кустарники, имеющие патенты, обязаны вести учет заказов с указанием какой именно заказ и его стоимость.

Для этого необходимо, чтобы каждый кустарь представил в финотдел чистую тетрадь для прошнуровывания и регистрации ее в финотделе.

Для того же, чтобы всем кустарям не ехать в Скадовск, Вам необходимо собрать от всех работающих в Вашей сельуправе кустарей по одной чистой тетради и эти тетради через писаря предоставить в финотдел. Тетради должны быть предоставлены в финотдел не позже 18 декабря. Список кустарей прилагается на обороте.

Зав. ФО (підпис)

Инспектор налогов (підпис)

1. Вагулин Фед. Сарм.	6. Худайвердиев Сабир
2. Дорошенко Дм. Мих.	7. Исканмов Нажледин
3. Кузьменко Петр Тимоф.	8. Комалов Гулам
4. Жирков Никон Юхим.	9. Евсюков Андр. Вас.
5. Коробов Григорий Иван.	

Держархів Херсонської області, ф. Р-1520, оп. 1, спр. 72, арк. 168. Оригінал, машинопис, рукопис.

ПОВЕРНЕННЯ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ НА БАТЬКІВЩИНУ

№ 74 ІЗ ЛИСТУВАННЯ З ХЕРСОНСЬКИМ ОБКОМОМ КП(Б) У УКРАЇНИ

20 жовтня 1952 р.

В соответствии с решением правительства в Голопристанский, Скадовский и Каховский районы Херсонской области в 1930-1931 годах в административном порядке из Узбекской, Туркменской и Киргизской ССР переселены семьи кулаков в количестве

4150 семей состоящих из 12126 человек, которые были расселены по совхозам указанных районов.

В связи с началом Великой Отечественной войны, около 800 человек спецпереселенцев мужского пола в возрасте от 16 до 55 лет из Скадовского района были эвакуированы в тыл страны, затем призваны в ряды Советской Армии, значительная же часть их оставалась на оккупированной немцами территории и проживали по месту их спецпоселения.

За период немецкой оккупации 2235 семей, состоящих из 7160 человек, выбыли в другие места и значительная часть выехала в Германию.

После освобождения территории Херсонской области от немецких захватчиков отделом спецпоселений УМВД было учтено и взято на учет 1375 семей – 5197 человек, которые были трудоустроены в совхозах №1-2 Скадовского района.

На основании постановления СНК СССР № 1143 циркуляра НКВД СССР № 138 от 19/VI-1941 года, приказа НКВД и прокуратуры СССР № 00732/пр/47с от 5/VI-1941 года отделом спецпоселения УМВД Херсонской области освобождено было спецпереселенцев 4816 человек.

Органами МГБ, МВД и милиции за разные виды преступлений арестовано и привлечено к уголовной ответственности и осуждено на разные сроки наказания 197 человек, кроме того сбежало со спецпоселения 83 человека.

Таким образом на 1-е сентября 1952 года на спецпоселении осталось 26 семей – 101 человек, проживающих и работающих в хлопкозаводе № 2 Скадовского района.

Из них: мужчин – 17 чел.

Женщин – 34.

Из этого числа трудоспособных 40 чел., большинство из них к труду относятся добросовестно, производственные нормы выполняют на 100-160 %, а отдельные спецпоселенцы имеют хорошие производственные показатели и являются стахановцами своего дела.

Так, например:

1. Кочкарова Майрам, 1927 года рождения, уроженка г. Янгинургенч, УзбССР, член ВЛКСМ, работает в хлопкосовхозе № 2 с 1948 г. по настоящее время. Является передовой звеньевой по выращиванию и сбору хлопка сырца. В 1951 году она вместо взятого обязательства вырастить и собрать хлопка сырца 100 %, собрала 110 %, за что неоднократно премировалась руководством совхоза. О стахановской работе Кочкаровой написано в газете «Наддніпряньська правда» за II/X 1952 г. стр. 2

Кочкарова считается лучшей звеньевой по совхозу и Скадовскому району. Вместе с нею проживают:

Отец – Кочкаров Матнияз Бабажанович, 1892 года рождения.

В период немецкой оккупации являлся пособником немецких оккупантов, за что в 1944 году привлекался к уголовной ответственности по ст. 54-1 «а» УК УССР и был осужден ВТ 7/IV-1944 г. на 7 лет ИТЛ. Срок наказания отбыл и в настоящее время работает в хлопкосовхозе № 2.

Мать – Кочкарова Хаджар, 1892 года рождения, уроженка УзбССР, не работает, является инвалидом 2 группы.

В 1948 году Указом Президиума Верховного Совета Союза ССР она награждена «Медалью Материнства» 2 степени.

Брат – Кочкаров Абдулла, 1934 года рождения, в хлопкосовхозе работает на разных сельскохозяйственных работах, к работе относится добросовестно, производственные нормы выполняет.

На иждивении Кочкарова Матнияза находится трое несовершеннолетних детей.

2. Кузьмин Кирилл Матвеевич, 1915 года рождения, уроженец города Пржевальска, Киргизской ССР.

В 1931 году совместно с отцом и матерью работал в Каховском хлопкосовхозе № 2, а в 1947 году переведен и трудоустроен в совхозе № 2 Скадовского района, где работает в

качестве сельхозрабочего. К работе относится добросовестно, производственное задание выполняет на 160 %, состав семьи состоит из 3-х человек. Жена и двое детей дошкольного возраста.

С 1943 года по 1946 служил в рядах Советской Армии.

3. Ташманов Турдаль, 1910 года рождения, уроженец Ферганской области, Узбекской ССР.

С 1931 года совместно с родителями работает в совхозе № 2 Скадовского района.

В начале Великой Отечественной войны он эвакуировался в Карагандинскую область, КазССР, в 1946 году возвратился на прежнее место жительства – Хлопкосовхоз № 2, где и работает трактористом, производственные задания выполняет на 150 %, за хорошие показатели в работе неоднократно премировался руководством совхоза.

Состав семьи состоит из 4-х человек.

4. Абдурасулова Рузван, 1888 года рождения. В 1931 году совместно со своим мужем была выслана в административном порядке из Наманганской области Узбекской ССР в Скадовский район, хлопкосовхоз № 2. В 1936 году муж Абдурасуловой умер.

Сын Абдурасуловой, Абдурасулов Кайберали, 1918 года рождения, в 1941 году был призван в ряды Советской Армии. Находясь на фронте Отечественной войны пропал безвести.

Абдурасулова Рузван работает в совхозе № 2, к работе относится добросовестно, производственное задание выполняет на 100 %. Состав семьи состоит из 2-х человек.

5. Федотов Григорий Яковлевич, 1903 года рождения, в 1931 году был переселен из Курганской области. Работает в хлопкозаводе № 2. За время работы в хлопкосовхозе показал себя с положительной стороны, является бригадиром хлопковой бригады. На этой работе проявил себя хорошим организатором и специалистом по выращиванию хлопка. В связи с болезнью в настоящее время не работает.

6. Кабылов Усман, 1893 года рождения, уроженец Ферганской области, Узбекской ССР. В 1931 году отец, Кабылов, раскулачен и в административном порядке переселен в Херсонскую область совместно со своей семьей в составе 7-ми человек.

Отец и мать Кабылова умерли в 1935 году. Состав семьи Кабылова Усмана состоит из 7 человек:

Жена – Кабылова Адалай, 1895 года рождения.

Сын – Кабылов Якубжан, 1934 года рождения, и 5 человек детей несовершеннолетних, которые находятся на его иждивении.

За время своего пребывания в хлопкосовхозе № 2, он работал на разных работах по выращиванию хлопка. К работе относился добросовестно, установленные нормы выработки выполнял. В 1951 году за хорошие показатели по выращиванию хлопчатника, выдвинут на должность звеньевго.

Кабылов Усман к физическому труду не годен, является инвалидом 2 группы.

7. Хайтматова Инахан, 1915 года рождения, уроженка Андижанской области, Узбекской ССР. В 1931 году совместно с мужем прибыла на жительство в хлопкосовхоз № 2 Скадовского района. За время проживания и работы в хлопкосовхозе показала себя с положительной стороны, к работе относится добросовестно, производственное задание выполняет на 110 %, в составе семьи имеет 2-х несовершеннолетних детей.

8. Абазова Джумагуль, 1905 года рождения, Ташаузской области, Туркменской ССР. В 1931 году совместно с мужем была выслана на спецпоселение в административном порядке в Скадовский район.

Абазова, работая в хлопкосовхозе № 2 сельхозрабочей, к работе относится добросовестно, производственное задание выполняет. На иждивении имеет 2-х детей.

Муж Абазовой, Абазов Урун, в 1941 году был призван в ряды Советской Армии. По данным райвоенкомата Скадовского района, значится пропавшим безвести на фронте.

9. Кабылова Равшан, 1907 года рождения, уроженка Наманганской области, в 1931 году была выслана в порядке спецпереселения, совместно со своим мужем Кабыловым. Работает в хлопкосовхозе № 2. На своем иждивении имеет 4-х детей.

Муж, Кабылов Тулат в 1943 году был призван в ряды Советской Армии. Данных о месте нахождения после окончания Великой Отечественной войны не имеется. Также положительно характеризуются и другие.

В соответствии с Указом Президиума Верховного Совета ССР от 26/XI-1948 года «Об уголовной ответственности за побег с обязательного места поселения» бывш. спецкомендатурой МВД Скадовского района, на указанный контингент спецпереселенцев наложено ограничение. В связи с этим, со стороны отдельных спецпоселенцев, периодически поступают заявления на имя Президиума Верховного Совета УССР и СССР о снятии с них ограничения.

На основании изложенного и учитывая, что подавляющее большинство этого контингента к работе относится добросовестно, имеют хорошие производственные показатели, а также принимают активное участие в проведении ряда политических и хозяйственных мероприятий, прошу через исполком областного Совета Депутатов Трудящихся возбудить ходатайство перед Президиумом Верховного Совета Союза ССР о снятии с указанного количества спецпоселенцев ограничений.

Начальник Управления МГБ
Херсонской области

(підпис)

Коненков

Управління Служби безпеки України Херсонської області, оп. 33, спр. 5. Оригінал, машинопис.

**№ 75-76 ЗВІТИ ЩОДО СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ
ІЗ ЛИСТІВ НАЧАЛЬНИКУ 9 УПРАВЛІННЯ МДБ СРСР ПОЛКОВНИКУ ШИЯНУ
ПРО ВІДСУТНІСТЬ КЕРІВНИХ ДИРЕКТИВ ЩОДО СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ**

9 лютого 1952 р.

В связи с отсутствием у нас руководящих директив и указаний по работе по линии спецпереселенцев, возникают неясные вопросы о порядке ведения учета спецпереселенцев, оформления освобождений с мест спецпоселения, что влияет на работу.

Прошу Вас выслать нам руководящие директивы по работе по линии спецпереселенцев, а также бланки формы отчетности форма № 2 и № 3, которых мы также не имеем.

Начальник отдела «А» УМГБ
Херсонской области – Подполковник
Начальник 1 отделения отдела «А» УМГБ Майор

Амельченко
Стрижко

Архів Управління СБУ у Херсонській області, оп. 5, спр. 38, арк. бн. Копія, машинопис.

21 червня 1952 р.

В 1930-1931 годах на территории Херсонской области – в Голопристанском, Скадовском и Каховском районах были расселены спецпереселенцы – бывшие кулаки, выселенные из Узбекской и Туркменской ССР.

По неточным данным всего было расселено – 4150 семей, состоящих из 12126 чел, по национальности – узбеки, туркмены, киргизы.

В начале Отечественной войны в связи с приближением немецких войск, около 800 человек спецпоселенцев мужского пола в возрасте от 16 до 55 лет, преимущественно из Скадовского района, были эвакуированы в тыл страны. Значительная часть осталась на оккупированной территории по месту их спецпоселения.

За время немецкой оккупации 2235 семей, состоящих из 7160 человек из мест поселения выбыли, большинство добровольно выехали в Германию.

После изгнания немецких оккупантов из Херсонской области, отделом Спецпоселений УМВД было учтено в то время проживающих на территории области 1375 семей 5197 человек, которые были трудоустроены в совхозах Скадовского района Херсонской области.

Начиная с 1945 года, бывшим отделом спецпоселения УМВД Херсонской области, в соответствии приказа МВД СССР № 002303, 00732/пр/47с и 138 и 7/560 от 6 и 8 мая 1946 г. большинство спецпоселенцев освобождены.

При приеме дел УМГБ от УМВД по состоянию на 1 августа 1950 года было принято всего лишь: семей – 102, состоящих из 217 чел., в том числе бежавших семей – 69 из 88.

Кроме того 2 человека спецпереселенцев находилось в заключении. Учитывая, что на протяжении 1951 г. по май 1952 г. мы отчитывались по спецпоселенцах перед 9 Управлением МГБ СССР на основании выше упомянутых данных и периодической отчетности Скадовского РО МГБ о движении и изменении спецпоселенцев, что вызывало сомнение в достоверности этих данных, поэтому в конце мая с.г. выездом оперработника в Скадовский РО МГБ была произведена проверка состояния постановки учета спецпоселенцев.

Установлено, что при приеме Скадовским РО МГБ дел на спецпоселенцев от бывшего Скадовского РО МВД Херсонской области были приняты розыскные материалы только на 39 чел. бежавших спецпоселенцев, а на остальные 49 человек никаких дел не было. Поэтому установить, кто конкретно бежал не представляется возможным, так как РО МВД персональным учетом бежавших спецпоселенцев и их розыском по существу не занималось.

Путем просмотра принятой от РО МВД переписки и через старожил спецпоселенцев установлено бежавшими разновременно 72 семьи, состоящих из 83 человек.

Таким образом, розыском спецпоселенцев по существу никто не занимается, а в отчетности дублировались данные, в свое время показанные УМВД.

Для нас совершенно не ясен вопрос, кто должен заниматься розыском этой категории лиц. Кроме того мы не имеем никаких указаний о заведении на них розыскных дел, также не имеем оснований для оформления на них материалов с целью привлечения к уголовной ответственности за побег, т.к. личные дела на них отсутствуют, и подписки от них не отбирались. Поэтому прошу Ваших указаний о высылке выписки из постановления или копию решения на основании чего они были выселены в 1930-1931 году в Херсонскую область.

В настоящее время всего спецпоселенцев, проживающих в Херсонской области осталось 26 семей, 101 человек. Из них: Мужчин – 17 чел. Женщин – 34. Детей – 50.

Из этого числа трудоспособных 44 человека.

Оставшиеся спецпоселенцы периодически обращаются в УМГБ с заявлениями, ходатайствуют о выдаче им разрешения на выезд к прежнему месту жительства, т.е. Узбекскую, Туркменскую Республики.

Ввиду того, что мы не имеем никаких документов, на основании которых они выселены в Херсонскую область, и на какой срок, решить вопрос по поступающим заявлениям не представляется возможным.

По существу затронутых вопросов прошу Ваших указаний.

Зам. Начальника Управления МГБ
Херсонской области – полковник

Михальчук

Архів Управління СБУ у Херсонській області, оп. 5, спр. 38, арк. 18–20. Копія, машинопис.

СПИСОК РЕПРЕСОВАНИХ СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІВ¹⁹

- Абдуллаєв** Джуманяз, 1906–1937, узбек, чорнороб ділянки № 4 Скадовського бавовнорадгоспу № 1, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 1.*
- Абдулаєв** Таштимир, 1905–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Абдукаримов** Усманкарим, 1881–1938, узбек, бавовнороб радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Аданаєв** Ахмадали, 1872–1938, узбек, бавовняр, бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Абдикаримов (Абдукаримов)** Мурзакарим, 1895–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Аліназаров** Шейхі, 1884–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Абдуалієв** Сайдали, 1893–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28–31.*
- Алісаїдов** Махмуджан, 1898–1938, узбек, бавовняр, бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Алімбаєв (Алібаєв)** Хашим, 1916– ?, узбек, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу № 1, ув'язнений у виправно-трудовому таборі на 10 років, реабілітований 19 листопада 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*
- Атабаєв** Есен, 1897–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 978.*
- Асракулов** Сатибай, 1890–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 887.*
- Аскаралієв** Атавали, 1867– ?, узбек, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу № 1, ув'язнений у виправно-трудовий табір на 8 років, реабілітований у 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*
- Азісов (Азізов)** Янгибай, 1901–1938, узбек, робітник радгоспу ім. Будьоного Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Алімов (Аламкулов)** Таракул (Туракул), 1887–1938, узбек, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Алімхаджаєв (Алімходжаєв)** Юнус, 1863 (1873, 1852)–1938, узбек, мула, хутір Збурово-Келегейський Олексіївської сільради Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*

¹⁹ Список складено за архівним фондом Управління служби безпеки України у Херсонській області Державного архіву Херсонської області.

- Аннаклич (Анна Клич, Анаклич)** Анамахатана (Анамагат) 1889–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Будьоного Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Аннадурди** Тагандурди, 1881–1938, туркмен, хлопкороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Арнаєв** Ананурі, 1883–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 16.*
- Арзієв** Раїм (Рахи), 1868–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Атамирзаєв** Абдуламирза, 1909–1938, узбек, бавовнороб радгоспу с. Збур'івки Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Асранкулов** Арзикул, 1893 (1897)–1938, узбек, бригадир радгоспу ім. Будьоного Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Ахмедов** Азімжан, 1900–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 21.*
- Ахмедов (Ахмеду)** Мовлан (Мавлан), 1903–1938, узбек, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Ашуров** Кагар, 1097–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну. Засуджений до ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 10 років, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Ашуров** Насирдин, 1912–?, узбек, бригадир бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 10 років, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 24.*
- Ахранкулов** Туракул, 1870–1937, узбек, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Атабеков** Тургун, 1871–1937, узбек, робітник радгоспу с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Алашев** Халмет, 1900–?, туркмен, робітник радгоспу с. Михайлівки Голопристанського району. Засуджений до ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 10 років, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Ахмедов** Пазмітин, 1900–1938, узбек, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 718.*
- Абдуразаков** Ібрагімжан, 1900–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 71.*
- Атабаєв** Дусманбат, 1900–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 718.*

- Алібаєв** Абдуладжан, 1900–?, узбек, чорнороб, с. Покрово-Облої Голопристанського району. Засуджений до ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 10 років, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 516.*
- Аширматов** Аскар, 1872–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Абдулаєв** Худайберген, 1914–?, узбек, бригадир бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Алемкулов (Аленкулов)** Халдар (Холдар), 1905–1938, казах, бригадир бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Асанов** Уса, 1888–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Атабаєв** Мамбет, 1884–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Абазов** Урум, 1892–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Атаджанов** Бабаніяз (Бабакіяс), 1895–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Ахунов** Матисак (Матистак), 1894–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу Скадовського району, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Асранкулов (Асракунов)** Абдумумім (Абдуміміт), 1876–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Ахмедов** Ахія, 1902–1938, казах, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Аширов** Ніязали (Міязали), 1885–1938, киргиз, колгоспник колгоспу «Новий шлях», засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Алісаїдов** Ахумбай, 1864–1937, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Абдуходжаєв** Джумабай, 1876–1937, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Ахунов** Устан, 1871–?, узбек, бавовняр, м. Скадовськ. Засуджений до 10 років ув'язнення у трудовому таборі, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 3, спр. 23.*
- Асібсєв** Молдо, 1893–1938, киргиз, слюсар сільгоспартілі «Новий Шлях», с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 33.*
- Асланов** Джабар, 1870–1938, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 34.*

- Ахмаджаєв** Касимжан, 1898–?, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до тюремного ув'язнення на 10 років, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 36.*
- Ахмедов** Урумбай, 1888–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 37.*
- Абдалов** Анар, 1906–1937, узбек, різноробочий бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 1.*
- Абдуразаков** Абдугапар, 1898–?, узбек, бригадир бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення у 1937 році, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 2.*
- Абдураїмов** Джуманяз, 1904–?, узбек, бавовняр, бавовнорадгосп № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення у 1937 р., реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 3.*
- Абдулаєв** Хусанбай, 1887–1938, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 4.*
- Абдулаєв** Атакасим, 1902–1938, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 4.*
- Аблакулов** Абдурахман, 1889–?, узбек, не працював, м. Скадовськ, бавовнорадгосп № 2, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 5.*
- Артиков** Азимжан (Азим), 1886–1938, узбек, бавовнозбиральник Каховського бавовнорадгоспу, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 21.*
- Амірсаїдов** Амрулла, 1889–?, узбек, вчитель Скадовської школи № 6 при бавовнорадгоспі № 1. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 22.*
- Аліназаров** Шайхі, 1884–1938, туркмен, бавовняр, бавовнорадгосп № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Аширов** Ніязамі, 1885–1938, киргиз, робітник сільгоспартілі с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Бабаходжаєв** Абдураїм, 1910–?, узбек, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу № 1, ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 8 років, реабілітований у 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*
- Баймурзаєв** Мурзараїм, 1883–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 25.*
- Батиров** Хаджи (Таджи), 1900–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 979.*
- Бабаханов** Сатхан, 1876–1937, узбек, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 858.*
- Бабаєв** Таджи, 1912–? узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправно-трудовому таборі, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28 -31.*

- Бакієв** Розум, 1899–1938, узбек, бавовняр спецрадгоспу №1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 47.*
- Байбасунов** Арун, 1907–?, киргиз, завідуючий молочною фермою колгоспу «Новий шлях», ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 10 років, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Беташев** Курбанкул, 1872–1938, казах, робітник бавовнорадгоспу №1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Бектенов** Рахматула, 1901–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу №1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 56.*
- Бабаджанов** Реджеп, 1891–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу №1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Байбасунов** Ходжагул, 1901–1938, киргиз, приймальник бавовни Скадовського бавовнорадгоспу №1, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Беденбаєв** Абдулдар, 1899–1938, киргиз, комірник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Болотов** Сунтанали, 1892–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Боктигулов (Бектигулов)** Бейше, 1889–1938, киргиз, завідуючий кролівництвом колгоспу «Новий шлях», ув'язнений у виправно-трудовому таборі на 10 років, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Байзаков** Шабданали, 1884–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Болтабаєв** Мурзаахмед (Мірзаахмед), киргиз, робітник бавовнорадгоспу №2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Бабабеков** Закіржан, 1888–1937, узбек, трудпоселенець бавовнорадгоспу №2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Бабасєв** Маманазар, 1886–?, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу №2 Скадовського району. Засуджений до 10 років у виправному таборі, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 3, спр. 25.*
- Валієв** Абільджан, 1905–?, узбек, комірник бавовнорадгоспу №2 Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 101.*
- Валіханов** Турахан, 1871–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Гапаров** Артикбай, 1887–1937, узбек, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу №1, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*
- Гуламов** Ісмаїл, 1910–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу №2 Скадовського району. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 206.*

- Гаїпов** Ходжояр, 1872–1938, узбек, працівник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Джалібаєв (Джамілбаєв)** Саліджан, 1900–1938, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Джанкоросов** Тохтосун, 1904–?, киргиз, робітник радгоспу, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 277.*
- Джанузаков** Ізраїль, 1911–?, киргиз, обліковець польових робіт колгоспу «Новий шлях», у 1938 році ув'язнений до виправно-трудоного табору на 10 років, у 1951 році за рішенням Особливої наради при МДБ СРСР засуджений до заслання на поселення в Новосибірську область під нагляд органів МДБ. Реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Джанузаков** Ісак, 1906–1938, киргиз, колгоспник колгоспу «Новий шлях», засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Джок-Кель** Огли, 1878–1938, туркмен, збирач бавовни бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Джангарачев** Сатаркул Дикамбаєвич (Декомбаєвич, Дакомбаєвич), 1888–1938, киргиз, комендант центральної садиби Скадовського бавовнорадгоспу № 1, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Джурабаєв** Балтибай, 1905–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Дихкамбаєв** Ісмаїл, 1909–?, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 225.*
- Джуманіязов** Алам, 1903–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Дадібаєв** Мамаджан, 1865–1937, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Есенов** Давлат, 1897–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 979.*
- Есен** Сапардурди, 1885–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 978.*
- Єдинов** Юнус, 1882–1938, киргиз, їздовий артілі «Новий шлях», с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 254.*
- Заїтов** Мамаджан, 1876–1937, узбек, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Західов** Усман, 1874–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*

- Ібрахімов** Саїпжан (Сайбджан, Саїб-Джан), 1910–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 358.*
- Ітинов** Кестабай, 1883–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 365.*
- Ісламов** Юлдаш, 1893–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Ісаков** Сахіт, 1884–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 565.*
- Ісабаєв** Маткасим, 1903–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Ірматов** Курбан, 1887–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Ісабеков** Абдусамат, 1882–1938, киргиз, різноробочий спецартілі с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Ібрагімов** Тургул, 1879–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28 – 31.*
- Ітінов** Кестабай, 1883–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 365.*
- Ішаков** Нурмат, 1878–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Ішніязов** Бекі, 1882–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Камбаралієв** Шерхан, 1886–1943, узбек, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу № 1, ув'язнення на 10 років, реабілітований у 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*
- Кадирбаєв (Кідирбаєв)** Абдулазіс, 1903–1938, киргиз, комірник колгоспу «Новий шлях», ув'язнення у виправно-трудовому таборі на 10 років, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Каримбердієв (Карамбердієв)** Гайпназар, 1899–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Кошоєв** Маматали, 1901–1937, хлібороб артілі с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 423.*
- Кондубаєв** Сагін, 1895–1938, киргиз, комірник колгоспу «Новий шлях», засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Кочієв** Садик, 1907–1938, киргиз, свинар сільгоспартілі «Новий шлях», с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 406.*

- Кіштобаєв** Ашибрек, 1915–?, киргиз, хлібороб, с. Хлібодарівка Хорлівського району. Засуджений до 3 років виправних таборів (умовно), реабілітований у 1996 р. *Ф. Р-4033, оп. 8, спр. 270.*
- Курбан-Назаров** Узармет, 1895–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 567.*
- Курбанов** Кінджа, 1905–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Кук** Ходжи Огли, 1889–1938, туркмен, працівник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Кінджаєв** Сабур, 1909–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28 – 31.*
- Карабаєв** Сулейманкул, 1897–?, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Карабай** Уде-Огли, 1875–1938, туркмен, хлібороб с. Чалбаси Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Кадиркулов** Абдумамі, 1890–1937, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Мамадалієв** Абдужаліл, 1882–1938, узбек, бавовнороб радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Матерзаєв** Гулам, 1906–1937, узбек, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу № 1, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*
- Маманазіров** Кадир, 1918–1938, узбек, тракторист, бавовнорадгосп № 1 Скадовського району, засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Мавлянов** Юлдаш, 1879–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 406.*
- Мамаджанов** Ахмеджан, 1881–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Мовлянов** Рустамбек, 1902–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 561.*
- Махмаджан** Ахмаджан, 1881–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Матназаров** Ібрагім, 1867–?, узбек, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу № 1, ув'язнення у виправно-трудоному таборі на 8 років, реабілітований 19 листопада 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*

- Матназаров** Кадир, 1918?, узбек, тракторист бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Мусалінов** Мунасіп, 1910–?, киргиз, завідувач продуктовою лавкою, с. Хлібодарівка Хорлівського району. Засуджений до 3 років перебування у виправному таборі, реабілітований у 1996 р. *Ф. Р-4033, оп. 8, спр. 270.*
- Мотисв** Джабар, 1872–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 567.*
- Мухамеджан** Якубжан, 1881–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 565.*
- Мамаджанов** Ібрагім, 1910–?, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Мамасалієв** Абдураїм, 1884–1938, узбек, чорнороб Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Мадалієв** Ігіт-алі, 1909–?, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Машарипов** Нурджа, 1901–1938, туркмен, працівник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Мадамінов** Муйдін, 1884–1938, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Маткарімов** Саліходжа, 1871–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 887.*
- Мірзарахімов** Джура, 1884–?, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 552.*
- Мурадов** Непес, 1902–?, туркмен, бригадир радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 573.*
- Муратов** Мурзамуйдин, 1907–1938, узбек, бригадир бавовницької бригади бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Мурзакасимов** Хаджимановар, 1892–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 575.*
- Мадраїмов** Абдураші, 1893–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 503.*
- Менгли** Клич Курбан, 1886–1940, туркмен, чорнороб радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 5 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 542.*

- Молдакулов** Мамбет, 1899–1938, киргиз, табельник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 580.*
- Мовлянов** Юлдаш, 1879–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу №2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 502.*
- Мовлянов** Умар, 1874–1938, узбек, бавовнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Маматкулов** Абдулазіс, 1908–?, узбек, чорнороб, село Покрово-Облої Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 516.*
- Маматкулов** Іргаш, 1888–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Менглієв** Есен Огли, 1870–?, туркмен, чорнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 541.*
- Матьякубов** Маткасим, 1861–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Маразіков (Меразіков)** Раімкуль-Амін, 1893–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544*
- Масаїдов** Худейкул, 1875–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Мумінов** Масаїд, 1886–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Мерзакулов** Джурабай, 1900–?, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років тюремного ув'язнення, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 545.*
- Мімбаєв** Мурзабай, 1900–1938, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 549.*
- Мовлянов** Тургунбай, 1912–?, казах, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Молтоєв** Ахмат, 1895–1938, киргиз, конюх сільгоспартілі «Новий шлях» с. Чалбаси Скадовського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 584.*
- Машаринов** Заріп, 1917–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28- 31.*
- Мадрагімов** Худайберген, 1886–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Мерхабедов** Мергазі (Мурхамедов Маргазі), 1883–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*

- Мербадалов** Саатали, 1889 (1899)–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Мурзабодалов** Мурзаабдул, 1874–1937, трудпереселенець, бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Назаров** Сахат, 1908–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 567*
- Набієв** Абдукаміль, 1887–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 576.*
- Назиров** Базарбай, 1895–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Нарказієв** Мадмар, 1872–1938, узбек, сторож Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Назиров** Ахмадалі, 1884–1938, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Ніязок** (Мурат-Ніязов) Сагат (Саїд), 1881–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Будьоного Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Норматов** Рамаджан, 1898–1938, узбек, бригадир бавовницької бригади бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Оконбасєв** Бекболот, 1879–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 609.*
- Орзієв** Рахімбаї, 1868–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Огли** Сергій Умарович, 1895–?, лезгин, жерстяник-автогенщик МТС с. Нова Збур'ївка Голопристанського району, засуджений до заслання у виправно-трудоий табір на 10 років, реабілітований у 1958 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 641.*
- Пазілов** Кабельжан, 1883–1938, узбек, робітник, бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 887.*
- Партибасєв** Таджикибай, 1906–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 887.*
- Палванов** Джумамбай, 1885–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 626.*
- Пірманов** Урка, 1916–?, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу Скадовського району. Засуджений до 3 років перебування у рефарматоріумі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 665.*

- Рахманкулов** Овез (Увез), 1862–1938, туркмен, працівник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Реджеп (Ріджеп)** Атта (Ата), 1879–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 978.*
- Рахматов** Юлдаш, 1908–1938, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу № 2 Каховського району засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 691.*
- Рахманов** Сатар, 1891–1932, узбек, бригадир бавовнорадгоспу № 3 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 665.*
- Рахманкулов** Абдурахман, 1878–1938, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 690.*
- Рустанов** Абдужаліл, 1876–1938, узбек, різноробочий, Скадовський бавовнорадгосп № 1. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Рустамов** Давлат, 1885–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 718.*
- Рахимбердієв** Нурмухамед, 1892–1938, калмик (узбек), колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 689.*
- Рахматулаєв** Бахран, 1890-1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544*
- Рахімбаєв** Хусанбай, 1877–1938, узбек, бавовнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Реджепов** Рузмен (Раджапов Рухман), 1886–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Рузметов** Убайдула, 1886–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Рустамов** Абдужаліл, 1876–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Раджабов** Муйдін, 1904–?, таджик (узбек), робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 24.*
- Рахманов** Аман, 1878–1938, туркмен, збирач бавовни бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Расулов** Ісамат, 1900–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Рузматов** Мадумар, 1872–1937, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 15.*

- Сарамсаков** Мулаташ, 1866–1938, узбек, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до страти, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 16.*
- Сатаєв** Бопой (Бапой), 1896–1938, киргиз, польовий бригадир колгоспу «Новий шлях», засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Саїтматов** Супиходжа, 1863–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Сабірмат** Курди-Огли, 1899–1938, туркмен, бавовнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Салаходінов** Турдибай, 1875–1938, узбек, хлібороб Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Саїткулов** Кенджебай, 1867–?, бавовняр Скадовського бавовнорадгоспу № 1, ув'язнення у виправно-трудоному таборі на 8 років, реабілітований у 1979 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 20.*
- Сулейманов** Таштанбек, 1900–?, киргиз, тваринник м'ясорадгоспу, с. Хлібодарівка Хорлівського району. Засуджений до 3 років перебування у виправному таборі, реабілітований 1996 р. *Ф. Р-4033, оп. 8, спр. 270.*
- Султанов** Джананій, 1897–1938, киргиз, сторож колгоспу «Новий шлях», засуджений до розстрілу, реабілітований у 1970 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 233.*
- Садиков** Гіась, 1886–1938, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Сабіров** Раймжан, 1878–1938, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Сулейманов** Мовлян, 1893–1938, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Сариков** Кочкар, 1889–1938, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Салімбаєв** Бабаходжи, 1867–1938, узбек, бавовняр бавовнорадгоспу № 2 Каховського району, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Сапаров** Анамамет, 1902–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну, Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 979.*
- Салієв** Нармірза, 1900–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 887.*
- Сагінаєв** Куту, 1895–1938, киргиз, завгосп колгоспу, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 727.*
- Салімбаєв** Абдулгани, 1863–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 731.*
- Салимбаєв** Насредин, 1892–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 732.*

- Сапа** Метчан, 1899–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 741.*
- Сардаров** Атаклич, 1912–?, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 741.*
- Суранов** Кіштабай (Суранов Каштабай), 1895–1938, киргиз, чоботар, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Султанов** Кутум, 1905–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 році. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Сулайманкулов** Рахманкул, 1874–1938, узбек, сторож бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Салієв** Тура, 1900–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Садиров** Ібрагімбек, 1890–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Салімбаєв** Мухіддін, 1875–?, узбек, трудпереселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Суюнов** Суванкул, 1885–1937, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Салтивалдієв** Кулан огли, 1891–1937, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 745.*
- Талканов** Турдужан, 1894–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 823.*
- Таджиєв** (Таджи) Мами, 1902–1938, туркмен, працівник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Ташієв** (Ташієв) Шомал, 1882–?, туркмен, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Тошходжаєв** Шаріп-ходжа, 1883–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 887.*
- Тулакуп** (Тудакуп) Гани, 1904–1938, узбек, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 978.*
- Турсункулов** Мовленкул, 1876–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*

- Тишабаєв** Козубай, 1887–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Тулаганов** Юсуп, 1902–1938, узбек, бавовнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Туроходжаєв (Тураходжаєв)** Незамходжа, 1886–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-51.*
- Турсункулов** Ташпулат, 1891–1938, узбек, чорнороб Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Турсунов** Турабай, 1873–1938, узбек, бавовнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Таїров** Акбар (Агбар), 1896–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Туксамбаєв** Мадрагім, 1889–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Ташмухамедов** Джурабек (Джурбек), 1891–?, казах, робітник бавовнорадгоспу м. Скадовськ. Засуджений до 10 років перебування у місцях позбавлення волі, реабілітований у 1995 р. *Ф. Р-4033, оп. 3, спр. 799.*
- Ташматов** Атаджан, 1881–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Тагаєв** Абдуалім, 1865–1937, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Уркумбаєв** Бейшеналі, 1893–?, киргиз, робітник бавовнорадгоспу, с. Хлібодарівка Хорлівського району. Засуджений до 3 років перебування у виправному таборі, реабілітований у 1996 р. *Ф. Р-4033, оп. 8, спр. 270.*
- Усматулаєв** Бурхайт, 1867–1938, узбек, робітник радгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 314.*
- Узаков** Ахмет, 1893–1938, узбек, муляр бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 527.*
- Уразмухамедов (Урахмухамедов)** Істаляр, 1902–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Умарбаєв** Уматалі, 1891–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Умурзаков** Баялі, 1902–1938, киргиз, чоботар, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Хамдамов** Мірза-Хамро, 1909–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 24.*

- Хакімов** Азім, 1880–1938, узбек, чорнороб, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 544.*
- Хашимов** (Хакімов) Абдураз-Малабай, 1898–?, узбек, трудпоселенець, с. Сергіївка Каховського району. Провадження припинено у 1939 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 893.*
- Худайбергенов** Ахмат, 1875–1938, киргиз, огородник спецартелі с. Чалбаси, Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 8, спр. 270.*
- Холкендієв** Бурій, 1875–1938, робітник Скадовського бавовнорадгоспу № 2. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 896.*
- Худайбергенов** Ахмат, 1875–?, киргиз, хлібороб, с. Хлібодарівка Хорлівського району. Засуджений до 3 років виправних робіт, реабілітований у 1996 р. *Ф. Р-4033, оп. 8, спр. 270.*
- Хаджибаєв** Хайрабай, 1879–1938, узбек, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 718.*
- Халиков** Наж-Метдин, 1876–?, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу № 2. Засуджений до 3 років виправних таборів (умовно), реабілітований у 1996 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 847.*
- Хасанов** Маткурбан, 1886–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу Скадовського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 3, спр. 849.*
- Хашимходжаєв** Бурухаджа, 1868–?, узбек, чорнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 8 років в'язниці, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 3, спр. 850.*
- Худайбергенов** Бердингур, 1881–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 741.*
- Хусанбаєв** Урунбай, 1868–1937, узбек, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Ходжисєв** Керогли, 1882–1937, туркмен, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 901.*
- Худайбергенов** Сапарбай, 1910–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до 10 років в'язниці, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 900.*
- Хасанов** Пайсіходжа, 1898–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 891.*
- Халназаров** Шамиядін, 1888–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Хасанов** Батирходжа, 1904–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 891.*

- Хатимов** (Хатамов) Раджибай, 1905–1938, узбек, конюх Каховського бавовнорадгоспу, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Хамракулов** Джумбай, 1881–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 888.*
- Хамракулов** Атабай (Отабай), 1872–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 887.*
- Хасанов** Ходжанкул, 1907–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Каховського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 850.*
- Ханходжаєв** Марубхан, 1879–?, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправній колонії, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 565.*
- Хабібов** Мамаджан (Мамеджан), 1906–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 978.*
- Худайкулов** Абдужапар, 1886–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 978.*
- Хусанбаєв** Мамашарип, 1890–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 році. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Чаканов** Овезмурад, 1912–?, туркмен, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Чарієв** Марет, 1870–1938, туркмен, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 567.*
- Шахніязов** Сахат-Мамет, 1887–1938, туркмен, працівник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Шаметов** Джамет, 1898–1938, туркмен, працівник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований 1959 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 632.*
- Ширматов** Акбар, 1889–?, узбек, робітник радгоспу, с. Михайлівка Голопристанського району. Засуджений до 10 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 885.*
- Ширматов** Хаджимат, 1912–1937, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5 спр. 815.*
- Ширмурзаєв** Аширбай, 1877–1938, узбек, бавовнороб бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 521.*
- Шаріпов** Мулла, 1886–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований 1990 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 567.*

- Шаманов** Мамасадик, 1895–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 2 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Шаргаєв** Садик (Сидик), 1892–1938, киргиз, колгоспник, с. Чалбаси Скадовського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 3, спр. 911.*
- Шерманов** Хаджимат, 1912–1938, узбек, трудпоселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Юсупханов** Хаджахан, 1881–1938, узбек, бригадир бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Ядгаров** Азим, 1878–1938, узбек, бавовняр Каховського бавовнорадгоспу Миколаївської області, засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1965 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 421.*
- Юлдашев** Абдухамет, 1899–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Юнусов** Каїмходжа, 1890–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 718.*
- Юнусов** Абурасул, 1910–?, узбек, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до 8 років ув'язнення у виправному таборі, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 718.*
- Юсупов** Юнусбай, 1879–1938, узбек, робітник бавовнорадгоспу № 1 Скадовського району. Засуджений до розстрілу з конфіскацією майна, реабілітований у 1960 р. *Ф. Р-4033, оп. 4, спр. 28-31.*
- Юлдашев** Юсупжан, 1882–1937, узбек, трудпереселенець, бавовнорадгосп № 2 Каховського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1974 р. *Ф. Р-4033, оп. 5, спр. 815.*
- Ягнуров** Новбат (Ноубат), 1899–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Будьоного, хут. Чалбаський Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 7, спр. 4.*
- Янгібаєв** (Янгібай) Раджеп (Раджа), 1891–1938, туркмен, робітник радгоспу ім. Комінтерну Голопристанського району. Засуджений до розстрілу, реабілітований у 1989 р. *Ф. Р-4033, оп. 6, спр. 978.*

ПОКАЖЧИК ГЕОГРАФІЧНИХ НАЗВ

- Андижанська, обл. 60
Афганістан 11
Бекабадський, р-н 50
Бехтери, с. 13, 17, 29
Бухара, м. 11
Бухарський, р-н 11
Вільне Запоріжжя, с. 55
Виноградове (теж Чалбаси), с. 8, 13, 15, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80
Гола Пристань, м. 17, 29, 33, 55
Голопристанський, р-н 6, 37, 49, 56, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
Дніпро, р. 35
Збурієво-Келгейські, хх 8, 15, 63, 16, 17, 28,
Іссик-Кульська, обл. 49
Каланчак, с. 15
Кам'янка, с. 8, 23
Карагандинська, обл. 60
Каховка, м. 26, 27
Каховський, р-н 6, 8, 26, 48, 50, 58, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
Київ, м. 39
Киргизія 11
Киргизька РСР 49, 58, 59
Коканд-Убідинська, обл. 49
Комишанка, с. 55
Кругляни, с. 47
Курганська, обл. 60
Лиманівка, с. 8, 18
Любимівка, с. 26
Миколаївська, обл. 10, 25, 26, 39, 40, 41, 48, 49, 50, 63, 64, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 79, 80
Михайлівка, с. 8, 16, 17, 28, 50, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79
Наманган, м. 44
Наманганська, обл. 60, 61
Німеччина 59, 62
Нова Маячка, с. 55
Новомихайлівка, с. 14, 15
Облої I, с. 8, 15
Облої II, с. 8, 15
Одеса, м. 22, 24, 25, 34, 47
Олешки, м. 17, 29
Олешківські, хх 28, 16, 17
Покрово-Облойські, хх 8, 15, 16, 17, 28, 65, 72
Пржевальськ, м. 49, 59
Роздольне, с. 55
Самарканд, м. 50
Самаркандський, р-н 11
Сергіївка, с. 78
Сергіївські, хх 8, 16, 17, 18, 28
Середня Азія 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 19, 45
Скадовськ, м. 12, 14, 17, 19, 29, 33, 34, 35, 44, 46, 58, 66, 77
Скадовський, р-н 6, 8, 14, 42, 43, 44, 45, 46, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80
Софіївка, с. 27
СРСР 5, 6, 7, 9, 12, 35, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 68, 49, 55, 59, 61, 62
Суворівка, с. 8, 14, 15, 16, 17, 18, 28
Таджикистан 11
Ташаузький, р-н 11, 60
Ташкент, м. 47
Ташкентська, обл. 47, 50
Термез, м. 11
Термезький, р-н 11
Туркменістан 11, 58, 60, 61, 62
Узбекистан 11, 47
УзРСР 43, 58, 60, 61, 62
Україна 5, 6, 7, 9, 16, 20, 21, 28, 34, 38, 41, 44, 45, 58
УРСР 5, 7, 44, 46, 48, 49, 59
Харків, м. 23
Херсон, м. 12, 14, 23, 24, 25, 33, 35, 42
Херсонський, пов. 5
Херсонська, губ. 5
Херсонська, обл. 5, 9, 10, 49, 50, 58, 59, 60, 61, 62
Фергана, м. 11
Ферганська, обл. 60
Царино, с. 55
Цукури, с. 8, 16, 17, 18, 28, 29
Шехристанський, р-н 11
Чаплинка, с. 8, 33
Червоний Поділ, с. 8, 16, 17, 28
Чорнянка, с. 33, 58
Якимівський, р-н 12
Янгінургенч, м. 59
№ 1, с-ще 16, 17, 28
№ 2, с-ще 16, 17, 28
№ 3, с-ще 16, 17, 28
№ 4, с-ще 16, 17, 28
№ 5, с-ще 16, 17, 28
№ 6, с-ще 16, 17, 28
№ 7, с-ще 16, 17, 28
№ 8, с-ще 16, 17, 28

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ВІСОЗ	– Всеукраїнський інститут соціалістичної охорони здоров'я
ВМН (рос.)	– высшая мера наказания
га	– гектар
ГПУ (рос.)	– Головне Політичне Управління
ім.	– імені
ИТЛ (рос.)	– исправительно-трудовой лагерь
зпт. (рос)	– запятая
КК, УК (рос.)	– Кримінальний кодекс, Уголовный кодекс
КП(б)У	– Комуністична партія (більшовиків) України
к.-р.	– контр-революційний
ликбез (рос.)	– инспектура ликвидации безграмотности
м., г. (рос.)	– місто, город
МВС, МВД (рос.)	– Міністерство внутрішніх справ
МТС	– машинно-тракторна станція
Наркомвнутрсправ	– Народний комісаріат внутрішніх справ
Наркомздрав	– Народний комісаріат охорони здоров'я
Наркомзем	– Народний комісаріат земельних справ
НКВС, НКВД (рос.)	– Народний комісаріат внутрішніх справ (Наркомат внутренних дел)
НКГБ (рос.)	– Народный комиссариат государственной безопасности
НКЗ	– Народний комісаріат землеробства
НКФ	– Народний комісаріат фінансів
НСШ	– неповна середня школа
обл., обл.-	– область, обласний
ОблЗВ	– обласний земельний відділ
ОАГС (рос.)	– отдел актов гражданского состояния
ОДПУ	– об'єднане державне політичне управління
ОО ОГПУ (рос.)	– особый отдел объединенного главного политического управления
ОПК	– окружной партийный комитет Комуністичної партії (більшовиків) України
оргінстр	– організаційно-інструкторський комітет
ПП ОГПУ (рос.)	– полномочное представительство объединенного главного политического управления
р., рр.	– рік, роки
РВ, РО (рос.)	– районний відділ, (районный отдел)
радгосп, совхоз (рос.),	– радянське господарство, советское хозяйство
РВК, РИК (рос.)	– районний виконавчий комітет (районный исполнительный комитет)
РНК, СНК (рос.)	– Рада народних комісарів (Совет народных комиссаров)
РО (рос.)	– районний відділ (районный отдел)
робкоп	– робітничий кооператив
род.	– родина
руб. (рос.)	– рублей
с.	– село
с/г, с/х (рос.)	– сільське господарство, (сельское хозяйство)

СКК (рос.)	– Северо-Кавказский край
СМ УССР (рос.)	– Совет Министров Украинской Советской Социалистической Республики
совхозуч (рос.)	– школа совхозного ученичества
«Союзхліб»	– Всесоюзне державне акціонерне товариство «Союзхліб», що об'єднувало хлібозаготівельні та млинарські господарства
Средазбюро (рос.)	– Среднеазиатское бюро, верховний орган управління ЦК КП(б) СРСР у Середній Азії
СРСР	– Союз Радянських Соціалістичних Республік
с/п	– спецпереселенці
СШ	– середня школа
СЭТ (рос.)	– сектор економіки труда
т., тт., тов.	– товариш, товариші
тво	– тимчасово виконуючий обов'язки
тчк. (рос.)	– точка
УВС	– управління внутрішніх справ
УзРСР	– Узбецька Радянська Соціалістична Республіка
Укрбавовна, Укрхлопок	– Управління Уповноваженого Всеукраїнської кооперативної спілки технічних культур і бавовництва
УМВС	– управління Міністерства внутрішніх справ
УНКВС	– управління Народного комісаріату внутрішніх справ
УПК (рос.)	– Уголовно-процесуальный кодекс
УРСР, УССР (рос.)	– Українська Радянська Соціалістична Республіка, Украинская Советская Социалистическая Республика
хоз. (рос.)	– хозяйства
ц. р.	– цього року
ЦИК СНК (рос.)	– Центральный исполнительный комитет Совета Народных Комиссаров
ЦК ВКП(б)	– Центральный комитет Всероссийской Коммунистической партии (большевиков)
ч/дн (рос.)	– людино/день (человеко/день)
чел. (рос.)	– человек
эшел. (рос.)	– эшелон

В СЕРІЇ “БІБЛІОТЕЧКА АРХІВУ” ВИЙШЛИ ДРУКОМ:

Орлова З., Шинкаренко О. З історії благодійництва на Херсонщині. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2000. – 24 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 1)

Да святиться ім'я твоє: Огляд документів і матеріалів з історії християнства на Херсонщині. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2001. – 44 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 2)

Архів і людина: Тематико-експозиційний план виставки / Упоряд.: В. О. Баранюк, О. О. Марущак, З. С. Орлова, О. І. Стукалова, О. І. Шинкаренко. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2002. – 42 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 3)

Казимирчак-Полонська О. І., Г. В. Курнаков. З історії листування / Упоряд.: З. С. Орлова, О. О. Марущак (відп. за вип.). – Херсон : Держархів Херсонської області, 2002. – 25 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 4)

З історії голодомору на Херсонщині у 1932-1933 рр.: Добірка документів / Уклад.: В. Баранюк, О. Марущак (відп. за вип.), О. Стукалова, О. Шинкаренко. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2003. – 43 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 5)

Східна (Кримська) війна 1853-1855 рр. і Херсонщина: Тематична добірка документів / Упоряд.: В. Баранюк, Л. Виноградова (керівник), З. Орлова, О. Шинкаренко; О. О. Марущак (відп. за вип.). – Херсон : Держархів Херсонської області, 2004. – 71 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 6)

У полум'ї війни. 1941-1945 рр.: Збірка статей та матеріалів / Авт.-упоряд.: Л. Виноградова, А. Карпова, Ю. Коник, Н. Кузовова, Л. Митницька. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2005. – 58 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 7)

Ювілейні дати населених пунктів Херсонщини (2004-2006): Збірка краєзнавчих статей / Авт.-упоряд.: В. Баранюк, О. Стукалова, О. Шинкаренко; Відп. за вип. О. О. Марущак. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2006. – 49 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 8)

Орлова З. С. Колекція фотокопій документів з історії Херсонщини: Огляд фонду № 324. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2007. – 72 с. – (Рос. мова). – (Бібліотечка архіву. Вип. 9)

Коник Ю. О. Херсонська митниця (1797-1924): Огляд фонду № 7. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2008. – 56 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 10)

Фронтний щоденник лейтенанта Івана Виперайленка (липень-серпень 1941 р.) / Упоряд.: О. Стукалова. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2009. – 24 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 11)

Підпільна організація “Центр” (Щоденники П. А. Комкова) / Упоряд.: О. Стукалова. – Херсон : Херсонська обласна рада ; Держархів Херсонської області, 2010. – 46 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 12)

Херсонщина за часів нацистської окупації: 1941-1944 рр. / Упоряд.: В. Баранюк, О. Стукалова, О. Шинкаренко. – Херсон : Херсонська обласна рада ; Держархів Херсонської області, 2010. – 65 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 13)

Херсонщина на початку Великої Вітчизняної війни (червень-вересень 1941 р.): Добірка документів / Упоряд.: І. Ю. Сінкевич, О. І. Стукалова ; Відп. за вип.: В. О. Лебідь. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2011. – 64 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 14.)

- Орлова З. С. З історії морехідної освіти на Херсонщині (кінець XIX – початок XX ст.): Огляд фондів №№ 18, 190, 213 / Упоряд.: О. І. Стукалова; Відп. за вип.: В. О. Лебідь. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2012. – 36 с. ; іл. – (Бібліотечка архіву. – Вип. 15)
- Керівники Херсонської області: О. Ф. Федоров: Добірка документів / Упоряд.: І. Ю. Сінкевич; Відп. за вип. В. О. Лебідь. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2012. – 72 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 16)
- З історії Херсонської губернії. 1803-1920 рр.: Збірник документів / Упоряд.: О. І. Стукалова; Відп. за вип. В. О. Лебідь, Т. І. Лебідь. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2013. – 104 с. : іл. – (Бібліотечка архіву. Вип. 17)
- З історії Херсонської області. 1944-2014 рр.: Збірник документів / Уклад.: А. В. Євдокимова, І. В. Лопушинська, І. Ю. Сінкевич, О. І. Стукалова, С. М. Чечет, О. І. Шинкаренко; Відп. за вип. В. О. Лебідь. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2014. – (Бібліотечка архіву. Вип. 18)
- Журнали бойових дій військ 3-го та 4-го Українських фронтів. Жовтень 1943 – квітень 1944: Збірник документів / Уклад.: І. В. Лопушинська, О. І. Шинкаренко; Відп. за вип. В. О. Лебідь, М. І. Рябуха. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2015. – 80 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 19)
- Хроніка визволення Херсонщини. 26 жовтня 1943 – 12 квітня 1944: Збірник документів / Уклад.: І. В. Лопушинська, І. Ю. Сінкевич, О. І. Шинкаренко; Відп. за вип. В. О. Лебідь. – Херсон : Держархів Херсонської області, 2015. – 112 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 20)
- Архівна справа на Херсонщині. 1921–2017: Збірник документів / Уклад.: І. В. Лопушинська, Г. Б. Проценко, С. М. Чечет, О. І. Шинкаренко; Відп. за вип. Г. Б. Проценко. – Херсон : Державний архів Херсонської області, 2017. – 60 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 21)
- Козацтво Півдня України 1782–1811 рр. у сповідальних розписах Херсонської духовної консисторії: Збірник документів / Уклад.: О. Ю. Паталах; упорд.: І. Ю. Сінкевич; Відп. за вип. Г. Б. Проценко. – Херсон : Державний архів Херсонської області, 2018. – 200 с. – (Бібліотечка архіву. Вип. 22)

Науково-популярне видання

Укладачі:

Віктор ЛЕБІДЬ, Ірина ЛОПУШИНСЬКА, Сергій ЧЕЧЕТ

**СПЕЦПЕРЕСЕЛЕНЦІ.
З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ БАВОВНИЦТВА НА ХЕРСОНЩИНІ
у 30–40 роки ХХ століття**

Збірник документів

Відповідальний за випуск: В. О. Лебідь
Оригінал-макет: І. Ю. Сінкевич
Комп'ютерний набір: А. Р. Гопкало, І. В. Лопушинська
Технічний редактор: С. Г. Дудченко

Підписано до друку 05.12.2019 р. Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум. др. арк. 10,8. Наклад 30.

Видавництво “Айлант”
Свідоцтво про реєстрацію ХС №1 від 20.08.2000 р.
пров. Пугачова, 5/20, м. Херсон, Україна, 73000
Тел.: 050-396-08-91.

Державний архів Херсонської області
вул. Ярослава Мудрого, 3, м. Херсон, 73003
тел./факс (0552) 22 58 95
<http://kherson.archives.gov.ua>
e-mail: oblarhiv@khoda.gov.ua

Приймальні дні:
понеділок – 8⁰⁰ – 17⁰⁰
п'ятниця – 8⁰⁰ – 15⁴⁵